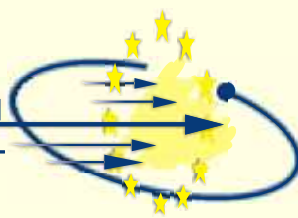

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
OFFICE OF THE COMMISSIONER FOR STATE AID CONTROL

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ και
ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
2010**

Ιούλιος 2011

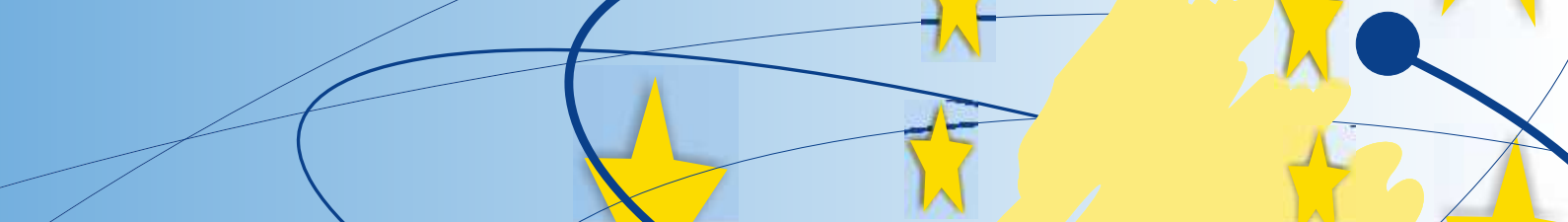
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ
και
ΕΤΗΣΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
2010**

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Ιούλιος 2011

Ετήσια Έκθεση και Ετήσια Στατιστική Έρευνα
Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων

Η παρούσα έκθεση και στατιστική έρευνα υποβάλλονται από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, σύμφωνα με την παράγραφο (ι) του άρθρου 9Α των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2009.

Ιούλιος 2011

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Αρ. Φακ.: 25.07.001.05

Εξοχότατο
Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας
Λευκωσία

Εξοχότατε,

Έχω την τιμή να υποβάλω την Ετήσια Έκθεσή μου για το έτος 2010 αναφορικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων μου, η οποία συμπεριλαμβάνει στατιστική ανάλυση για την παραχώρηση κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με την παράγραφο (ι) του άρθρου 9Α των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2009.

Με εξαιρετική τιμή

(Χρίστος Ανδρέου)

Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων

Λευκωσία, 27 Ιουλίου 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α' - ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

1.	Εισαγωγή	11
2.	Το Κοινοτικό Νομοθετικό Πλαίσιο για τις Κρατικές Ενισχύσεις	13
3.	Οι Αρμοδιότητες και ο Ρόλος του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων μετά την τροποποίηση των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων	16
3.1	Υποχρέωση Κοινοποίησης Προσχεδίων Ενισχύσεων από τις Αρμόδιες Αρχές	16
3.2	Έκδοση Απόφασης ή Γνωμοδότησης από τον Έφορο	17
3.3	Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De minimis)	19
3.4	Διαδικασία ελέγχου από τον Έφορο	23
3.5	Κατ' αναλογία εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου	24
3.6	Άλλες αρμοδιότητες	24
4.	Στελέχωση του Γραφείου	25
5.	Πρόσφατες Εξελίξεις στο Κοινοτικό Κεκτημένο για τις Κρατικές Ενισχύσεις	26
6.	Ανάλυση Μέτρων που Υποβλήθηκαν από τις Αρμόδιες Αρχές	31
6.1	Ανάλυση Αποφάσεων που Εκδόθηκαν κατά το 2010	31
6.2	Ανάλυση γνωμοδοτήσεων που εκδόθηκαν κατά το 2010	55
6.3	Αξιολόγηση Κοινοποιηθέντων Μέτρων και Έκδοση Γνωμάτευσης	60
7.	Ενημερωτικές και Διαφωτιστικές Δραστηριότητες	92
7.1	Δημοσίευση Άρθρων - Συνεντεύξεις	92
7.2	Έκδοση Ενημερωτικών Εγκυκλίων	92

8.	Σχέσεις με τη Νομοθετική και την Εκτελεστική Εξουσία	93
8.1	Σχέσεις με τη Νομοθετική Εξουσία	93
8.2	Σχέσεις με την Εκτελεστική Εξουσία	94
9.	Σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση	95
9.1	Συνεδρίες Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις ή άλλες πολυμερείς συναντήσεις	95
9.2	Άλλες συναντήσεις	96
9.3	Εκπαιδευτικά και Ενημερωτικά Σεμινάρια	97
10.	Προγράμματα και ατομικές κρατικές ενισχύσεις που βρίσκονταν σε ισχύ	99
10.1	Υφιστάμενα Σχέδια Κρατικών Ενισχύσεων στον Τομέα της Γεωργίας και Κτηνοτροφίας	99
10.2	Προγράμματα Κρατικών Ενισχύσεων στον τομέα των Μεταφορών	99
10.3	Προγράμματα Κρατικών Ενισχύσεων στον τομέα της Αλιείας	100
11.	Παρατηρήσεις και Εισηγήσεις από τη Λειτουργία του Γραφείου μου	101
12.	Επίλογος	104

ΜΕΡΟΣ Β' - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ

1.	Εισαγωγή	109
2.	Κρατικές Ενισχύσεις 2009-2010	110
3.	Βιομηχανία και Υπηρεσίες	121
3.1	Οριζόντιοι στόχοι	121
3.2	Συγκεκριμένοι τομείς	123
4.	Κύπρος και Ευρωπαϊκή Ένωση	128
5.	Τεχνικό Παράρτημα	130

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

137

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

143

The background features a light blue gradient with several yellow stars of varying sizes scattered across it. Some stars are placed on a curved white line that arcs across the middle of the page. There are also several dark blue curved lines and a large, faint yellow hand-like shape in the upper right corner.

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

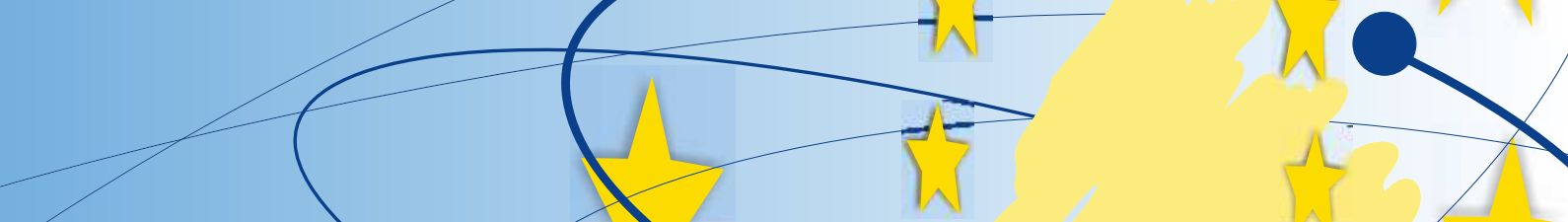
I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια του 2010, όπως και καθ' όλη την περίοδο που ακολούθησε το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, το ζήτημα που απασχόλησε κυρίως τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΕΕ»), όπως και τα ευρωπαϊκά όργανα στο χώρο των κρατικών ενισχύσεων, ήταν η εφαρμογή μέτρων που αποσκοπούσαν στην αντιμετώπιση των συνεπειών αυτής της κρίσης.

Είναι χαρακτηριστικό ότι εντός του 2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής η «Επιτροπή») εξέδωσε περισσότερες από 100 εγκριτικές αποφάσεις επάνω σε νέα μέτρα ή τροποποιήσεις υφιστάμενων μέτρων κρατικών ενισχύσεων που επρόκειτο να λάβουν τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ τόσο στο επίπεδο του χρηματοπιστωτικού τομέα όσο και της λεγόμενης πραγματικής οικονομίας. Για να διαφανεί το τεράστιο οικονομικό μέγεθος των πόρων που διέθεσαν τα κράτη μέλη της ΕΕ γι' αυτόν το σκοπό, σημειώνεται ότι το χρηματικό ποσό που είχε δεσμευθεί συνολικά σε εγκεκριμένες κρατικές ενισχύσεις από τον Οκτώβριο του 2008 μέχρι το Σεπτέμβριο του 2010 ήταν 4,6 τρις ευρώ όσον αφορά μέτρα υπέρ των τραπεζών και 82,5 δις ευρώ σε μέτρα για τη στήριξη των λοιπών οικονομικών κλάδων.

Τα πιο πάνω μέτρα εγκρίθηκαν από την Επιτροπή με βάση τους ειδικούς κανόνες που ξεκίνησαν να θεσπίζονται από τα τέλη του 2008. Οι κανόνες αυτοί εδράζονται στο Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β) της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής η «ΣΛΕΕ») το οποίο επιτρέπει στην Επιτροπή να κηρύξει ως συμβιβασίμα με τη ΣΛΕΕ μέτρα κρατικών ενισχύσεων που προορίζονται για την «άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους». Τα μέτρα στήριξης των τραπεζών, όπως και των υπόλοιπων οικονομικών κλάδων, που εγκρίθηκαν σ' αυτό το πλαίσιο αποσκοπούσαν ακριβώς στη συντομότερη δυνατή έξοδο από την κρίση και στην απάμβλυνση των ήδη σημαντικών συνεπειών της.

Οι ειδικοί κανόνες που κατήρτισε η Επιτροπή για την έγκριση αυτών των μέτρων είχαν εξαρχής έκτακτο χαρακτήρα και προβλεπόταν να λήξουν στο τέλος του 2010. Ωστόσο, πριν από το τέλος του 2010, η Επιτροπή αποφάσισε την προσωρινή παράταση αυτών των κανόνων μέχρι και το τέλος του 2011, εξαιτίας της συνεχιζόμενης μεγάλης αστάθειας των χρηματαγορών και της αμφιβολίας για τις οικονομικές εξελίξεις παρά τις ενδείξεις οικονομικής ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας που εμφανίστηκαν μέσα στο 2010.

Στόχος ασφαλώς παραμένει πάντα η προοδευτική επαναφορά στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων που ίσχυαν πριν από την εμφάνιση της κρίσης. Γι' αυτόν το λόγο η παράταση του υφιστάμενου πλαισίου για έναν ακόμη χρόνο γίνεται με παράλληλη τροποποίησή του έτσι ώστε να περιορισθεί η έκταση των ενισχύσεων και η νόθευση της εσωτερικής αγοράς που αναπόφευκτα προκαλείται και να διευκολυνθεί η προσαρμογή στην προϋπάρχουσα κατάσταση.

Ως εκ τούτου οι προϋποθέσεις έγκρισης αυτής της κατηγορίας των ενισχύσεων από την 01.01.2011 κατέστησαν αυστηρότερες. Για παράδειγμα, οι κανόνες για τη στήριξη των τραπεζών προβλέπουν πλέον ότι κάθε τραπεζικό ίδρυμα που λαμβάνει κρατική ενίσχυση διαρθρωτικής μορφής (μέτρα ανακεφαλαιοποίησης ή/και αντιμετώπισης απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων) θα πρέπει να υποβάλλει συγκεκριμένο σχέδιο αναδιάρθρωσής του που να εξασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του.

Από την άλλη πλευρά το πλαίσιο κανόνων για τα προσωρινά μέτρα στήριξης της πραγματικής οικονομίας τροποποιήθηκε επί το αυστηρότερο. Η δυνατότητα άμεσης επιχορήγησης των επιχειρήσεων με ανώτατο ποσό 500.000 ευρώ ανά επιχείρηση (15.000 ευρώ στον τομέα της γεωργίας) έχει πλέον καταργηθεί ενώ παράλληλα μειώθηκαν τα όρια στήριξης μέσω άλλων μορφών ενίσχυσης, όπως τα δάνεια και οι επιδοτήσεις επιτοκίου.

Παρόλο που η Επιτροπή θα επανεξετάσει σε συνεργασία με τα κράτη μέλη την πιθανή αναγκαιότητα παράτασης αυτών των μέτρων λόγω των οικονομικών συνθηκών, διαφαίνεται αυτήν τη στιγμή ότι το 2011 θα είναι το τελευταίο έτος επιτρεπόμενης εφαρμογής τους και ότι από το 2012 οι κανόνες των κρατικών ενισχύσεων θα επανέλθουν στα όρια που προϋπήρχαν της εμφάνισης της οικονομικής κρίσης.

2. ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

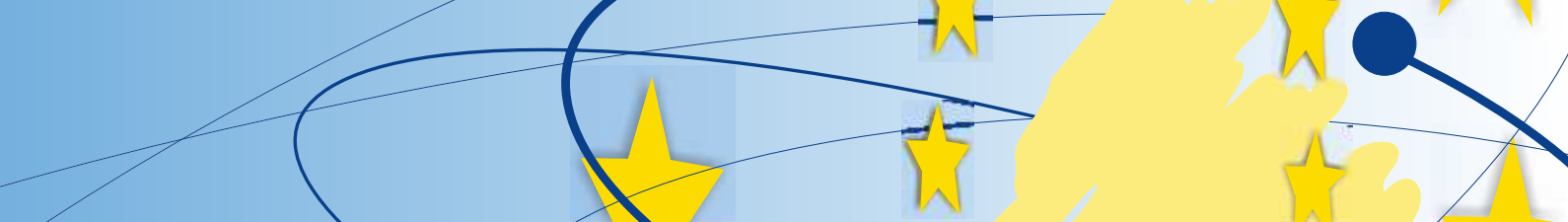
Η παράγραφος 1 του Άρθρου 107 της ΣΛΕΕ διαλαμβάνει ότι « ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως ».

Η Επιτροπή ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται από τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών, διότι μόνο μία υπερεθνική και ανεξάρτητη αρχή μπορεί να εκτιμήσει τις επιζήμιες συνέπειες που προκαλεί στη λειτουργία της κοινής αγοράς η ανεξέλεγκτη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων από τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια μεριμνά ώστε τα κράτη μέλη να χορηγούν μόνο κρατικές ενισχύσεις που είναι συμβατές με την κοινή αγορά. Γι' αυτό η παράγραφος 3 του Άρθρου 108 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι κάθε νέα ενίσχυση ή καθεστώς ενισχύσεων πρέπει να κοινοποιείται στην Επιτροπή και να εγκρίνεται από αυτήν προτού εφαρμοσθεί.

Εξαίρεση από τον κανόνα αυτό αποτελούν οι ενισχύσεις που χορηγούνται με βάση τους Απαλλακτικούς Κανονισμούς τους οποίους καταρτίζει η ίδια η Επιτροπή. Σήμερα υπάρχουν τρεις Απαλλακτικοί Κανονισμοί που προβλέπουν την αυτόματη έγκριση διάφορων μέτρων ενίσχυσης και με τον τρόπο αυτό επιτρέπεται στα κράτη μέλη να χορηγούν τις εν λόγω ενισχύσεις χωρίς να τις κοινοποιούν προηγουμένως στην Επιτροπή. Οι Κανονισμοί αυτοί είναι οι εξής:

- I. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1857/2006 της Επιτροπής της 15^{ης} Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με την εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής η «Συνθήκη ΕΚ»)¹ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρές και

¹ Την 1^η Δεκεμβρίου 2009 τα Άρθρα 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ αντικαταστάθηκαν από τα Άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ. Τα Άρθρα 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ και τα Άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ είναι κατά βάση ταυτόσημα. Στο πλαίσιο της παρούσας Έκθεσης οι παραπομπές στα Άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ εκλαμβάνονται ως παραπομπές στα Άρθρα 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ, κατά περίπτωση.

μεσαίες επιχειρήσεις (εφεξής οι «ΜΜΕ») που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 70/2001 (εφεξής ο «Κανονισμός 1857/2006»)².

2. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 736/2008 της Επιτροπής της 22ας Ιουλίου 2008 περί της εφαρμογής των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται στους τομείς της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας (εφεξής ο «Κανονισμός 736/2008»)³.

Οι δύο ως άνω Κανονισμοί αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ που δραστηριοποιούνται (α) στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και (β) στους τομείς της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας.

3. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 800/2008 της Επιτροπής της 6^{ης} Αυγούστου 2008 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ (Γενικός Κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία) (εφεξής ο «Κανονισμός 800/2008»)⁴.

Ο Κανονισμός αυτός ενοποιεί σ' ένα κείμενο και εναρμονίζει τους κανόνες που περιλαμβάνονταν προηγουμένως σε πέντε χωριστούς κανονισμούς, και καλύπτει συνολικά 26 κατηγορίες ενισχύσεων.

Επιπρόσθετα από τους πιο πάνω τρεις Απαλλακτικούς Κανονισμούς, τα κράτη μέλη μπορούν να εκδίδουν αποφάσεις για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος καθώς επίσης και για κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα των μεταφορών σύμφωνα με τα πιο κάτω κοινοτικά νομοθετήματα:

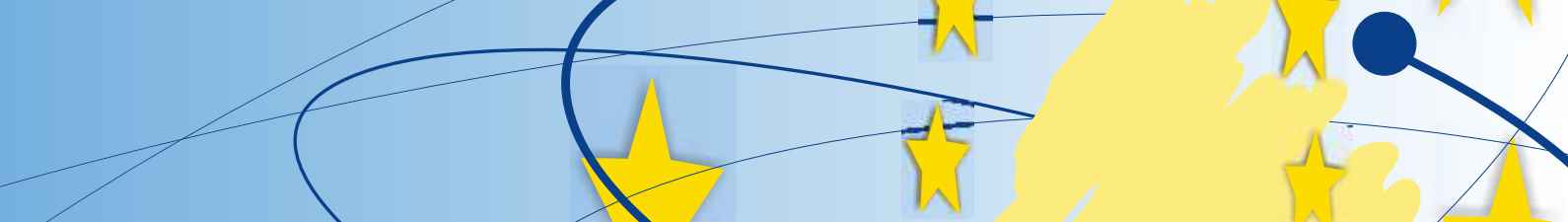
- (i) Απόφαση της Επιτροπής της 28^{ης} Νοεμβρίου 2005 για την εφαρμογή του Άρθρου 86, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος⁵ και

² Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 358 της 16.12.2006, σ. 3.

³ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 201 της 30.07.2008, σ. 16.

⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 214 της 09.08.2008, σ. 3.

⁵ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 312 της 29.11.2005, σ. 67.

-
- (ii) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2007 για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70⁶.

Επίσης, η Επιτροπή ασκεί, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, μόνιμο έλεγχο όλων ανεξαιρέτα των υφιστάμενων καθεστώτων ενισχύσεων στα κράτη μέλη. Παράλληλα, εξετάζει τις κρατικές ενισχύσεις που έχουν εφαρμόσει παράνομα τα κράτη μέλη, δηλαδή αυτές που δεν κοινοποιήθηκαν για έγκριση ή τέθηκαν σε ισχύ προτού εγκριθούν. Η Επιτροπή πληροφορείται την ύπαρξη τέτοιων ενισχύσεων κατόπιν καταγγελιών ή/και κατόπιν δικών της ενεργειών. Ως εκ τούτου, εφόσον διαπιστωθεί ότι μία ενίσχυση δεν είναι συμβατή με τη νομοθεσία που διέπει τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή την απαγορεύει και διατάσσει το κράτος μέλος που διέπραξε την παράβαση να ανακτήσει την ενίσχυση. Κατά συνέπεια, ο αποδέκτης της παράνομης ενίσχυσης υποχρεούται να την επιστρέψει.

⁶ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 315 της 03.12.2007, σ. 1.

3. ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

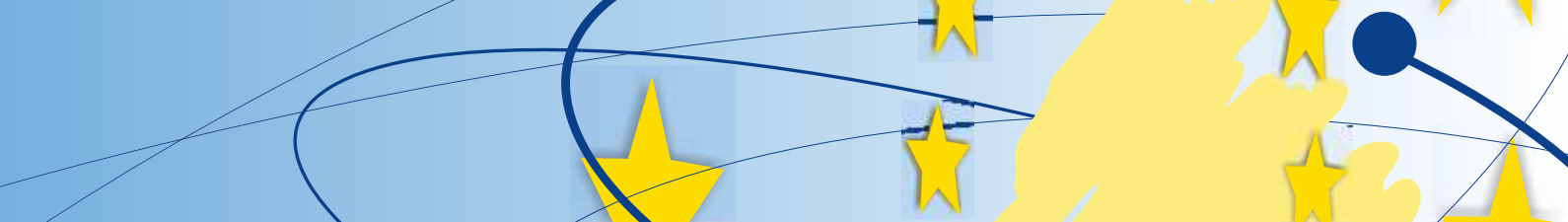
Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής ο «Έφορος») είναι ανεξάρτητος αξιωματούχος, ο οποίος διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο κατόπιν διαβούλευσης με την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, για εξαετή θητεία. Η ανεξαρτησία του θεσμού του Εφόρου διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, και την αντικειμενική εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου για τις κρατικές ενισχύσεις.

3.1 Υποχρέωση κοινοποίησης προσχεδίων ενισχύσεων από τις Αρμόδιες Αρχές

Σύμφωνα με τις διατάξεις των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2009 (εφεξής ο «Νόμος»), κάθε Αρμόδια Αρχή, πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης κρατικής ενίσχυσης, έχει υποχρέωση να κοινοποιεί προσχέδιο της εν λόγω ενίσχυσης στον Έφορο για έγκριση ή γνωμοδότηση ανάλογα με την περίπτωση.

Επισημαίνεται εξάλλου ότι, βάσει του εδαφίου (1) του άρθρου 17 του Νόμου, κάθε Αρμόδια Αρχή οφείλει να κοινοποιεί στον Έφορο οποιοδήποτε μέτρο για συμμετοχή του Δημοσίου σε κεφάλαιο επιχείρησης ή παροχή κεφαλαίου προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσο υπό τις ίδιες περιστάσεις ή όρους θα παρείχε το ίδιο κεφάλαιο ιδιώτης επενδυτής. Σε περίπτωση που κριθεί ότι το κράτος ενεργεί ως ιδιώτης επενδυτής τότε δεν τίθεται ζήτημα κρατικής ενίσχυσης.

Κανένα προσχέδιο κρατικής ενίσχυσης δεν τίθεται σε ισχύ χωρίς να έχει εκδοθεί έγκριση ή γνωμοδότηση από τον Έφορο, ανάλογα με την περίπτωση. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Νόμου, σε περίπτωση που περιέλθει σε γνώση του Εφόρου κατόπιν παραπόνου ή ενημέρωσης από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ότι μέτρο κρατικής ενίσχυσης που αναφέρεται στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 Α (δηλαδή κρατικές ενισχύσεις που σύμφωνα με Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα απαλλάσσονται από την υποχρέωση της κοινοποίησης προς την Επιτροπή που προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ) του Νόμου έχει τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία χωρίς την έγκριση του Εφόρου ή αναφορικά με μέτρο που αναφέρεται στην παράγραφο (β) του άρθρου 9 Α (δηλαδή που δεν εμπίπτει στην παράγραφο (α) του άρθρου 9 Α του Νόμου) του Νόμου

χωρίς να ληφθεί η γνωμοδότηση του Εφόρου ή χωρίς να έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή για έγκριση ή κατά την εφαρμογή μέτρου κρατικής ενίσχυσης έχει γίνει ενέργεια ή παράλειψη που αντιβαίνει προς τις πρόνοιες του εγκριθέντος μέτρου, ο Έφορος δύναται, με δεόντως αιτιολογημένη απόφασή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, να διατάξει την αναστολή εφαρμογής του μέτρου, τον τερματισμό της παρανομίας και την ανάκτηση οποιουδήποτε ποσού έχει ληφθεί κατά παράβαση του Νόμου συν το νόμιμο τόκο. Στην ίδια απόφαση κατονομάζει τον υπεύθυνο φορέα για εκτέλεση της απόφασης ανάκτησης ο οποίος προχωρεί στην εκτέλεση της απόφασης αυτής με βάση τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 18 Α του Νόμου. Σύμφωνα με το άρθρο 18 Β του Νόμου, ο Έφορος έχει τον εποπτικό έλεγχο για την αποτελεσματική εφαρμογή αποφάσεων της Επιτροπής με τις οποίες διατάσσεται η Δημοκρατία να ανακτήσει τις παράνομες κρατικές ενισχύσεις.

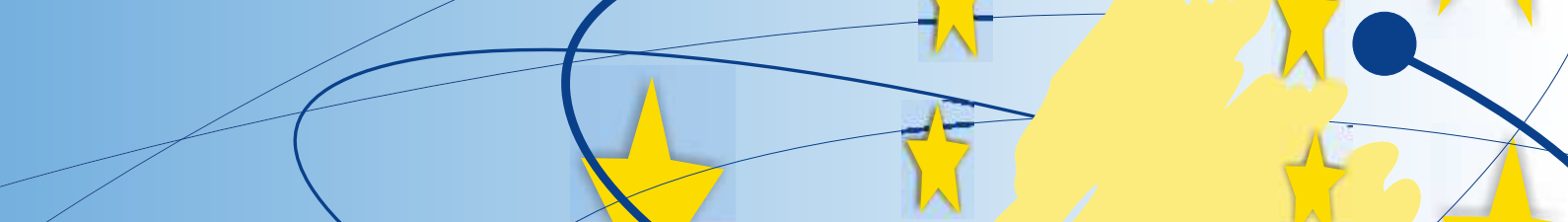
3.2 Έκδοση Απόφασης ή Γνωμοδότησης από τον Έφορο

3.2.1 Ενισχύσεις για τις οποίες ο Έφορος εκδίδει δεσμευτικές αποφάσεις (έγκριση, απόρριψη, έγκριση υπό όρους)

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Νόμου, ο Έφορος εκδίδει δεσμευτικές αποφάσεις σύμφωνα με τους Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, και οι οποίοι απαλλάσσουν από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης που προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Για τις πλείστες των περιπτώσεων αυτών ο Έφορος κοινοποιεί στην Επιτροπή συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ⁷.

Γι' αυτές τις κατηγορίες ενισχύσεων, ο Έφορος οφείλει εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης του μέτρου κρατικής ενίσχυσης να το αξιολογήσει σύμφωνα με τους Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, που απαλλάσσουν από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης η οποία προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ, και να το εγκρίνει, με ή χωρίς όρους, ή να το απορρίψει, με αιτιολογημένη απόφασή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και αποκτά ισχύ από τη δημοσίευσή της σ' αυτή.

⁷ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 083 της 27.03.1999, σ. 1.

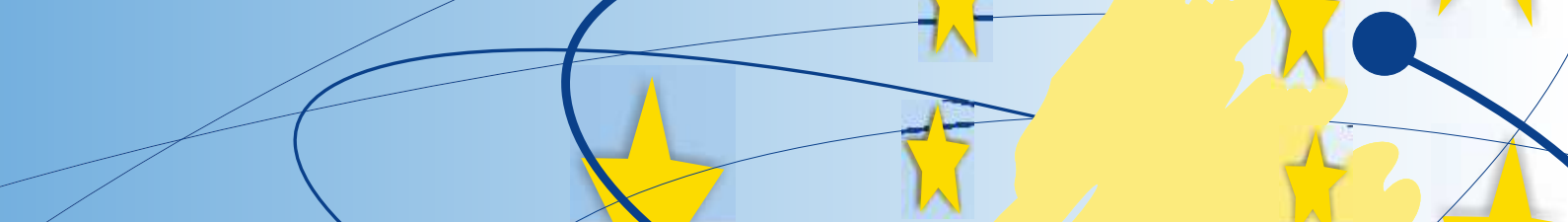
Το άρθρο 10 του Νόμου παρέχει επίσης εξουσία στον Έφορο, κατόπιν αιτήματος από την Αρμόδια Αρχή ή αυτεπαγγέλτως, να ανακαλέσει ή να τροποποιήσει απόφασή του που εκδόθηκε σύμφωνα με το άρθρο αυτό ή το άρθρο 18 εάν: α) μεταβλήθηκε ουσιώδες πραγματικό γεγονός στο οποίο στηρίχθηκε η απόφασή του, β) η απόφαση οφείλεται σε παραπλάνηση του Εφόρου, με την παροχή ανακριβών πληροφοριών ή την απόκρυψη αληθών στοιχείων, γ) η Αρμόδια Αρχή προχωρήσει στην τροποποίηση του μέτρου κρατικών ενισχύσεων για το οποίο εκδόθηκε η απόφαση. Προβλέπεται επίσης ότι, σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή προτίθεται να προχωρήσει σε τροποποίηση μέτρου κρατικών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί σύμφωνα με το άρθρο 10, προτού αυτή προβεί στην εφαρμογή τέτοιας τροποποίησης, κοινοποιεί την προτιθέμενη τροποποίηση στον Έφορο και αναμένει την έκδοση απόφασής του αναφορικά με αυτήν. Ο Έφορος εν προκειμένω, αφού λάβει υπόψη τη φύση και την έκταση της κοινοποιηθείσας τροποποίησης, αποφασίζει κατά πόσο θεωρεί την τροποποίηση μη ουσιώδη, οπότε η αρχική έγκριση του μέτρου εξακολουθεί να ισχύει. Αν θεωρήσει την τροποποίηση ως ουσιώδη, εξετάζει το τροποποιηθέν μέτρο ως νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης και εκδίδει νέα απόφαση επ' αυτού.

Διευκρινίζεται ότι η έγκριση των ενισχύσεων αυτών από τον Έφορο δε σημαίνει ότι η Επιτροπή δεν έχει εξουσία να ασκήσει έλεγχο επ' αυτών.

3.2.2 Ενισχύσεις για τις οποίες ο Έφορος εκδίδει γνωμοδοτήσεις

Για όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες ενισχύσεων, δηλαδή εξαιρουμένων των ενισχύσεων που χορηγούνται σύμφωνα με τους Κανονισμούς ή Αποφάσεις της Επιτροπής που απαλλάσσουν από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης που προβλέπει το Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ, ο Έφορος εκδίδει γνωμοδοτήσεις. Οι γνωμοδοτήσεις αυτές τίθενται ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου ή της κατά νόμο Δημόσιας Αρχής. Γι' αυτές τις κατηγορίες ενισχύσεων αποστέλλεται, εφόσον ληφθεί ανάλογη απόφαση, κοινοποίηση στην Επιτροπή, την οποία αναλαμβάνει ο Έφορος.

Το άρθρο 11 του Νόμου επιβάλλει στις Αρμόδιες Αρχές, για μέτρα κρατικής ενίσχυσης τα οποία δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου (α) του άρθρου 9 Α του Νόμου, προτού τα υποβάλουν για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο ή σε άλλη κατά νόμο αρμόδια Δημόσια Αρχή, όπως τα κοινοποιούν στον Έφορο για έκδοση γνωμοδότησης αναφορικά με τη συμβατότητά τους με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Ο Έφορος οφείλει εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της ως άνω κοινοποίησης να εκδώσει τη γνωμοδότησή του προς την Αρμόδια Αρχή. Σύμφωνα με το εδάφιο (3) του άρθρου 11 του Νόμου, σε περίπτωση που ο Έφορος ζητήσει οποιαδήποτε επιπρόσθετα στοιχεία ή διευκρινίσεις η προθεσμία αξιολόγησης δύναται να παραταθεί όπως ορίζεται στο άρθρο 14 του Νόμου, δηλαδή τάσσοντας εύλογη προθεσμία για την υποβολή τους, η οποία σε δικαιολογημένες περιπτώσεις δύναται να παραταθεί. Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, το Υπουργικό Συμβούλιο ή οποιαδήποτε κατά νόμο Δημόσια Αρχή δεν εγκρίνει οποιοδήποτε μέτρο κρατικής ενίσχυσης χωρίς να έχει εκδοθεί γνωμοδότηση του Εφόρου, εκτός εάν η προαναφερθείσα προθεσμία παρέλθει.

Δέον να σημειωθεί ότι παρά την έκδοση γνωμοδότησης από τον Έφορο και τυχόν έγκριση του μέτρου ενίσχυσης από το Υπουργικό Συμβούλιο ή άλλη κατά νόμο Αρμόδια Αρχή, μέτρο κρατικής ενίσχυσης που δε χορηγείται βάσει Απαλλακτικών Κανονισμών δεν μπορεί να τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία, εκτός εάν έχει προηγουμένως κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ και εγκριθεί από αυτήν. Ως εκ τούτου τα μέτρα που τίθενται σε εφαρμογή χωρίς την κοινοποίησή τους στην Επιτροπή παραβιάζουν όχι μόνο τη ΣΛΕΕ αλλά και την εθνική νομοθεσία περί ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων.

Σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή προτίθεται να τροποποιήσει μέτρο κρατικής ενίσχυσης που έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, η τροποποίηση του μέτρου κοινοποιείται στον Έφορο για να γνωμοδοτήσει κατά πόσο το τροποποιηθέν μέτρο συνιστά νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης όπως ορίζεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004⁸ και άρα υπόκειται σε υποχρέωση νέας κοινοποίησης στην Επιτροπή ή κατά πόσο αυτό συνάδει με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Εάν βάσει της γνωμοδότησης το τροποποιηθέν μέτρο συνιστά νέο μέτρο ενίσχυσης, αυτό θα πρέπει να κοινοποιηθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή προτού τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία.

3.3 Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας (De Minimis)

Η διαδικασία χορήγησης των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας ρυθμίζεται από τους περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμούς του 2009 (Κ.Δ.Π. 364/2009).

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής της 21^{ης} Απριλίου 2004 σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ.

Με τους ως άνω Κανονισμούς καθορίζεται η διαδικασία εφαρμογής δεσμευτικού Κοινοτικού Κεκτημένου στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων και, πιο συγκεκριμένα,

- (α) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1998/2006 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας⁹ (εφεξής ο «Κανονισμός 1998/2006»),
- (β) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1535/2007 της Επιτροπής της 20ής Δεκεμβρίου 2007 για την εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων¹⁰ (εφεξής ο «Κανονισμός 1535/2007») και
- (γ) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 875/2007 της Επιτροπής της 24ης Ιουλίου 2007 για την εφαρμογή των Άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1860/2004¹¹ (εφεξής ο «Κανονισμός 875/2007»).

Ο Κανονισμός 1998/2006 ορίζει ότι το σύνολο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε μία δεδομένη επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Στον τομέα των οδικών μεταφορών το όριο καθορίζεται στις 100.000 ευρώ. Στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων το ποσό αυτό ορίζεται, με βάση τον Κανονισμό 1535/2007, στις 7.500 ευρώ και στον τομέα της αλιείας, με βάση τον Κανονισμό 875/2007, στις 30.000 ευρώ. Τα εν λόγω ανώτατα όρια ισχύουν ανεξαρτήτως της μορφής της ενίσχυσης ή του επιδιωκόμενου στόχου και εκφράζονται ως επιχορήγηση σε μετρητά. Σ' όλες τις περιπτώσεις χρησιμοποιούνται ακαθάριστα ποσά, δηλαδή πριν αφαιρεθεί ο τυχόν φόρος ή άλλη επιβάρυνση. Σημειώνεται ότι οι Κανονισμοί 1535/2007 και 875/2007 καθορίζουν εθνικά σωρευτικά όρια για τους τομείς της γεωργίας και της αλιείας, αντίστοιχα, ανά κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, το σωρευτικό ποσό που χορηγείται στις διάφορες επιχειρήσεις στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας δεν υπερβαίνει για οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών το όριο που καθορίζεται ανά κράτος μέλος στους Κανονισμούς αυτούς.

⁹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 379 της 28.12.2006, σ. 5.

¹⁰ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 337 της 21.12.2007, σ. 35.

¹¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 193 της 25.07.2007, σ. 6.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής το «ΔΕΚ»), το οποίο από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε «Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», «η έννοια της επιχείρησης καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του»¹². Συνεπώς η έννοια της επιχείρησης προσδίδεται από τον οικονομικό χαρακτήρα των δραστηριοτήτων τις οποίες ασκεί. Η οικονομική δραστηριότητα «συνίσταται σε κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά»¹³. Επίσης, ο όρος «επιχείρηση» νοείται ως οικονομική ενότητα (economic unit) έστω και αν από νομική άποψη η οικονομική αυτή ενότητα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που ο αιτητής είναι μέρος μιας οικονομικής ενότητας η οποία αποτελείται από περισσότερα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, το όριο των 200.000 ή 7.500 ή 30.000 ευρώ θα πρέπει να αφορά συνολικά τις ενισχύσεις ή σσονος σημασίας που έλαβε η οικονομική ενότητα στην οποία ανήκει, δηλαδή η επιχείρηση.

Οι ενισχύσεις ή σσονος σημασίας εξαιρούνται από την υποχρέωση κοινοποίησης στην Επιτροπή, η οποία απορρέει από το Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ, επειδή η Επιτροπή θεωρεί ότι λόγω του μικρού τους ύψους δεν επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών ή/και δε στρεβλώνουν ούτε απειλούν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό και συνεπώς δεν πληρούν όλα τα κριτήρια του Άρθρου 107, παράγραφος 1, για να χαρακτηριστούν ως κρατικές ενισχύσεις. Δεδομένου ότι οι ενισχύσεις ή σσονος σημασίας δε συνιστούν κρατικές ενισχύσεις, ο Έφορος δεν εκδίδει απόφαση για έγκριση ή απόρριψη ενός σχεδίου που παρέχει αποκλειστικά ενισχύσεις αυτού του είδους. Παρά ταύτα θα πρέπει να τηρούνται οι προϋποθέσεις που θέτουν οι ως άνω Κανονισμοί ώστε ένα σχέδιο να μπορεί να εφαρμοστεί ελεύθερα από την Αρμόδια Αρχή και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο παραχώρησης ενισχύσεων εκτός του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου.

Με την Κ.Δ.Π. 364/2009 υιοθετείται το σύστημα της εξασφάλισης από τις Αρμόδιες Αρχές δηλώσεων από τους δικαιούχους πριν από τη χορήγηση ενίσχυσης ή σσονος σημασίας. Ο Έφορος έχει ήδη εκδώσει υπόδειγμα γραπτής δήλωσης που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 6 Νοεμβρίου 2009 (Κ.Δ.Π. 374/2009) και οι Αρμόδιες Αρχές υποχρεούνται να το εξασφαλίζουν από τους δικαιούχους πριν να τους χορηγήσουν

¹² Απόφαση ΔΕΚ της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2002, C - 309/99, Συλλογή 2002.

¹³ Όπως παραπάνω.

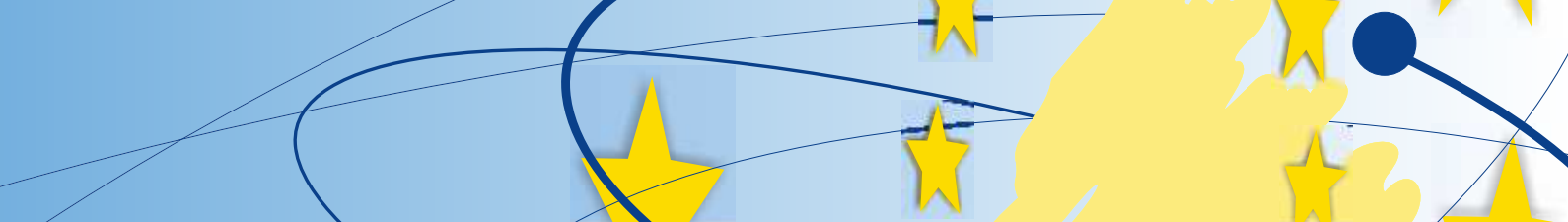
οποιαδήποτε ενίσχυση ή σσνος σημασίας. Το υπόδειγμα γραπτής δήλωσης είναι διαθέσιμο ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Γραφείου μου (<http://www.publicaid.gov.cy>).

Υπογραμμίζεται ότι, σε περίπτωση που περιέλθει σε γνώση του Εφόρου, κατόπιν παραπόνου ή ενημέρωσης από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ότι Αρμόδια Αρχή έχει χορηγήσει οποιαδήποτε ενίσχυση κατά παράβαση των διατάξεων των Κανονισμών 3 και 5 των προαναφερθέντων εφαρμοστικών κανονισμών ο Έφορος δύναται να ασκήσει οποιαδήποτε από τις εξουσίες που διαθέτει δυνάμει του άρθρου 18 του Νόμου, ήτοι να διατάξει, με δεόντως αιτιολογημένη απόφασή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα, τον τερματισμό της παρανομίας και την ανάκτηση οποιουδήποτε ποσού έχει ληφθεί παράνομα συν το νόμιμο τόκο, ο οποίος υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο ανάκτησης, καθορίζοντας και την προθεσμία για εκτέλεση της απόφασης αυτής.

Η παράγραφος 2 του Κανονισμού 6 προβλέπει ότι, αν οποιαδήποτε γραπτή δήλωση από δικαιούχο, που υποβάλλεται σύμφωνα με τον Κανονισμό 3, περιέχει ψευδή ή ανακριβή ή ελλιπή ή παραπλανητικά στοιχεία, ο Έφορος, αφού προηγουμένως ακούσει τα ενδιαφερόμενα μέρη, δύναται να διατάξει την Αρμόδια Αρχή να ανακτήσει από τον εν λόγω δικαιούχο την ενίσχυση που έλαβε συνεπεία της υποβολής τέτοιων στοιχείων, συν τους νόμιμους τόκους, και να επιβάλει στο δικαιούχο διοικητικό πρόστιμο που ανέρχεται, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της υπόθεσης, μέχρι ποσού ίσου με το σύνολο του ποσού του οποίου διατάσσεται η επιστροφή.

Η Κ.Δ.Π. 364/2009 προβλέπει ειδική πρόσθετη διαδικασία που θα πρέπει να τηρείται πριν από τη χορήγηση ενίσχυσης ή σσνος σημασίας στους τομείς της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων και στον τομέα της αλιείας.

Πέραν από την εξασφάλιση της γραπτής δήλωσης, κάθε Αρμόδια Αρχή που χορηγεί ενίσχυση ή σσνος σημασίας σε οποιαδήποτε επιχείρηση ή σύνολο επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων ή στον τομέα της αλιείας κοινοποιεί για έγκριση στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος το ποσό της ενίσχυσης ή σσνος σημασίας που προτίθεται να χορηγήσει και τον τομέα στον οποίο θα χορηγηθεί. Επίσης κοινοποιεί στον Έφορο το ποσό της ενίσχυσης ή σσνος σημασίας που προτίθεται να χορηγήσει, τον τομέα στον οποίο θα χορηγηθεί η ενίσχυση και την προμνησθείσα έγκριση του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Ο Έφορος, αφού λάβει τα στοιχεία αυτά, ελέγχει μέσω του Μητρώου Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων ή μέσω του Μητρώου Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας στον τομέα της αλιείας το εθνικό σωρευτικό ποσό που έχει χορηγηθεί υπό μορφή ενισχύσεων ήσσονος σημασίας στους εν λόγω τομείς σε διάφορες επιχειρήσεις στη Δημοκρατία κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων οικονομικών ετών. Ο Έφορος ενημερώνει γραπτώς, εντός δέκα εργάσιμων ημερών από τη λήψη των στοιχείων, κάθε Αρμόδια Αρχή που προβαίνει σε κοινοποίηση, σχετικά με τα αποτελέσματα του προβλεπόμενου ελέγχου και με βάση τα στοιχεία αυτά πληροφορεί την Αρμόδια Αρχή κατά πόσο δικαιούται να προχωρήσει στη χορήγηση ενίσχυσης του ύψους που έχει κοινοποιήσει. Η Αρμόδια Αρχή υποβάλλει στον Έφορο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από τη χορήγηση της ενίσχυσης επιβεβαίωση της χορήγησης με κοινοποίηση στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Διευκρινίζεται ότι η εξουσία του Εφόρου περιορίζεται πλέον στον έλεγχο της τήρησης των εθνικών σωρευτικών ορίων και όχι του ατομικού ορίου του κάθε δικαιούχου.

Τόσο η εξασφάλιση γραπτών δηλώσεων όσο και οι πρόσθετες διαδικασίες για τη χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας στον τομέα της γεωργίας και αλιείας θα πρέπει να ολοκληρώνονται πριν από τη χορήγηση ενίσχυσης ήσσονος σημασίας. Μια ενίσχυση ήσσονος σημασίας πρέπει να θεωρείται ότι χορηγείται κατά το χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης σύμφωνα με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς.

3.4 Διαδικασία ελέγχου από τον Έφορο

Όλες οι υπηρεσίες υποχρεούνται, όταν αυτό τους ζητηθεί, να παρέχουν συνδρομή σε κάθε διαδικασία ελέγχου που διατάσσεται από τον Έφορο περιλαμβανομένης και της εξασφάλισης αντιγράφου πάσης φύσεως εγγράφου. Όπως προβλέπει το άρθρο 20 του Νόμου, κατά τη διαδικασία αυτή δεν επιτρέπεται η επίκληση της υποχρέωσης εκεμύθειας εκτός εάν αφορά τις σχέσεις της Δημοκρατίας με άλλα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς, την άμυνα ή την ασφάλεια ή την εξωτερική πολιτική της Δημοκρατίας.

Κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου, ο Έφορος δύναται να καλέσει οποιονδήποτε λειτουργό ή άλλο πρόσωπο να δώσει μαρτυρία ή να παράσχει πληροφορία ή να προσαγάγει οποιοδήποτε έγγραφο που κατά τη γνώμη του σχετίζεται με τον έλεγχο που διεξάγει.

Σημειώνεται ότι οι ίδιες πρόνοιες αφορούν επίσης και διαδικασία ελέγχου από την Επιτροπή.

Σε περίπτωση που ο Έφορος ή η Επιτροπή διεξάγουν έλεγχο όλες οι υπηρεσίες υποχρεούνται όπως παρέχουν κάθε συνδρομή στη διαδικασία ελέγχου περιλαμβανομένης της παρουσίασης και εξασφάλισης αντιγράφου πάσης φύσεως εγγράφων. Η μη παροχή πληροφοριών χωρίς νόμιμη δικαιολογία τιμωρείται με φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες ή σε πρόστιμο που δεν υπερβαίνει τις 17.000 ευρώ ή και στις δυο αυτές ποινές.

3.5 Κατ' αναλογία εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου

Το άρθρο 26 του Νόμου προβλέπει ότι σε περίπτωση που ο νόμος ή κανονισμοί ή διατάγματα που εκδίδονται δυνάμει αυτού δε ρυθμίζουν ρητώς κάποιο θέμα, ο Έφορος δύναται να εφαρμόζει κατ' αναλογία τις σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού.

3.6 Άλλες αρμοδιότητες

Σε σχέση με την εφαρμογή των πιο πάνω προνοιών ο Έφορος εξασφαλίζει από τις Αρμόδιες Αρχές εκθέσεις που περιλαμβάνουν στατιστικά στοιχεία για τις παραχωρούμενες κρατικές ενισχύσεις και υποβάλλει στην Επιτροπή οποιαδήποτε στοιχεία που ζητούνται από αυτήν σε σχέση με κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στη Δημοκρατία.

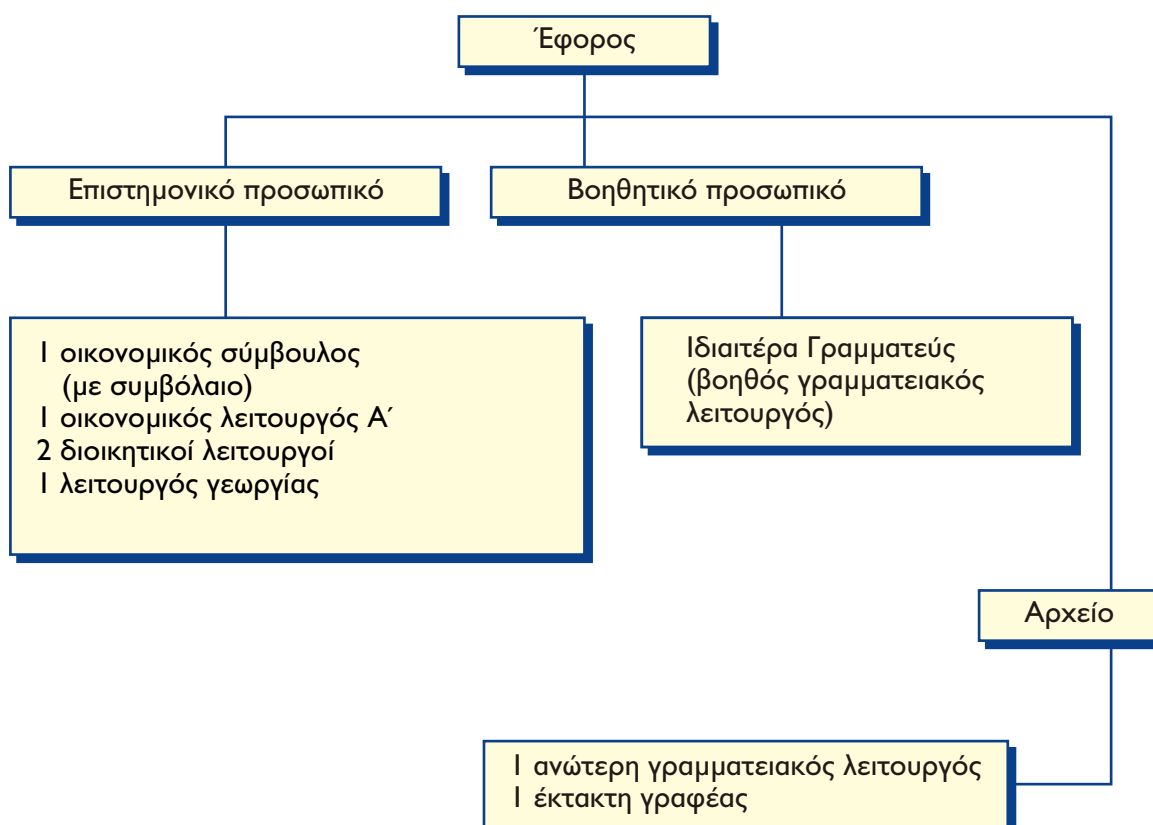
4. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 8(3) του Νόμου « Έφορος υποβοηθείται στο έργο του από αριθμό υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών ή άλλων υπαλλήλων που είναι αποσπασμένοι στο Υπουργείο Οικονομικών και που ορίζονται για το σκοπό αυτό από το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ή από άλλα πρόσωπα τα οποία προσλαμβάνονται με συμβόλαιο».

Στο Γραφείο του Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων απασχολούνται στις 31.12.2010 συνολικά 9 άτομα. Το επιστημονικό προσωπικό αποτελείται από 6 άτομα συμπεριλαμβανομένου και του Εφόρου, ενώ τα υπόλοιπα 3 άτομα εκτελούν διοικητικά/ γραμματειακά καθήκοντα.

Επιπλέον το Γραφείο συνεργάζεται, όπου τούτο κρίνεται αναγκαίο, με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης του Μάαστριχτ στα πλαίσια διμερούς συμφωνίας.

Σημειώνεται, επίσης, ότι στελέχη του Γραφείου έχουν παρακολουθήσει εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό σχετικά με κανονισμούς και άλλα θέματα που αφορούν τον τομέα των κρατικών ενισχύσεων.

5. ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Τα ακόλουθα νομοθετήματα τέθηκαν σε ισχύ το 2010:

5.1 Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση του χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης και του ανώτατου ορίου ενίσχυσης των περιφερειών στατιστικού αντικτύπου στους ακόλουθους εθνικούς χάρτες περιφερειακών ενισχύσεων για την περίοδο 1.1.2011-31.12.2013¹⁴

Η Ανακοίνωση εκδόθηκε για την εφαρμογή των προνοιών των Κατευθυντήριων Γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007 - 2013¹⁵ (εφεξής οι «ΚΓΠΕ») για τις ρυθμίσεις σταδιακής προσαρμογής για τις περιφέρειες «στατιστικού αντικτύπου» (ενότητα 3.3 των ΚΓΠΕ). Το σημείο 20 των ΚΓΠΕ ορίζει ότι το 2010 η Επιτροπή θα επανεξέταζε τη θέση αυτών των περιφερειών βάσει δεδομένων της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας για το ΑΕΠ και, εάν το σχετικό ΑΕΠ κάποιας από τις περιφέρειες αυτές μειωνόταν κάτω του 75% του μέσου όρου της ΕΕ-25, θα συνέχιζε να είναι επιλέξιμη για την παρέκκλιση κατά το Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο α), αλλιώς, θα γινόταν, από την 01.01.2011, επιλέξιμη για την παρέκκλιση κατά το Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ). Στην Ανακοίνωση παρατίθενται οι Αποφάσεις της Επιτροπής για τους εθνικούς χάρτες περιφερειακών ενισχύσεων 2007-2013 όπου ορίζεται ότι οι περιφέρειες που αλλάζουν χαρακτηρισμό θα είναι επιλέξιμες για την περίοδο 01.01.2011-31.12.2013 για ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα βάσει του Άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ.

Με βάση τις ως άνω πρόνοιες και στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας για το 2010, η Ανακοίνωση ορίζει τις περιφέρειες, από τους ως άνω χάρτες, που διατηρούν το χαρακτηρισμό τους ως ενισχυόμενων περιοχών του Άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο α) της ΣΛΕΕ. Ορίζει επίσης όλες τις άλλες περιφέρειες στατιστικού αντικτύπου οι οποίες θα είναι επιλέξιμες για την περίοδο 01.01.2011-31.12.2013 για ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα βάσει του Άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ), της ΣΛΕΕ. Καθορίζει επίσης τα ανώτατα όρια επενδυτικών ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα για τις εν θέματι περιφέρειες.

¹⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 222 της 17.08.2010, σ. 2.

¹⁵ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 54 της 04.03.2006, σ. 16.

5.2 Ανακοίνωση της Επιτροπής για την τροποποίηση των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις¹⁶

Η τροποποίηση αφορά διαφοροποίηση του ανώτατου ύψους των τμημάτων επένδυσης στα μέτρα χορήγησης επιχειρηματικών κεφαλαίων ανά στοχευόμενη μικρομεσαία επιχείρηση και ανά δωδεκάμηνη περίοδο, το οποίο ορίζεται στο ποσό των 2,5 εκατ. ευρώ αντί 1,5 εκατ. ευρώ που ίσχυε. Η διαφοροποίηση αυτή έχει ισχύ από 01.01.2011. Αποτελεί υιοθέτηση της σχετικής προσαρμογής που επήλθε στις ως άνω Κατευθυντήριες Γραμμές με το Προσωρινό Κοινοτικό Πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης¹⁷.

5.3 Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την τροποποίηση της διάρκειας εφαρμογής της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη, βάσει του Άρθρου 93 παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ, για την εφαρμογή των Άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων¹⁸

Στην Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη, βάσει του Άρθρου 93, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ, για την εφαρμογή των Άρθρων 92 και 93 της Συνθήκης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων¹⁹ (Ανακοίνωση του 1997) (σημείο 4.4) παρέχόταν η δυνατότητα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να αναληφθούν προσωρινά οι εμπορεύσιμοι κίνδυνοι από μια κρατική ή υποστηριζόμενη από το κράτος επιχείρηση ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων. Με βάση την Ανακοίνωση του 1997 εμπορεύσιμοι κίνδυνοι είναι εμπορικοί και πολιτικοί κίνδυνοι κρατικών και μη κρατικών οφειλετών που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες που αναφέρονται στο παράρτημα της εν λόγω Ανακοίνωσης, με μέγιστη περίοδο μικρότερη από δυο χρόνια. Το Προσωρινό Κοινοτικό Πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης²⁰ εισήγαγε

¹⁶ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 329 της 07.12.2010, σ. 4.

¹⁷ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 16 της 21.09.2009, σ. 1.

¹⁸ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 329 της 07.12.2010, σ. 6.

¹⁹ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 281 της 17.09.1997, σ. 1.

²⁰ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 16 της 21.09.2009, σ. 1.

προσωρινή διαδικαστική απλούστευση στο εν λόγω σημείο, όσον αφορά την απόδειξη της αδυναμίας κάλυψης για βραχυπρόθεσμες ασφαλίσεις εξαγωγικών πιστώσεων.

Λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων που είχε ενώπιόν της η Επιτροπή για την αξιολόγηση της παρέμβασης του Δημοσίου στο βραχυπρόθεσμο τμήμα της αγοράς εξαγωγικών πιστώσεων μετά την ως άνω διαδικαστική απλούστευση, καθώς και της ανάγκης εξασφάλισης συνέχειας και ασφάλειας δικαίου στη διεκπεραίωση βραχυπρόθεσμης ασφάλισης εξαγωγικών πιστώσεων με την υποστήριξη του κράτους σε περιόδους οικονομικής αβεβαιότητας, η Επιτροπή, με την ως άνω Ανακοίνωση, παρέτεινε την εφαρμογή της Ανακοίνωσης του 1997 έως τις 31.12.2012.

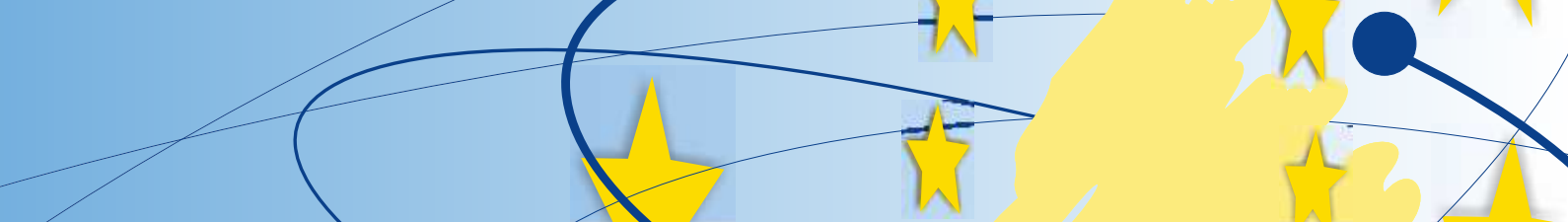
5.4 Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, από την 1^η Ιανουαρίου 2011, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης²¹

Στην Ανακοίνωση καθορίζονται οι παράμετροι βάσει των οποίων κρίνεται η προσωρινή έγκριση μέτρων στήριξης των τραπεζών λόγω της κρίσης από την 1^η Ιανουαρίου 2011. Η Επιτροπή προχώρησε στην έκδοση της πιο πάνω Ανακοίνωσης λόγω της επανεμφάνισης πιέσεων στις χρηματαγορές, παρά την οικονομική ανάκαμψη η οποία άρχισε να παρατηρείται από τις αρχές του 2010, γεγονός που δικαιολογεί να διατηρηθεί ως δίκτυ ασφαλείας η δυνατότητα των κρατών μελών να επικαλούνται την ανάγκη προσφυγής σε μέτρα στήριξης για την αντιμετώπιση της κρίσης επί τη βάση του Άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β), της ΣΛΕΕ, που αφορά την άρση σοβαρής διαταραχής στην οικονομία κράτους μέλους. Ως εκ τούτου, τονίζεται η ανάγκη όπως οι Ανακοινώσεις που εξέδωσε η Επιτροπή για τη στήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης σχετικά με τις τραπεζικές υπηρεσίες, την ανακεφαλαίωση και τα απομειωμένα περιουσιακά στοιχεία παραμείνουν σε ισχύ και μετά τις 31.12.2010. Τονίζεται περαιτέρω η ανάγκη προσαρμογής των ως άνω Ανακοινώσεων προκειμένου να προετοιμασθεί η μετάβαση στο καθεστώς που θα ισχύει μετά την κρίση.

Η ισχύς της Ανακοίνωσης σχετικά με την αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στο χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων²², η οποία έχει ως

²¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 329 της 07.12.2010, σ. 7.

²² Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 195 της 19.08.2009, σ. 9.

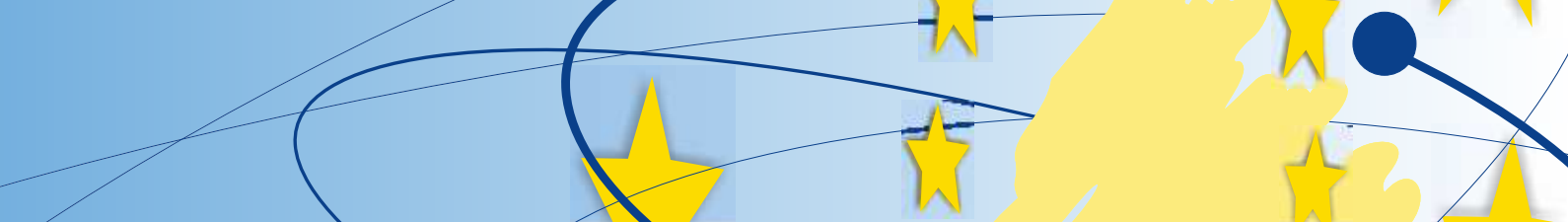

αντικείμενο τη συνέχεια που πρέπει να δίδεται σε τέτοιου είδους μέτρα στήριξης, θα πρέπει να εξακολουθήσει να ισχύει και μετά την ως άνω ημερομηνία. Ως εκ τούτου παρατείνεται έως τις 31.12.2011. Σημειώνεται παράλληλα η ανάγκη θέσπισης νέων, μόνιμων κανόνων σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση τραπεζών υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, οι οποίοι, εφόσον το επιτρέψουν οι συνθήκες στην αγορά, θα πρέπει να τεθούν σε ισχύ από την 01.01.2012.

Από την 01.07.2010 η Επιτροπή εφαρμόζει αυστηρότερες προϋποθέσεις για τη συμβατότητα των κρατικών εγγυήσεων βάσει του Άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β), της ΣΛΕΕ με την καθιέρωση αυξημένης προμήθειας εγγύησης και απαίτηση να υπάρχει σχέδιο βιωσιμότητας προκειμένου να μπορεί ένας δικαιούχος να λάβει νέες εγγυήσεις και να υπερβεί ένα συγκεκριμένο όριο συνολικών εκκρεμουσών εγγυημένων υποχρεώσεων.²³ Η Επιτροπή είχε περιορίσει την ισχύ των εν λόγω καθεστώτων εγγυήσεων στο δεύτερο εξάμηνο του 2010. Εντούτοις, λόγω της τρέχουσας κατάστασης της αγοράς, με την ως άνω Ανακοίνωση τα καθεστώτα κρατικών εγγυήσεων ως προς τα οποία η έγκριση κρατικών ενισχύσεων λήγει στα τέλη του 2010 είναι δυνατό να επιτραπούν για ένα επιπλέον εξάμηνο, έως τις 30.06.2011, με βάση τους όρους που θεσπίστηκαν τον Ιούλιο του 2010.

Η Επιτροπή καθορίζει επίσης τα βήματα για τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων ανακεφαλαιοποίησης και αντιμετώπισης των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων. Προβλέπεται κατάργηση της διάκρισης μεταξύ υγιών και προβληματικών τραπεζών, η οποία είχε καθιερωθεί από την Επιτροπή στην αρχή της κρίσης και αφορά διάκριση μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία μαστίζονται από ενδογενή διαρθρωτικά προβλήματα και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων των οποίων τα προβλήματα συνδέονταν σε μεγάλο βαθμό με τις ακραίες συνθήκες της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Η διάκριση αυτή δε φαίνεται πλέον σκόπιμη λόγω της σημαντικής αύξησης του ύψους των κεφαλαίων που τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα άντλησαν από την αγορά κατά τη διάρκεια του 2009 και 2010. Για τους λόγους αυτούς προβλέπεται ότι οι τράπεζες που θα εξακολουθήσουν να λαμβάνουν κρατικούς πόρους το 2011 με σκοπό την άντληση κεφαλαίων ή για την αντιμετώπιση απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να είναι υποχρεωμένες να υποβάλουν

²³ Βλ. έγγραφο εργασίας της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, της 30ής Απριλίου 2010 με τίτλο: «The application of State aid rules to government guarantee schemes covering bank debt to be issued after 30 June 2010» http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/phase_out_bank_guarantees.pdf

στην Επιτροπή σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο να καταδεικνύει την αποφασιστικότητα τους να καταβάλουν τις αναγκαίες προσπάθειες αναδιάρθρωσης και να επανακτήσουν τη βιωσιμότητά τους. Από 01.01.2011 θα απαιτείται σχέδιο αναδιάρθρωσης από κάθε δικαιούχο νέας πράξης ανακεφαλαιοποίησης ή μέτρου αντιμετώπισης απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων. Κατά την εκτίμηση των αναγκών αναδιάρθρωσης των τραπεζών, η Επιτροπή θα συνεκτιμά τα ατομικά δεδομένα του εκάστοτε ιδρύματος, το βαθμό στον οποίο απαιτείται αναδιάρθρωση για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας χωρίς περαιτέρω κρατική στήριξη, καθώς και τη λήψη κρατικών ενισχύσεων κατά το παρελθόν. Όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός εξάρτησης από κρατικές ενισχύσεις, τόσο ισχυρότερη είναι η ένδειξη ότι για την εξασφάλιση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας απαιτείται εκ βάθρων αναδιάρθρωση. Θα λαμβάνονται επίσης υπόψη τυχόν ειδικές περιστάσεις στις αγορές και κλυδωνισμοί στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα κράτους μέλους. Τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην προετοιμασία των τραπεζών για επάνοδο σε κανονικούς μηχανισμούς αγοράς χωρίς κρατική στήριξη.

5.5 Απόφαση του Συμβουλίου της 10^{ης} Δεκεμβρίου 2010, σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων²⁴

Η Ανακοίνωση εκδόθηκε στα πλαίσια της πολιτικής της ΕΕ που προωθεί ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και βιώσιμη και ασφαλή οικονομία χαμηλής περιεκτικότητας σε άνθρακα η οποία δε δικαιολογεί την επ' αόριστον στήριξη μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων. Οι ενισχύσεις που προβλέπει η Απόφαση αφορούν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων καθώς και έκτακτες δαπάνες που σχετίζονται με την παύση.

²⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 336 της 21.12.2009, σ. 24.

6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Εντός του 2010 υποβλήθηκαν στο Γραφείο μου 25 κοινοποιήσεις προγραμμάτων/ ατομικών κρατικών ενισχύσεων για έκδοση απόφασης ή γνωμοδότησης, ανάλογα με την περίπτωση. Από αυτές εξέδωσα 12 αποφάσεις που αφορούσαν τις 17 κοινοποιήσεις και 2 γνωμοδοτήσεις, ενώ οι υπόλοιπες 6 κοινοποιήσεις αξιολογήθηκαν και στάληκε σχετική επιστολή στην οικεία Αρμόδια Αρχή. Στον Πίνακα 1 πιο κάτω φαίνεται ο αριθμός των κοινοποιήσεων και η Αρμόδια Αρχή.

Πίνακας 1:

A/A	Αρμόδια Αρχή	Αριθμός Κοινοποιήσεων
1.	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	1
2.	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	2
3.	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	12
4.	Πολιτιστικές Υπηρεσίες	1
5.	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	1
6.	Υπουργείο Εσωτερικών	3
7.	Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	1
8.	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	1
9.	Τμήμα Γεωργίας	1
10.	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	2
Σύνολο		25

6.1 Ανάλυση αποφάσεων που εκδόθηκαν κατά το 2010

Όπως προαναφέρθηκε, κατά τη διάρκεια του 2010 εξέδωσα συνολικά 12 αποφάσεις για προγράμματα κρατικών ενισχύσεων. Οι τίτλοι των προγραμμάτων παρατίθενται στον Πίνακα 2:

Πίνακας 2:

Αριθμός Απόφασης	Τίτλος Προγράμματος Ενίσχυσης
316	Αποζημίωση των κ. Πανίκου Παναγίδη και κ. Σωτήρη Σιμηητρά, κατοίκων Ζυγίου, για την αποξήλωση/μετακίνηση των εγκαταστάσεων των θερμοκηπίων τους, που βρίσκονται σε Τ/Κ γη που έχει απαλλοτριωθεί, στα πλαίσια της μετακίνησης της Κοινότητας Μαρί στο Ζύγι
317	Σχέδιο για αντιμετώπιση του Ιού της Τριστέζας στα εσπεριδοειδή
318	Σχέδιο για καταβολή κρατικής ενίσχυσης προς τον Κυπριακό Σύνδεσμο Εκτροφών Βοοειδών Holstein-Friesian
319	Σχέδιο Εθελοντικού Προγράμματος Ελέγχου της Λοιμώδους Αγαλαξίας
320	Σχέδιο Εθελοντικού Προγράμματος Ελέγχου της Προϊούσας Πνευμονίας του Προβάτου (Maedi-Visna) και της Αρθρίτιδας Εγκεφαλίτιδας των Αιγών (Caprine Arthritis Encephalitis)
321	Σχέδιο χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (2010) για φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και φορείς του δημόσιου τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα
322	(i) - Προγράμματα εκρίζωσης και επιτήρησης Βρουκέλωσης Βοοειδών και Αιγοπροβάτων (ii) - Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη αναπαραγωγής (iii) - Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη αυγοπαραγωγής (iv) - Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη κρεοπαραγωγής (v) - Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη γαλοπούλων κρεοπαραγωγής (vi) - Πρόγραμμα επιτήρησης της γρίπης των πτηνών σε πτηνά της οργανωμένης πτηνοτροφίας και άγρια πτηνά
323	Πρόγραμμα Επιτήρησης της Σπογγώδους Εγκεφαλοπάθειας Βοοειδών

Αριθμός Απόφασης	Τίτλος Προγράμματος Ενίσχυσης
324	Σχέδιο κινήτρων για επενδύσεις αιεφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος (2 ^η προκήρυξη)
325	Σχέδιο Ελέγχου Τρομώδους Νόσου Αιγοπροβάτων
326	Έκτακτο Σχέδιο Στήριξης της Απασχόλησης με Εξατομικευμένη Κατάρτιση Ανέργων στις Επιχειρήσεις
327	Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων με Απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

6.1.1 Περιγραφή Αποφάσεων

Πιο κάτω παρατίθεται σύντομη περιγραφή των μέτρων στήριξης για τα οποία εξέδωσα απόφαση εντός του 2010. Το πλήρες κείμενο όλων των αποφάσεων, όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Γραφείου μου (<http://www.publicaid.gov.cy>). Επιπρόσθετα, παρατίθενται οι Αρμόδιες Αρχές, που εφαρμόζουν το κάθε πρόγραμμα, από τις οποίες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούν να εξασφαλίσουν λεπτομερείς πληροφορίες.

i. Τίτλος απόφασης:

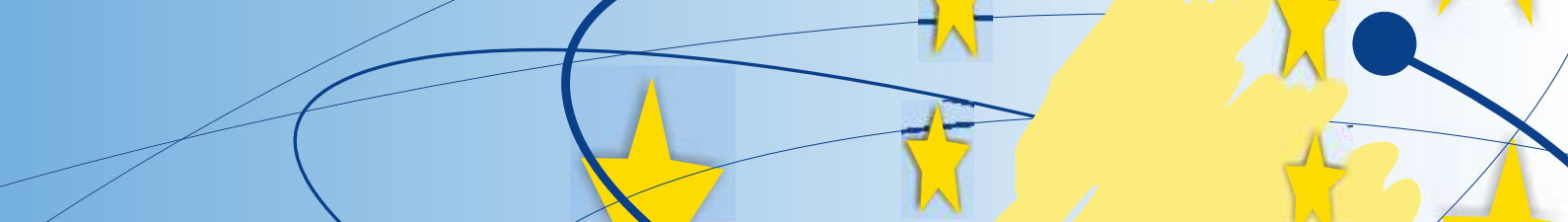
Απόφαση Αρ. 316 Αποζημίωση των κ. Πανίκου Παναγίδη και κ. Σωτήρη Σιμηητρά, κατοίκων Ζυγίου, για την αποξήλωση/μετακίνηση των εγκαταστάσεων των θερμοκηπίων τους, που βρίσκονται σε Τ/Κ γη που έχει απαλλοτριωθεί, στα πλαίσια της μετακίνησης της Κοινότητας Μαρί στο Ζύγι

Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών

Ημερομηνία έκδοσης: 26.02.2010

Προϋπολογισμός: € 67.495 (συνολικός προϋπολογισμός)

Με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 66.751 και ημερομηνία 06.02.2008 εγκρίθηκε το Σχέδιο Παραχώρησης κινήτρων για ενθάρρυνση των κατοίκων της Κοινότητας Μαρί να μετακινηθούν στο Ζύγι. Για το σκοπό αυτό απαλλοτριώθηκε τουρκοκυπριακή γη στο Ζύγι. Εντούτοις η έναρξη των κατασκευαστικών έργων διαχωρισμού οικοπέδων στην εν λόγω γη καθυστερούσε, επειδή σ' αυτήν υπήρχαν από εικοσαετίας θερμοκήπια και άλλα βοηθητικά υποστατικά, τα οποία ανήκαν στους ως άνω γεωργούς. Σκοπός των δυο ατομικών ενισχύσεων που προέβλεπε το Μέτρο ήταν η παροχή αποζημιώσεων για την αποξήλωση/μετακίνηση των εγκαταστάσεων των θερμοκηπίων των δυο γεωργών και την ανέγερση νέων υποστατικών για συνέχιση της δραστηριότητάς τους και για απώλεια εισοδήματος του κ. Σιμηητρά. Οι αποζημιώσεις αντιστοιχούν στην αξία αντικατάστασης των υποστατικών του κάθε γεωργού και περιλαμβάνουν απώλεια εισοδήματος στην περίπτωση του κ. Σιμηητρά.

Οι συγκεκριμένες ατομικές ενισχύσεις αξιολογήθηκαν βάσει των διατάξεων του Κανονισμού 1857/2006. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του Κανονισμού 1857/2006, απαλλάσσονται από την προβλεπόμενη στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησης οι ενισχύσεις για μετεγκατάσταση αγροτικών κτηρίων για λόγους δημόσιου συμφέροντος σε ποσοστό μέχρι 100% των πραγματικών δαπανών, όταν η μετεγκατάσταση συνίσταται απλώς στην κατεδάφιση, την απομάκρυνση και την εκ νέου ανέγερση υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Ως εκ τούτου η παραχώρηση αποζημίωσης που αντιστοιχεί στο 100% της αξίας αντικατάστασης των υποστατικών είναι μέσα στο πλαίσιο που επιτρέπει ο ως άνω Κανονισμός. Με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν μου έκρινα ότι η παροχή κινήτρων για τη μετακίνηση των θερμοκηπίων ώστε να ολοκληρωθεί η μετάβαση των κατοίκων της κοινότητας Μαρί στο Ζύγι εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον η επίκληση του οποίου δικαιολογεί τη χορήγηση ενίσχυσης.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Κανονισμού 1857/2006 προβλέπεται ότι, όταν η μετεγκατάσταση έχει ως αποτέλεσμα να αποκτήσει ο κάτοχος της εκμετάλλευσης περισσότερο σύγχρονες κτηριακές εγκαταστάσεις, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης πρέπει να συνεισφέρει τουλάχιστον το 60% της αύξησης της αξίας των σχετικών εγκαταστάσεων μετά τη μετεγκατάσταση. Εάν ο δικαιούχος είναι νέος γεωργός, η συνεισφορά του πρέπει να είναι τουλάχιστον 55%. Εξάλλου, η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου προνοεί ότι, όταν η μετεγκατάσταση έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικής ικανότητας, η συνεισφορά του δικαιούχου πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση με το 60%. Οι ως άνω ατομικές ενισχύσεις προβλέπουν συνολική παροχή ενίσχυσης ύψους 100% της αξίας αντικατάστασης

των υποστατικών στο υφιστάμενο επίπεδο των εγκαταστάσεων αυτών και δε φαίνεται να παρέχεται καμία ενίσχυση για τον εκσυγχρονισμό των νέων εγκαταστάσεων. Συνεπώς η ανώτατη ένταση που προνοεί ο Κανονισμός πληρούται.

Όσον αφορά την απώλεια εισοδήματος η οποία προκύπτει λόγω της μετακίνησης, ο Κανονισμός 1857/2006 δεν επιτρέπει την κάλυψη οποιωνδήποτε άλλων επιλέξιμων δαπανών που σχετίζονται με τη μετακίνηση πλην της αντικατάστασης των υποστατικών και ως εκ τούτου ο μόνος τρόπος να παραχωρηθούν €4.800 ως απώλεια εισοδήματος στον κ. Σιμητρά είναι η εφαρμογή του Κανονισμού 1535/2007.

Ως εκ τούτου εξέδωσα θετική απόφαση υπό όρους.

ii. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 317 Σχέδιο για αντιμετώπιση του Ιού της Τριστέζας στα εσπεριδοειδή

Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

Αρμόδια Αρχή: Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Ημερομηνία έκδοσης: 15.03.2010

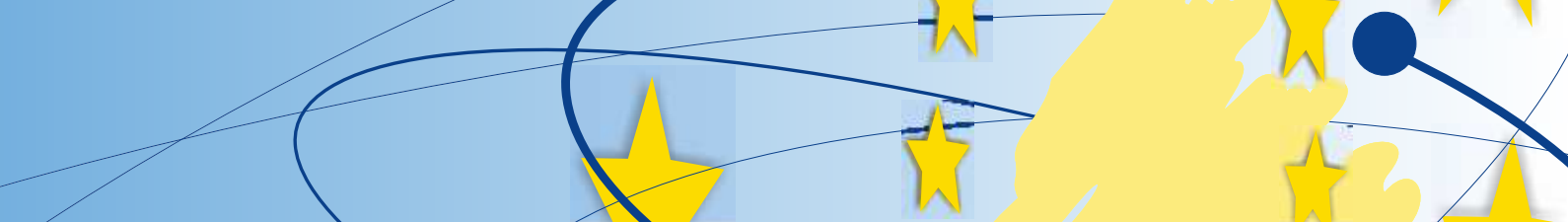
Διάρκεια: Μέχρι 30.06.2014

Προϋπολογισμός: €859.950 (συνολικός προϋπολογισμός)

Το Μέτρο αποσκοπεί στη χαρτογράφηση του Ιού της Τριστέζας των εσπεριδοειδών και στην καταστροφή των προσβεβλημένων δέντρων και φυτειών έναντι αποζημίωσης στους παραγωγούς. Έχει, επίσης, ως στόχους την επισήμανση και εξάλειψη των σοβαρών φυλών του Ιού, την αξιολόγηση υποσχόμενων υποκειμένων εσπεριδοειδών ανεκτικών στον Ιό και την επιλογή ήπιων ντόπιων φυλών της Τριστέζας για σταυροειδή προστασία σε περιοχές που το ποσοστό προσβολής είναι ψηλό.

Δικαιούχοι του Μέρους είναι οι παραγωγοί εσπεριδοειδών που υπόκεινται σε ελέγχους για εντοπισμό και ανίχνευση του Ιού της Τριστέζας και που προβαίνουν στην καταστροφή των δέντρων και των φυτειών τους λόγω προσβολής από τον Ιό της Τριστέζας.

Οι επιλέξιμες δαπάνες του Μέρους είναι οι δαπάνες για τη διενέργεια εξετάσεων στα εσπεριδοειδή και για την ανίχνευση του Ιού της Τριστέζας και οι αποζημιώσεις προς τους

γεωργούς για απώλειες που προκαλούνται από την εκρίζωση δέντρων λόγω προσβολής από τον Ιό της Τριστέζας. Οι παραγωγοί αποζημιώνονται ανάλογα με την οικονομική αξία του δέντρου που εκρίζώνεται. Επίσης, οι γεωργοί δεν υφίστανται καμία χρέωση για τα έξοδα που απαιτούνται για τους υγειονομικούς και εργαστηριακούς ελέγχους για σκοπούς ανίχνευσης του Ιού της Τριστέζας στις φυτείες τους.

Ως νομική βάση για αξιολόγηση του Μέτρου χρησιμοποιήσα τον Κανονισμό 1857/2006.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 10 του Κανονισμού 1857/2006, οι ενισχύσεις «αποζημίωσης των γεωργών για τις δαπάνες πρόληψης και εκρίζωσης νόσων ζώων και φυτών και αντιμετώπισης της προσβολής από επιβλαβείς οργανισμούς στις οποίες υποβλήθηκαν και που αφορούν υγειονομικούς ελέγχους, εξετάσεις και άλλα μέτρα ανίχνευσης, αγορά και χορήγηση εμβολίων, φαρμάκων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων ... και καταστροφή καλλιεργειών» συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ και απαλλάσσονται της υποχρέωσης προς κοινοποίηση που προβλέπεται από το Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται είναι: α) η ακαθάριστη ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 100% και β) η ενίσχυση να χορηγείται σε είδος μέσω επιδοτούμενων υπηρεσιών και να μην περιλαμβάνει άμεσες χρηματικές πληρωμές σε παραγωγούς.

Το κοινοποιηθέν Μέτρο δεν επιβάλλει καμία χρέωση για τα έξοδα που προκύπτουν από τους υγειονομικούς και εργαστηριακούς ελέγχους. Ως εκ τούτου οι δαπάνες επιδοτούνται κατά 100%.

Επίσης, οι ενισχύσεις αυτές θα χορηγούνται σε είδος μέσω υπηρεσιών χωρίς να περιλαμβάνεται οποιαδήποτε άμεση χρηματική πληρωμή προς τους παραγωγούς. Κατά συνέπεια το μέρος του Μέτρου που αφορά ενισχύσεις για τις εξετάσεις στα εσπεριδοειδή και την ανίχνευση του Ιού της Τριστέζας κρίθηκε ως συμβατό με τον Κανονισμό 1857/2006.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 10 του Κανονισμού 1857/2006, οι ενισχύσεις «αποζημίωσης των γεωργών για απώλειες που προκλήθηκαν από νόσους ζώων και φυτών ή προσβολή από επιβλαβείς οργανισμούς» συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ και απαλλάσσονται της υποχρέωσης προς κοινοποίηση που προβλέπεται από το Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Η αποζημίωση πρέπει να υπολογίζεται μόνο σε σχέση με: α) την αγοραία αξία των φυτών που καταστράφηκαν και β) απώλειες εισοδημάτων λόγω υποχρεώσεων απομόνωσης και δυσχερειών αναφύτευσης. Η ένταση της ενίσχυσης δε θα υπερβαίνει το 100%.

Στις επιλέξιμες δαπάνες του Μέτρου περιλαμβάνονται αποζημιώσεις προς τους γεωργούς για απώλειες που προκαλούνται από την εκρίζωση όλων των εσπεριδοειδών λόγω προσβολής από τον Ιό της Τριστέζας. Το Μέτρο προνοεί, επίσης, ότι οι δικαιούχοι θα αποζημιώνονται ανάλογα με την οικονομική αξία του δέντρου που εκρίζώνεται. Έκρινα ότι οι πρόνοιες αυτές είναι σύμφωνες με την παράγραφο 2 του άρθρου 10 του Κανονισμού 1857/2006, νοουμένου ότι θα ενσωματωνόταν διευκρίνιση ότι η αποζημίωση θα υπολογίζεται με βάση την αγοραία αξία των φυτών που καταστρέφονται. Ως εκ τούτου εξέδωσα θετική απόφαση, με τον όρο ότι θα περιλαμβανόταν στο Μέτρο η ως άνω διευκρίνιση.

iii. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 318 Σχέδιο για καταβολή κρατικής ενίσχυσης προς τον Κυπριακό Σύνδεσμο Εκτροφένων Βοοειδών Holstein-Friesian

Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

Αρμόδια Αρχή: Τμήμα Γεωργίας

Ημερομηνία έκδοσης: 29.04.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2013

Προϋπολογισμός: €123.018 (συνολικός προϋπολογισμός)

Σκοπός του Μέτρου είναι η οικονομική στήριξη του Κυπριακού Συνδέσμου Εκτροφένων Βοοειδών Holstein-Friesian ώστε να μπορεί να διεκπεραιώνει τις υποχρεώσεις του όπως αυτές προκύπτουν από τις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας και οι οποίες είναι η τήρηση του γενεαλογικού βιβλίου, η εφαρμογή προγράμματος γενετικής βελτίωσης των ζώων της φυλής Holstein-Friesian και η έκδοση ζωοτεχνικών Πιστοποιητικών Καθαροαιμίας των εγγεγραμμένων στο τηρούμενο από αυτόν γενεαλογικό/ζωοτεχνικό βιβλίο.

Δικαίωμα συμμετοχής στο Μέτρο έχει ο επίσημα αναγνωρισμένος με βάση τη Νομοθεσία περί Βελτίωσης των Ζώων (Ν 86(I)/2001, Ν 272(I)/2004 και Ν 115(I)/2009) Κυπριακός Σύνδεσμος Εκτροφένων Βοοειδών της φυλής Holstein-Friesian.

Οι επιλέξιμες δαπάνες και η ένταση της ενίσχυσης έχουν ως εξής:

- (i) κάλυψη μέχρι 100% των διοικητικών δαπανών για τη δημιουργία και διατήρηση του γενεαλογικού/ζωοτεχνικού βιβλίου των ζώων της φυλής Holstein-Friesian και
- (ii) κάλυψη μέρους της δαπάνης, μέχρι 70%, για χημικές αναλύσεις των δειγμάτων γάλακτος τα οποία λαμβάνονται από τις αγελάδες των μελών του Συνδέσμου για τον προσδιορισμό του % λίπους και της % πρωτεΐνης ή/και των σωματικών κυττάρων, με σκοπό τον προσδιορισμό της γενετικής ποιότητας ή της απόδοσης του ζωϊκού κεφαλαίου. Οι αναλύσεις αυτές διενεργούνται από τρίτους ή για λογαριασμό τους.

Το Μέτρο αξιολογήθηκε με βάση τον Κανονισμό 1857/2006. Σύμφωνα με το άρθρο 16 (1) (α) του Κανονισμού αυτού απαλλάσσονται από την προβλεπόμενη στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ υποχρέωση κοινοποίησης οι ενισχύσεις σε ποσοστό μέχρι 100% για την κάλυψη των διοικητικών δαπανών που συνδέονται άμεσα με τη διατήρηση γενεαλογικών μητρώων ζώων. Ως εκ τούτου η κάλυψη μέρους των πιο πάνω διοικητικών δαπανών είναι στα πλαίσια που προνοεί ο Κανονισμός 1857/2006.

Επίσης, η κάλυψη ποσοστού μέχρι 70% της δαπάνης για τις χημικές αναλύσεις των δειγμάτων γάλακτος εμπίπτει μέσα στα όρια που επιτρέπει ο Κανονισμός 1857/2006. Σύμφωνα με το άρθρο 16 (1) (β) του Κανονισμού αυτού, επιτρέπεται ενίσχυση σε ποσοστό μέχρι 70% των δαπανών για δοκιμές που πραγματοποιούνται από τρίτους ή για λογαριασμό τρίτων με σκοπό τον προσδιορισμό της γενετικής ποιότητας ή της απόδοσης του ζωϊκού κεφαλαίου.

Με βάση την ως άνω αξιολόγηση εξέδωσα θετική Απόφαση υπό τον όρο να ενσωματωθούν στο Μέτρο οι κάτωθι διευκρινίσεις:

- I. Θα απαγορεύεται η σώρευση με άλλη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές της Κοινότητας σε σχέση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα η ένταση ενίσχυσης να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στον Κανονισμό 1857/2006.

2. Σε σχέση με τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από τρίτους ή για λογαριασμό τρίτων, ο τρόπος υπολογισμού της δαπάνης να γίνεται σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες συνθήκες της αγοράς. Καταβολή ενίσχυσης πέραν της τιμής αγοράς συνιστά κρατική ενίσχυση λειτουργικής μορφής η οποία ως τέτοια δεν είναι συμβατή με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

iv. Τίτλος αποφάσεων:

Απόφαση Αρ. 319 Σχέδιο Εθελοντικού Προγράμματος Ελέγχου της Λοιμώδους Αγαλαξίας

Απόφαση Αρ. 320 Σχέδιο Εθελοντικού Προγράμματος Ελέγχου της Προϊούσας Πνευμονίας του Προβάτου (Maedi-Visna) και της Αρθρίτιδας Εγκεφαλίτιδας των Αιγών (Caprine Arthritis Encephalitis)

Είδος αποφάσεων: Θετικές

Αρμόδια Αρχή: Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Ημερομηνία έκδοσης: 18.06.2010 και 22.06.2010, αντίστοιχα

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2011

Προϋπολογισμός: €73.627 (συνολικός προϋπολογισμός)

Στόχος των Μέτρων είναι η εφαρμογή εθελοντικών προγραμμάτων ελέγχου των ως άνω ασθενειών. Ενισχύσεις θα λαμβάνουν όσοι κτηνοτρόφοι εθελοντικά υποβάλλουν αίτηση για ένταξή τους στα Μέτρα με απώτερο στόχο την ανακήρυξη των εκμεταλλεύσεών τους ως επίσημα απαλλαγμένων (ελεύθερων) από τις ως άνω ασθένειες.

Στα Μέτρα δύνανται να συμμετάσχει κάθε αιγοπροβατοτρόφος στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία, νοουμένου ότι δεσμεύεται να τηρεί πιστά τις πρόνοιες των Μέτρων και τις υποδείξεις των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών όσον αφορά μέτρα για έλεγχο των ως άνω νόσων και να συνεργάζεται πλήρως με τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσής του προς τα πιο πάνω θα καλείται να επιστρέφει την ενίσχυση.

Τα Μέτρα προνοούν την κάλυψη κατά 100% των δαπανών για δειγματοληψίες και εργαστηριακή εξέταση των δειγμάτων από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Η ενίσχυση χορηγείται υπό τη μορφή παροχής δωρεάν υπηρεσιών στους ως άνω δικαιούχους.

Τα Μέτρα αξιολογήθηκαν με βάση τον Κανονισμό 1857/2006. Οι πρόνοιές τους που αφορούν την παροχή δωρεάν υπηρεσιών εξέτασης εμπίπτουν στις ενισχύσεις που επιτρέπει

η παράγραφος 1 του άρθρου 10 του Κανονισμού 1857/2006. Επίσης, στο Μέτρο ενσωματώνονται οι περιορισμοί που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 10 του ως άνω Κανονισμού, δηλαδή από το κόστος για δειγματοληψίες και εργαστηριακές αναλύσεις θα αφαιρούνται ποσά που ενδεχομένως έχουν εισπραχθεί στο πλαίσιο καθεστώτων ασφάλισης καθώς και δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω της νόσου που καλύπτουν τα Μέτρα. Περαιτέρω το άρθρο 10 του Κανονισμού 1857/2006 εφαρμόζεται αποκλειστικά στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων. Ως εκ τούτου οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εμπορίας ή/και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων (π.χ. ζελέμποροι, κρεοπωλεία) δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους. Η πρόνοια αυτή περιλαμβάνεται στα Μέτρα.

Όσον αφορά την πρόνοια για εθελοντική συμμετοχή στα Μέτρα, με βάση νομολογία της Επιτροπής²⁵, η συμμετοχή σε σχέδια πρόληψης και εκρίζωσης ζωικών ασθενειών σε εθελοντική βάση στα πλαίσια εθνικού προγράμματος θεωρείται ότι εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 10 του Κανονισμού 1857/2006. Επίσης η πρόνοια στα Μέτρα για επιστροφή της ενίσχυσης σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις πρόνοιές τους κρίθηκε ως συμβατή με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων αφού επιβάλλει την εφαρμογή τους επί το αυστηρότερο.

Με βάση την ως άνω αξιολόγηση εξέδωσα θετικές Αποφάσεις.

v. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 321 Σχέδιο χορηγιών για ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (2010) για φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και φορείς του δημόσιου τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα

Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

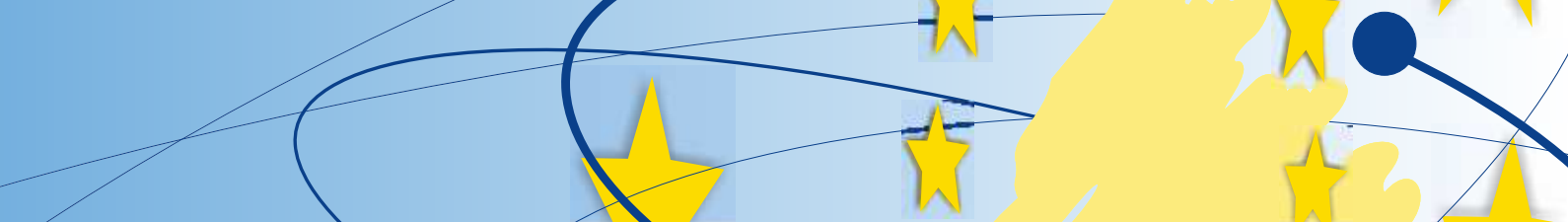
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Ημερομηνία έκδοσης: 03.08.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2013

Προϋπολογισμός: €75.000.000 (συνολικός προϋπολογισμός).

²⁵ Απόφαση NIN 5/2008 Shetland Animal Health Scheme 2003-2007, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 30, της 06.02.2009, σ. 10. Το ίδιο αιτιολογικό ακολουθείται και στην Απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση N 683/2007 Compensation for losses caused by transmissible animal diseases που αφορούσε τη Λιθουανία, σχετικά με τη λήψη μέτρων σε εθνικό επίπεδο για πρόληψη και εκρίζωση ζωικών νόσων (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 156, της 09.07.2009, σ. 1).

Το Μέτρο αποτελεί τροποποίηση του υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων με τίτλο «Σχέδιο χορηγιών για εξοικονόμηση ενέργειας και ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (2009-2013) για φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και φορείς του δημόσιου τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα», το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφασή μου με Αριθμό 306 και ημερομηνία 06.02.2009²⁶.

Η Αρμόδια Αρχή επιθυμούσε να επιφέρει τις ακόλουθες τροποποιήσεις στο υφιστάμενο Μέτρο:

- A) Αφαίρεση όλων των κατηγοριών χορηγιών για εξοικονόμηση ενέργειας και συμπαραγωγή ηλεκτρισμού/θερμότητας/ψύξης·
- B) Μείωση των μέγιστων ποσών χορηγίας (για ορισμένες κατηγορίες)·
- Γ) Αφαίρεση της ενίσχυσης στο γεωργικό τομέα με βάση τον Κανονισμό 1857/2006, για την οποία δε λήφθηκε καμία αίτηση εντός του 2009·
- Δ) Πρόσθεση της Ειδικής Χορηγίας ως τρίτης μορφής ενίσχυσης·
- Ε) Αύξηση του ορίου της χορηγίας για την οποία είναι αναγκαία η υπογραφή συμφωνίας μεταξύ του επενδυτή και της Επιτροπής Διαχείρισης του Ειδικού Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας στα 3.000 ευρώ.

Η Ειδική Χορηγία που προστέθηκε στο νέο Μέτρο αφορά νομικά ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν μεν οικονομική δραστηριότητα αλλά οι δραστηριότητές τους δεν αποτελούν αντικείμενο ενδοκοινοτικών συναλλαγών με αποτέλεσμα να μην εμπίπτουν στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 10 των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2009, σε περίπτωση που η Αρμόδια Αρχή προτίθεται να τροποποιήσει μέτρο κρατικών ενισχύσεων, προτού αυτή προβεί στην εφαρμογή τέτοιας τροποποίησης, την κοινοποιεί στον Έφορο, ο οποίος αποφασίζει κατά πόσο θεωρεί την τροποποίηση ως ουσιώδη ή μη ουσιώδη. Σε περίπτωση που κρίνει ότι η τροποποίηση είναι ουσιώδης εξετάζει το τροποποιηθέν μέτρο ως νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης και εκδίδει νέα απόφαση επ' αυτού.

²⁶ Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας Αρ. 4345 της 13.02.2009, σ. 550.

Το άρθρο Ι (γ) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1999 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ²⁷ προβλέπει ότι οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων αποτελούν νέα ενίσχυση και συνεπώς πρέπει να κοινοποιούνται εκ νέου για έγκριση. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 4 (1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής της 21^{ης} Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ²⁸ (τώρα, κατόπιν τροποποίησης, Άρθρο 108 της ΣΛΕΕ), νοείται ως μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης κάθε αλλαγή, πλην των τροποποιήσεων καθαρά τυπικού ή διοικητικού χαρακτήρα που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν την εκτίμηση του συμβιβασμού του εκάστοτε μέτρου ενίσχυσης με την κοινή αγορά. Η τροποποίηση επί το αυστηρότερο προϋποθέσεων εφαρμογής συγκεκριμένου καθεστώτος ενισχύσεων, όπως ο περιορισμός των επιλέξιμων δαπανών, συνιστούν μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης όπως διευκρινίζεται στο άρθρο 4(2)(γ) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004.

Με βάση τις τροποποιήσεις που επιθυμούσε να επιφέρει στο υφιστάμενο Μέτρο η Αρμόδια Αρχή έκρινα ότι υφίσταται μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης σύμφωνα με τις ως άνω πρόνοιες. Ως εκ τούτου προχώρησα στην έκδοση νέας Απόφασης.

Με τη νέα Απόφασή μου κατέληξα στα ακόλουθα: Η Ειδική Χορηγία που προστέθηκε στο Μέτρο δε συνιστά κρατική ενίσχυση καθότι θα παρέχονται ενισχύσεις σε επιχειρήσεις οι δραστηριότητες των οποίων δεν αποτελούν αντικείμενο ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Κατά το μέρος του το οποίο προνοεί ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis) το Μέτρο δε συνιστά κρατική ενίσχυση καθώς δεν πληροί σωρευτικά όλες τις προϋποθέσεις του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ. Το υπόλοιπο μέρος του Μέρους κρίθηκε συμβατό με τον Κανονισμό 800/2008, πλην των πιο κάτω προνοιών που ζήτησα όπως προστεθούν σ' αυτό:

(α) Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις, πρόσθετα απτους όρους που ισχύουν για τις ΜΜΕ, η Αρμόδια Αρχή θα πρέπει να ελέγχει, πριν χορηγήσει τις εν λόγω μεμονωμένες ενισχύσεις, ότι τα έγγραφα που ετοίμασε ο

²⁷ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 083 της 27.03.1999, σ. 1.

²⁸ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 140, της 30.04.2004, σ. 1.

δικαιούχος αποδεικνύουν το χαρακτήρα κινήτρου των ενισχύσεων βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα κριτήρια:

- (i) Ουσιώδη αύξηση του μεγέθους του προγράμματος ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.
- (ii) Ουσιώδη αύξηση του πεδίου εφαρμογής του προγράμματος ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.
- (iii) Ουσιώδη αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο δικαιούχος για το πρόγραμμα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης.
- (iv) Ουσιώδη αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του προγράμματος.

(β) Σε περίπτωση μη διατήρησης της επένδυσης για 3 χρόνια για ΜΜΕ ή 5 χρόνια για μεγάλες επιχειρήσεις ολόκληρη η ενίσχυση θα πρέπει να ανακτάται.

Η αφαίρεση κατηγοριών χορηγιών ή η μείωση των μέγιστων ποσών χορηγίας από το υφιστάμενο Μέτρο, κρίθηκε ότι δεν είναι μεταβολές ικανές να επηρεάσουν την εκτίμηση του συμβιβασμού της ενίσχυσης.

Ως εκ τούτου εξέδωσα θετική Απόφαση υπό όρους.

vi. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 322

- (i) Προγράμματα εκρίζωσης και επιτήρησης Βρουκέλωσης Βοοειδών και Αιγοπροβάτων
- (ii) Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη αναπαραγωγής
- (iii) Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη αυγοπαραγωγής
- (iv) Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη κρεοπαραγωγής
- (v) Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη γαλοπούλων κρεοπαραγωγής
- (vi) Πρόγραμμα επιτήρησης της γρίπης των πτηνών σε πτηνά της οργανωμένης πτηνοτροφίας και άγρια πτηνά

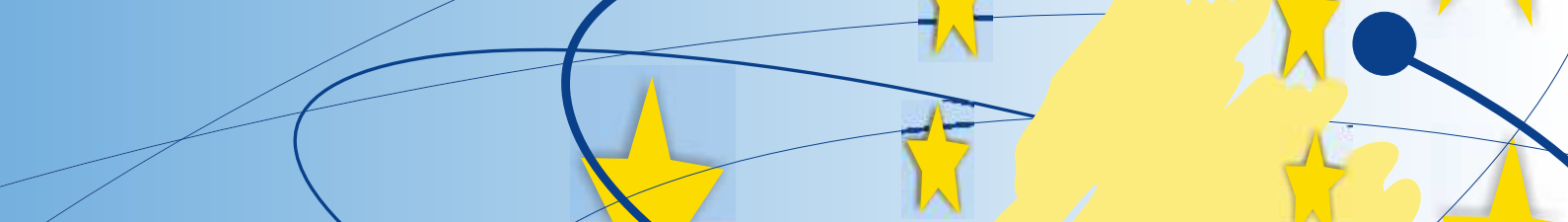
Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

Αρμόδια Αρχή: Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Ημερομηνία έκδοσης: 08.10.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2011

Προϋπολογισμός (σύνολο): €704.309

Στόχος των Μέτρων είναι η παραχώρηση αποζημιώσεων στους κτηνοτρόφους στα πλαίσια της εφαρμογής προγραμμάτων πρόληψης και εκρίζωσης νόσων ζώων και πτηνών.

Συγκεκριμένα στόχος είναι η αντιστάθμιση της απώλειας του ζωικού κεφαλαίου και η κάλυψη των δαπανών για: εξετάσεις και άλλα μέτρα ανίχνευσης, αγορά και χορήγηση εμβολίων και φαρμάκων και σφαγή και καταστροφή των ζώων. Όλες οι δαπάνες που έχουν προβλεφθεί για το 2010 για τα Μέτρα, πλην των δαπανών σφαγής και καταστροφής των ζώων, υποβλήθηκαν στην Επιτροπή στα πλαίσια των προγραμμάτων συγχρηματοδότησης. Λόγω του μικρού τους κόστους, δεν υποβλήθηκαν στην Επιτροπή για συγχρηματοδότηση τα «Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη γαλοπούλων κρεοπαραγωγής».

Όσον αφορά δικαιούχους, επιλέξιμες δαπάνες και ένταση της ενίσχυσης των Μέτρων ισχύουν τα εξής:

- (i) Δικαιούχοι των Μέτρων είναι κτηνοτρόφοι στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία, στις εκμεταλλεύσεις των οποίων διαπιστώνεται υποψία ή επιβεβαιώνεται η παρουσία της νόσου που καλύπτεται από τα Μέτρα.
- (ii) Επιλέξιμες δαπάνες και ένταση της ενίσχυσης:
 - α) Παροχή αποζημίωσης η οποία αντιστοιχεί στο 100%, ανάλογα με το Μέτρο, της εκτιμώμενης αναπαραγωγικής αξίας των ζώων που κατάσχονται λόγω του ότι είναι θετικά ή ύποπτα στην ασθένεια ή της αξίας εκποίησης των πτηνών και των αυγών που καταστρέφονται.
 - β) Κάλυψη 100% των δαπανών για τη συλλογή και εργαστηριακή εξέταση των δειγμάτων από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.
 - γ) Αναφορικά με το πρόγραμμα εκρίζωσης και επιτήρησης Βρουκέλωσης Βοοειδών και Αιγοπροβάτων, κάλυψη 100% των δαπανών σφαγής/θανάτωσης των ζώων και κάλυψη 100% των δαπανών για τη χορήγηση απολυμαντικών στις μολυσμένες ή ύποπτες εκμεταλλεύσεις.

Τα Μέτρα αξιολογήθηκαν με βάση τον Κανονισμό 1857/2006. Κατά την αξιολόγηση προέβηκα στις κάτωθι υποδείξεις και ζήτησα όπως αυτές ενσωματωθούν στα Μέτρα:

- (i) Τα Μέτρα θα αφορούν μόνο τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις όπως καθορίζονται στη Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής της 6^{ης} Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων²⁹ (εφεξής η «Σύσταση για τις ΜΜΕ») και οι μεγάλες επιχειρήσεις θα αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής τους.
- (ii) Τα Μέτρα εφαρμόζονται αποκλειστικά στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων. Ως εκ τούτου θα πρέπει να αναφερθεί ρητά ότι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εμπορίας ή/και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων (π.χ. ζωέμποροι, κρεοπωλεία) δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής τους.
- (iii) Θα απαγορεύεται η σώρευση με άλλη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές της Κοινότητας σε σχέση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα η ένταση ενίσχυσης να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στον Κανονισμό 1857/2006.
- (iv) Από τις αποζημιώσεις που θα χορηγούνται δυνάμει των Μέτρων θα αφαιρούνται ποσά που ενδεχομένως έχουν εισπραχθεί στο πλαίσιο καθεστώτων ενίσχυσης καθώς και δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω των νόσων που καλύπτουν τα Μέτρα.
- (v) Η Αρμόδια Αρχή θα υπολογίζει την αποζημίωση προς τους κτηνοτρόφους για απώλειες που προκαλούνται από τη θανάτωση των ζώων με βάση την αγοραία τους αξία. Η αποζημίωση σε τιμή πάνω από την αγοραία αξία δεν είναι συμβατή με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Εξέδωσα θετική Απόφαση υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι πιο πάνω όροι.

²⁹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 124 της 20.05.2003, σ. 36.

vii. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 323 Πρόγραμμα Επιτήρησης της Σπογγώδους Εγκεφαλοπάθειας Βοοειδών

Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

Αρμόδια Αρχή: Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Ημερομηνία έκδοσης: 14.10.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2011

Προϋπολογισμός: €115.000 (συνολικός προϋπολογισμός)

Στόχος του Μέτρου είναι η εφαρμογή προγράμματος επιτήρησης της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών, σύμφωνα με τις πρόνοιες της κοινοτικής νομοθεσίας [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 999/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Μαΐου 2001 για τη θέσπιση κανόνων πρόληψης, καταπολέμησης και εξάλειψης ορισμένων Μεταδοτικών Σπογγωδών Εγκεφαλοπαθειών³⁰(εφεξής ο «Κανονισμός 999/2001»)].

Το Μέτρο προνοεί την παραχώρηση αποζημιώσεων στους αγελαδοτρόφους για τα ζώα τους που κατάσχονται λόγω του ότι είναι θετικά ή ύποπτα στην ασθένεια και κάλυψη των δαπανών για εργαστηριακές αναλύσεις και θανάτωση και καταστροφή των ζώων.

Δικαιούχοι για να συμμετάσχουν στο Μέτρο είναι αγελαδοτρόφοι στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Συγκεκριμένα στα πλαίσια του Μέτρου παρέχονται αποζημιώσεις στους κτηνοτρόφους στις εκμεταλλεύσεις των οποίων διαπιστώνεται υποψία ή επιβεβαιώνεται η παρουσία της νόσου.

Επιλέξιμες δαπάνες και ένταση της ενίσχυσης:

- (i) Παροχή αποζημίωσης η οποία αντιστοιχεί στο 100% της εκτιμώμενης αναπαραγωγικής αξίας των ζώων που κατάσχονται λόγω του ότι είναι θετικά ή ύποπτα στην ασθένεια.

³⁰ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 147 της 31.05.2001, σ. 1.

(ii) Κάλυψη 100% των δαπανών σφαγής/θανάτωσης των ζώων.

(iii) Κάλυψη 100% των δαπανών για την εργαστηριακή εξέταση των βοοειδών από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες.

Κατά την αξιολόγηση του Μέτρου προέβηκα στις εξής διαπιστώσεις:

Το Μέτρο κατά το μέρος του που αφορά καταβολή αποζημίωσης η οποία αντιστοιχεί στο 100% της εκτιμώμενης αγοραίας αξίας των ζώων που κατάσχονται λόγω του ότι είναι θετικά ή ύποπτα στην ασθένεια δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση. Η Σπογγώδης Εγκεφαλοπάθεια των Βοοειδών περιλαμβάνεται στις ασθένειες που καλύπτει ο Κανονισμός 999/2001. Ο εν λόγω Κανονισμός προβλέπει την καταβολή αποζημιώσεων προς τους γεωργούς για τα ζώα τους που κατάσχονται στα πλαίσια προγραμμάτων για τις ασθένειες που περιλαμβάνονται σ' αυτόν. Με βάση Απόφαση της Επιτροπής³¹, οι αποζημιώσεις αυτές δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση διότι η υποχρέωση καταβολής τους πηγάζει απευθείας από την Κοινοτική Νομοθεσία.

Σε σχέση με το ύψος των αποζημιώσεων που θα καταβάλλονται, επεσήμανα ότι η Αρμόδια Αρχή οφείλει να φροντίζει ώστε ο τρόπος υπολογισμού της αποζημίωσης να γίνεται σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες συνθήκες της αγοράς ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε υπεραποζημίωση. Η υπεραποζημίωση θα συνιστά καταβολή παράνομης κρατικής ενίσχυσης με βάση το Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ.

Όσον αφορά το υπόλοιπο μέρος του Μέτρου, δηλαδή την κάλυψη κατά 100% των δαπανών σφαγής/θανάτωσης των ζώων και της εργαστηριακής εξέτασης των βοοειδών από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, αυτό συνιστά μεν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ, κρίνεται όμως συμβατό με τον Κανονισμό 1857/2006 νοουμένου ότι θα ενσωματωθεί όρος για απαγόρευση σώρευσης με άλλη κρατική ενίσχυση. Οι δαπάνες αυτές κρίθηκε ότι εμπίπτουν στο άρθρο 10, παράγραφος 1, του Κανονισμού 1857/2006 το οποίο προβλέπει ότι οι ενισχύσεις «αποζημίωσης των γεωργών για τις δαπάνες πρόληψης και εκρίζωσης νόσων ζώων και φυτών και αντιμετώπισης της προσβολής από επιβλαβείς οργανισμούς στις οποίες υποβλήθηκαν και αφορούν υγειονομικούς ελέγχους, εξετάσεις και άλλα μέτρα

³¹ Καθεστώς NN 47/2006 (ex N445/2006)- United Kingdom - Cattle Compensation Scheme: Bovine TB, Brucellosis, BSE and EBL (England).

ανίχνευσης, αγορά και χρήση εμβολίων, φαρμάκων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, σφαγή και καταστροφή ζώων...» συμβιβάζονται με την κοινή αγορά κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται από το Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ.

Ως εκ τούτου εξέδωσα θετική Απόφαση, νοουμένου ότι θα ενσωματωθεί στο Μέτρο ο πιο κάτω όρος:

Θα απαγορεύεται η σώρευση με άλλη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές των κρατών μελών ή με χρηματοδοτικές συνεισφορές της Κοινότητας σε σχέση με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον η σώρευση αυτή έχει ως αποτέλεσμα η ένταση ενίσχυσης να υπερβαίνει το ανώτατο όριο που καθορίζεται στον Κανονισμό.

viii. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 324 Σχέδιο κινήτρων για επενδύσεις αειφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος (2^η προκήρυξη)

Είδος απόφασης: Θετική υπό όρους

Αρμόδια Αρχή: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού

Ημερομηνία έκδοσης: 02.11.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2013

Προϋπολογισμός: €13.000.000 (συνολικός προϋπολογισμός)

Το Μέτρο αποτελεί τροποποίηση του υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων με τον ίδιο τίτλο, το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφασή μου με Αριθμό 298 και ημερομηνία 30.09.2008³².

Η Αρμόδια Αρχή επιθυμούσε να επιφέρει τροποποιήσεις στο υφιστάμενο Μέτρο, στη βάση των εμπειριών που αποκόμισε κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής του. Οι κυριότερες προτιθέμενες τροποποιήσεις ήταν οι εξής:

A. Αφαιρέθηκε από τις επιλέξιμες επενδυτικές δράσεις ο ιατρικός τουρισμός.

³²Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας αρ. 4316 της 24.10.2008.

- B. Αυξήθηκε το ελάχιστο αναγκαίο ποσό επένδυσης για συνεδριακά κέντρα.
- Γ. Αυξήθηκε το μέγιστο ποσό ενίσχυσης που μπορεί να παραχωρηθεί για τη δημιουργία θεματικών πάρκων/κέντρων.
- Δ. Στο Σκέλος Α του υφιστάμενου σχεδίου, το οποίο αφορά τη στήριξη επιλεγμένων επενδύσεων εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος, όπως γήπεδα γκολφ, θεματικά πάρκα/κέντρα, συνεδριακά κέντρα, θεματικά μουσεία και εκθέσεις, εισήχθησαν υποχρεωτικές δαπάνες. Οι υποχρεωτικές δαπάνες αφορούν κατασκευή ή/και επέκταση ή/και βελτίωση ή/και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, αγορά και εγκατάσταση καινούργιου εξοπλισμού.
- E. Τέθηκαν χρονικά όρια για την έναρξη των επενδύσεων μετά την έγκριση των δικαιούχων.
- ΣΤ. Καθορίστηκε ως ελάχιστη περίοδος διατήρησης της επένδυσης από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις τα τρία αντί τα πέντε χρόνια.

Αξιολόγησα τις ως άνω προτιθέμενες τροποποιήσεις με βάση το κανονιστικό πλαίσιο για την τροποποίηση υφιστάμενου καθεστώτος ενισχύσεων, το οποίο έχω εκτενώς παραθέσει στη σύνοψη της Απόφασης 321 ανωτέρω.

Αξιολογώντας τις τροποποιήσεις που επιθυμούσε να επιφέρει στο υφιστάμενο μέτρο η Αρμόδια Αρχή έκρινα ότι υφίσταται μεταβολή υφιστάμενης ενίσχυσης σύμφωνα με τις υπό αναφορά πρόνοιες. Ως εκ τούτου προχώρησα στην έκδοση νέας Απόφασης. Έκρινα ότι οι προτιθέμενες τροποποιήσεις βρίσκονται στα πλαίσια των προνοιών του Κανονισμού 800/2008³³ αλλά προέβηκα στις εξής επισημάνσεις:

- (a) Η παραχώρηση ενισχύσεων σε μεγάλες επιχειρήσεις θα πρέπει να συνοδεύεται από επαρκή αιτιολόγηση ότι αυτές έχουν χαρακτήρα κινήτρου, όπως διαλαμβάνει το άρθρο 8 του Κανονισμού 800/2008.

³³Με βάση τον Κανονισμό 800/2008 είχε κριθεί ως συμβατό με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων το υφιστάμενο μέτρο.

- (β) Σε κάθε επιστολή έγκρισης που θα αποστέλλει η Αρμόδια Αρχή στους δικαιούχους θα πρέπει να περιέχεται ρητή παραπομπή στις διατάξεις του Κανονισμού 800/2008, με αναφορά των σχετικών διατάξεων, του τίτλου και των στοιχείων δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως εκ τούτου εξέδωσα θετική Απόφαση υπό όρους.

ix. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 325 Σχέδιο Ελέγχου Τρομώδους Νόσου Αιγοπροβάτων

Είδος απόφασης: Θετική

Αρμόδια Αρχή: Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Ημερομηνία έκδοσης: 08.11.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2011

Προϋπολογισμός: €1.304.830,76 (συνολικός προϋπολογισμός)

Στόχος του Μέτρου είναι η αποζημίωση των κτηνοτρόφων για τις δαπάνες πρόληψης και εκρίζωσης της τρομώδους νόσου στην Κύπρο. Η χορήγηση των ενισχύσεων εντάσσεται στο πλαίσιο πολυετούς σχεδίου παρακολούθησης και εκρίζωσης της τρομώδους νόσου το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή.

Δικαιούχοι του Μέτρου είναι όλοι οι αιγοπροβατοτρόφοι στις περιοχές που ελέγχει η Κυπριακή Δημοκρατία. Οι μεγάλες επιχειρήσεις αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του Μέτρου.

Το Μέτρο καλύπτει δαπάνες για εργαστηριακές αναλύσεις και σφαγή/θανάτωση ζώων. Οι ενισχύσεις θα χορηγούνται μόνο μέσω επιδοτούμενων υπηρεσιών. Η θανάτωση των ζώων γίνεται από τις Κτηνιατρικές Υπηρεσίες. Η καταστροφή των πτωμάτων γίνεται στα πλαίσια του Μέτρου «Σχέδιο Συλλογής, Μεταφοράς και Επεξεργασίας Ζωικών Αποβλήτων από την εταιρεία Sigan Management» το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφασή μου με αριθμό 263 και ως εκ τούτου δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη στα πλαίσια του παρόντος Μέτρου.

Η ένταση της ενίσχυσης ανέρχεται στο 100% των ως άνω δαπανών. Από το ποσό της ενίσχυσης θα αφαιρείται κάθε ποσό που ενδεχομένως έχει εισπραχθεί στο πλαίσιο καθεστώτος ασφάλισης, καθώς και κάθε ποσό δαπάνης που δεν πραγματοποιήθηκε λόγω της νόσου, η οποία διαφορετικά θα είχε πραγματοποιηθεί.

Μετά από αξιολόγηση του Μέτρου έκρινα αυτό ως συμβατό με τις πρόνοιες του άρθρου 10 του Κανονισμού 1857/2006. Τόσο οι δαπάνες που καλύπτει το Μέτρο όσο και η χορήγησή τους υπό μορφή επιδοτούμενων υπηρεσιών στις οποίες δεν περιλαμβάνονται άμεσες χρηματικές πληρωμές σε παραγωγούς είναι στα πλαίσια της ως άνω πρόνοιας. Το ίδιο ισχύει για την ένταση της ενίσχυσης.

Επίσης σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 10 του Κανονισμού από το ανώτατο ποσό των δαπανών ή ζημιών που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση πρέπει να αφαιρούνται:

- (i) τα ποσά που ενδεχομένως έχουν εισπραχθεί στο πλαίσιο καθεστώτων ασφάλισης και
- (ii) οι δαπάνες που δεν πραγματοποιήθηκαν λόγω της νόσου, οι οποίες διαφορετικά θα είχαν πραγματοποιηθεί.

Στο Μέτρο ενσωματώνονται οι πιο πάνω περιορισμοί.

Ενόψει της ως άνω αξιολόγησης εξέδωσα θετική Απόφαση.

x. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 326 Έκτακτο Σχέδιο Στήριξης της Απασχόλησης με Εξατομικευμένη Κατάρτιση Ανέργων στις Επιχειρήσεις

Είδος απόφασης: Θετική

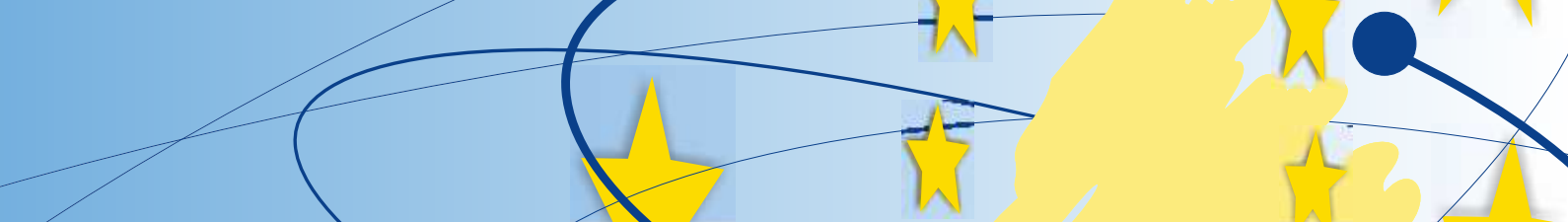
Αρμόδια Αρχή: Το Σχέδιο αποτελεί σύμπραξη της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, του Τμήματος Εργασίας, του Κέντρου Παραγωγικότητας Κύπρου και του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου

Ημερομηνία έκδοσης: 16.12.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2011

Προϋπολογισμός: €4.500.000 (συνολικός προϋπολογισμός)

Το Μέτρο αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου μέσω στοχευμένης παροχής κινήτρων σε εργοδότες, με τη μορφή χορηγιών (ενίσχυσης) και καθοδήγησης, για εργοδότηση και εξατομικευμένη κατάρτιση άνεργων ατόμων. Το Μέτρο επικεντρώνεται στην πλήρωση δηλωμένων κενών θέσεων εργασίας με άνεργους και στην αντικατάσταση με άνεργο δυναμικό από την Κύπρο και άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης του προσωρινά απασχολούμενου αλλοδαπού εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες, με τη λήξη της

έγκρισης προς εργοδότες της προσωρινής απασχόλησής του. Προωθεί επίσης την απασχόληση ατόμων που έτυχαν προηγούμενης κατάρτισης μέσω άλλων προγραμμάτων κατάρτισης και δεν κατέστη δυνατή η απασχόλησή τους. Το Μέτρο δεν προσφέρεται κατά κανόνα για πλήρωση κενών θέσεων εργασίας οι οποίες απευθύνονται σε άνεργους αποφοίτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Τα προγράμματα κατάρτισης που επιχορηγούνται μέσω του Μέρου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εργασιών και θεμάτων σε σχέση με τις υπό πλήρωση θέσεις εργασίας στις επιχειρήσεις/ οργανισμούς. Σύμφωνα με το Μέτρο, για κάθε νεοπροσλαμβανόμενο άνεργο θα καταρτίζεται και θα υλοποιείται εξατομικευμένο πρόγραμμα κατάρτισής του διάρκειας 3 ή 6 μηνών ανάλογα με το εκπαιδευτικό του υπόβαθρο και την προηγούμενη πείρα του σε σχέση με τη θέση εργασίας στην οποία θα τοποθετηθεί.

Δικαιούχοι του Μέρου είναι εργοδότες που δραστηριοποιούνται σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του Μέρου η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσης δεν μπορούν να λάβουν ενίσχυση τα αυτοτελώς εργαζόμενα άτομα για συμμετοχή τους σε προγράμματα κατάρτισης στο πλαίσιο του Μέρου.

Οι επιλέξιμες δαπάνες του Μέρου είναι:

- (α) Κόστος προσωπικού εκπαιδευτή: Το κόστος προσωπικού του εκπαιδευτή/ υπεύθυνου στελέχους ή συνεργάτη του εργοδότη που καθοδηγεί και επιβλέπει την κατάρτιση του ατόμου.
- (β) Λοιπές τρέχουσες δαπάνες: Το κόστος για υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το πρόγραμμα κατάρτισης.
- (γ) Κόστος προσωπικού του καταρτιζομένου (νεοπροσληφθέντος ανέργου) μέχρι του ποσού των συνολικών λοιπών επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στα στοιχεία (α) και (β) πιο πάνω. Όσον αφορά το κόστος προσωπικού του καταρτιζομένου, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι ώρες κατά τις οποίες συμμετείχε στην κατάρτιση μέσα στην επιχείρηση, αφού αφαιρεθούν οι τυχόν ώρες παραγωγικής εργασίας.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που παρέχονται μέσω του Μέρου δεν αφορούν αποκλειστικά την ενισχυόμενη επιχείρηση/ οργανισμό. Από τους καταρτιζομένους αποκτώνται προσόντα που

είναι μεταβιβάσιμα σε άλλες επιχειρήσεις/ οργανισμούς, στον ίδιο κλάδο ή/ και σε άλλους κλάδους/ τομείς της οικονομίας που διευρύνουν τις προοπτικές ανέλιξης και τον ορίζοντα απασχόλησής τους. Αφορούν, δηλαδή, γενική επαγγελματική εκπαίδευση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 38 του Κανονισμού 800/2008.

Ως «γενική επαγγελματική εκπαίδευση» ορίζεται η εκπαίδευση που περιλαμβάνει διδασκαλία η οποία δεν αφορά αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο την τρέχουσα ή τη μελλοντική θέση του εργαζομένου στην ενισχυόμενη επιχείρηση, αλλά του παρέχει προσόντα τα οποία είναι μεταβιβάσιμα σε άλλες επιχειρήσεις ή άλλους τομείς απασχόλησης.

Οι εντάσεις της ενίσχυσης έχουν ως εξής:

- 60% για μεγάλες επιχειρήσεις,
- 70% για μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις,
- 80% για μικρές επιχειρήσεις.

Το Μέτρο κρίθηκε ως συμβατό με τον Κανονισμό 800/2008 και ειδικότερα με τις πρόνοιες που παρατίθενται στο Τμήμα 8 του Κανονισμού το οποίο φέρει τον τίτλο «Ενισχύσεις για επαγγελματική εκπαίδευση». Ως εκ τούτου εξέδωσα θετική απόφαση. Ωστόσο, ενόψει του ότι το Σχέδιο προβλέπει συνεργασία με ενδιαφερόμενους φορείς, όπως εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις και επαγγελματικούς φορείς, υπέδειξα ότι, σε περίπτωση που καταβληθεί στους φορείς αυτούς αποζημίωση για παρεχόμενες από αυτούς υπηρεσίες, αυτή δε θα υπερβαίνει τις τιμές της αγοράς, δηλ. δε θα παρέχεται υπεραποζημίωση.

xi. Τίτλος απόφασης:

Απόφαση Αρ. 327 Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων με Απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

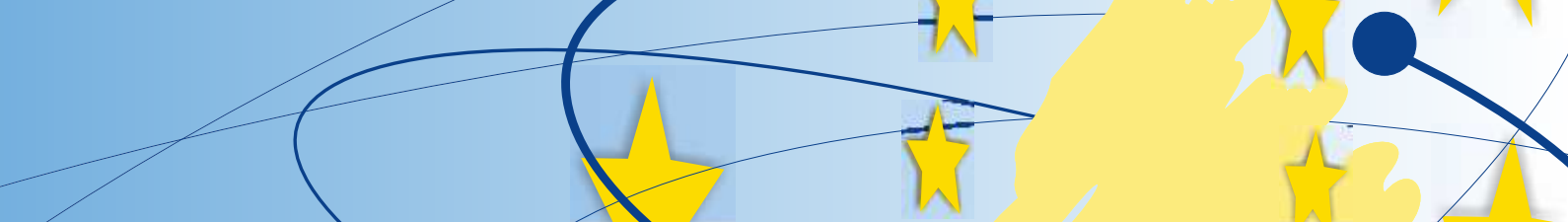
Είδος απόφασης: Θετική

Αρμόδια Αρχή: Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού

Ημερομηνία έκδοσης: 16.12.2010

Διάρκεια: Μέχρι 31.12.2014

Προϋπολογισμός: €21.000.000 (συνολικός προϋπολογισμός)

Στόχος του κοινοποιηθέντος Μέτρου είναι η ορθολογική στελέχωση των επιχειρήσεων με σωστά εκπαιδευμένο και άρτια καταρτισμένο προσωπικό μέσω της εργοδότησης και κατάρτισης νέων, απόφοιτων σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της διεύθυνσης και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Επίσης στοχεύει στην υποβοήθηση των νέων αποφοίτων για ομαλή και επιτυχή ένταξή τους στην αγορά εργασίας μέσω της απόκτησης εργασιακής πείρας και εξειδικευμένων συμπληρωματικών γνώσεων.

Δικαιούχοι είναι οι εργοδότες που δραστηριοποιούνται σ' όλους τους τομείς της οικονομίας σε σχέση με την κατάρτιση των εργοδοτούμενων τους. Εξαιρείται από την ενίσχυση η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεν καταβάλλεται ενίσχυση σε αυτοτελώς εργαζόμενα άτομα για συμμετοχή τους ως καταρτιζόμενα σε προγράμματα που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των καθεστώτων ενισχύσεων.

Οι επιλέξιμες δαπάνες των Προγραμμάτων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 39 παράγραφος 4 του Κανονισμού 800/2008, αφορούν:

- (i) κόστος προσωπικού εκπαιδευτών: Το κόστος προσωπικού του εκπαιδευτή/ υπεύθυνου στελέχους ή συνεργάτη του εργοδότη που καθοδηγεί και επιβλέπει την κατάρτιση του αποφοίτου·
- (ii) λοιπές τρέχουσες δαπάνες: το κόστος για υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το πρόγραμμα·
- (iii) κόστος προσωπικού του καταρτιζομένου (αποφοίτου) μέχρι του ποσού των συνολικών επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στις παραγράφους (i) ως (ii) πιο πάνω. Όσον αφορά το κόστος προσωπικού του αποφοίτου, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι ώρες από τον εργάσιμο χρόνο κατά τις οποίες συμμετείχε στην πρακτική κατάρτιση μέσα στην επιχείρηση, αφού αφαιρεθούν οι τυχόν ώρες παραγωγικής εργασίας.

Οι γνώσεις και δεξιότητες που παρέχονται μέσω του Σχεδίου δεν αφορούν αποκλειστικά την ενισχυόμενη επιχείρηση/ οργανισμό. Από τους καταρτιζομένους αποκτώνται προσόντα που είναι μεταβιβάσιμα σε άλλες επιχειρήσεις/ οργανισμούς, στον ίδιο κλάδο ή και σε άλλους κλάδους/ τομείς της οικονομίας, τα οποία τους διευρύνουν τις προοπτικές ανέλιξης και τον ορίζοντα απασχόλησής τους. Αφορούν, δηλαδή, γενική επαγγελματική εκπαίδευση, όπως ορίζεται στο άρθρο 38 του Κανονισμού 800/2008.

Οι εντάσεις της ενίσχυσης έχουν ως εξής:

60% για μεγάλες επιχειρήσεις

70% για μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις

80% για μικρές επιχειρήσεις

Κατόπιν αξιολόγησης του Μέτρου έκρινα ότι τούτο κατά το μέρος του το οποίο αφορά δικαιούχους, οι οποίοι δε συνιστούν επιχείρηση ή δικαιούχους οι οποίοι συνιστούν μεν επιχείρηση αλλά ασκούν τέτοιες δραστηριότητες οι οποίες δε νοθεύουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό που να επηρεάζονται οι ενδοκοινοτικές συναλλαγές, δε συνιστά κρατική ενίσχυση καθώς δεν πληροί σωρευτικά όλες τις προϋποθέσεις του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ.

Όσον αφορά το υπόλοιπο μέρος του Μέτρου έκρινα ότι τούτο είναι συμβατό με τον Κανονισμό 800/2008 και ως εκ τούτου εξέδωσα θετική απόφαση.

6.2 Ανάλυση γνωμοδοτήσεων που εκδόθηκαν κατά το 2010

Βάσει του άρθρου 9Α(β) του Νόμου, ο Έφορος γνωμοδοτεί, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 11, για τη συμβατότητα με τους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων επί όλων των ειδών προσχεδίων κρατικών ενισχύσεων, που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 9Α(α).

Στη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους, εκτός από την έκδοση των 12 αποφάσεων, εξέδωσα, όπως προαναφέρθηκε, 2 γνωμοδοτήσεις για μέτρα κρατικών ενισχύσεων. Προτού εκδώσω οποιαδήποτε γνωμοδότηση έλαβα υπόψη τους περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμους του 2001 μέχρι 2009 καθώς και τη νομική βάση που παρατίθεται στον Πίνακα 3 πιο κάτω:

Πίνακας 3:

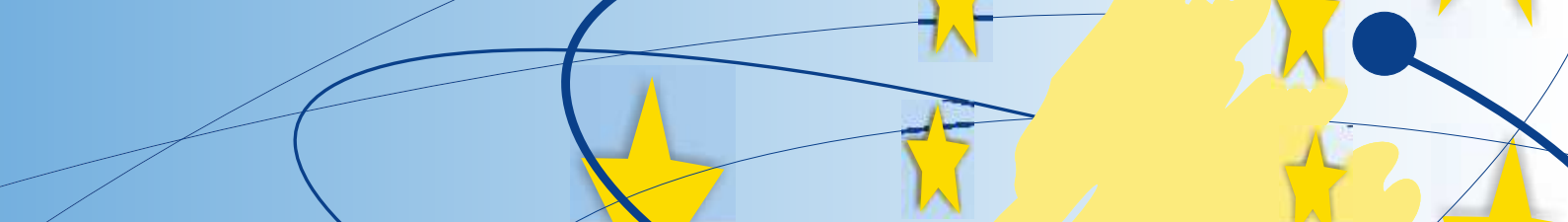
Αριθμός Γνωμοδότησης	Τίτλος Προγράμματος Ενίσχυσης	Νομική βάση για αξιολόγηση
33	Μέγαρο Πολιτισμού Κύπρου	Άρθρο 107, παράγραφοι Ι και 3 (δ), της ΣΛΕΕ
34	Σχέδιο Αναδιάρθρωσης Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου	Ανακοίνωση της Επιτροπής-Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων

6.2.1 Περιγραφή Γνωμοδοτήσεων

Πιο κάτω παρατίθενται τα σημαντικότερα στοιχεία μιας εκάστης των γνωμοδοτήσεων που εξέδωσα εντός του υπό επισκόπηση έτους.

- Ι. Τίτλος μέτρου:** Μέγαρο Πολιτισμού Κύπρου
Αριθμός/ Είδος γνωμοδότησης: 33 - Θετική
Αρμόδια Αρχή: Πολιτιστικές Υπηρεσίες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
Ημερομηνία έκδοσης: 21.07.2010
Προϋπολογισμός: €111.000.000 (κοινοτική συμμετοχή). Κρατική συμμετοχή στο συνολικό επενδυτικό κόστος: €25.000.000. Η ετήσια χορηγία μετά την πλήρη έναρξη εργασιών του Μεγάρου υπολογίζεται σε €4.300.000 περίπου.

Σκοπός του Μέτρου είναι η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης προς το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου για την κατασκευή του Μεγάρου Πολιτισμού με συγχρηματοδότηση από κοινοτικά κονδύλια καθώς και η κάλυψη των λειτουργικών ελλειμμάτων που θα προκύπτουν κατά τη λειτουργία του Μεγάρου.

Οι δραστηριότητες του Μεγάρου Πολιτισμού αφορούν τη διοργάνωση διάφορων εκδηλώσεων, όπως συναυλιών και παραστάσεων και ανάγονται στον κύριο στόχο του Ιδρύματος που είναι η εξύψωση του πνευματικού, καλλιτεχνικού και επιστημονικού επιπέδου του λαού.

Αξιολόγησα το Μέτρο με βάση το άρθρο 11 του Νόμου ως Μέτρο που δεν εμπίπτει στους Κανονισμούς που απαλλάσσουν από την υποχρέωση κοινοποίησης του Άρθρου 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ.

Επεσήμανα κατ' αρχήν ότι, με βάση το Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ, το Μέτρο ενδέχεται να κριθεί από την Επιτροπή ότι ικανοποιεί όλες τις προϋποθέσεις της ως άνω πρόνοιας και συνεπώς να συνιστά κρατική ενίσχυση.

Ειδικότερα: Α) Υφίσταται απώλεια κρατικών πόρων. Η κατασκευή του Μεγάρου θα επιδοτηθεί με κοινοτικούς πόρους, οι οποίοι καταλογίζονται στα κράτη μέλη, δηλαδή αποτελούν κρατικούς πόρους. Οι λοιποί κρατικοί πόροι θα προέρχονται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Β) Χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα. Το κόστος κατασκευής και μέρος του κόστους λειτουργίας θα έπρεπε υπό κανονικές συνθήκες να επωμισθεί το ίδιο το Ίδρυμα και συνεπώς του προσδίδεται οικονομικό πλεονέκτημα σε σχέση με τους ανταγωνιστές του. Γ) Συνιστά ευνοϊκή μεταχείριση συγκεκριμένης επιχείρησης (επιλεκτικότητα). Το Μέτρο εφαρμόζεται σε μια και μόνο επιχείρηση διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων και είναι προφανώς μέτρο επιλεκτικό. Το Ίδρυμα Πολιτισμού εμπλέκεται σε δραστηριότητες που ασκούνται και από επιχειρηματίες που επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό και ως εκ τούτου θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως επιχείρηση για σκοπούς κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού. Δ) Επηρεασμός των ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Στόχο του ιδρύματος αποτελεί η διοργάνωση σε τακτική βάση ενός μεγάλου αριθμού εκδηλώσεων υψηλής ποιότητας και εμβέλειας εφάμιλλης αυτών που διοργανώνονται από διάσημα πολιτιστικά κέντρα του εξωτερικού. Ως εκ τούτου δεν αποκλείεται η πιθανότητα επηρεασμού των ενδοκοινοτικών συναλλαγών έστω και για ένα μέρος των εκδηλώσεων αυτών. Εντούτοις, λόγω της γεωγραφικής απόστασης της Κύπρου από τα υπόλοιπα κράτη μέλη, οι επιπτώσεις αυτές, ακόμα και αν θεωρητικά υπάρχουν, θα είναι αμελητέες. Επεσήμανα, ωστόσο, ότι με βάση σχετική νομολογία, η Επιτροπή έχει την ευχέρεια να αποφαινεται ανάλογα με την περίπτωση που έχει ενώπιόν της κατά πόσο μια ενίσχυση δεν έχει κανένα αντίκτυπο στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

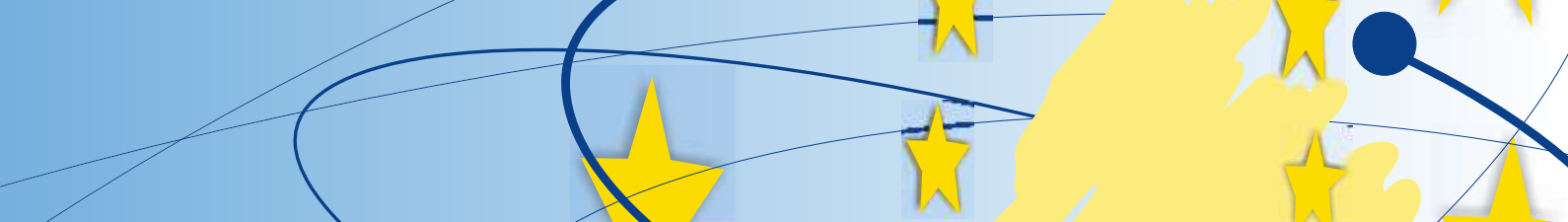
Η νομική βάση έγκρισης των κρατικών ενισχύσεων πολιτιστικού χαρακτήρα είναι το Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο (δ), της ΣΛΕΕ που διαλαμβάνει ότι δύνανται να θεωρηθούν ότι συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά «οι ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών και ανταγωνισμού στην Ένωση σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον». Οι ενισχύσεις αυτές κοινοποιούνται στην Επιτροπή και εγκρίνονται απ' αυτήν πριν εφαρμοσθούν με βάση την υποχρεωτική διαδικασία που προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ. Υπέδειξα, όμως, ότι οι ενισχύσεις για προώθηση του πολιτισμού δε διέπονται από σαφή και συγκεκριμένα κριτήρια έγκρισης. Η Επιτροπή αξιολογεί τα μέτρα αυτά με βάση γενικότερες αρχές όπως ο πράγματι πολιτιστικός χαρακτήρας του μέτρου, η αναγκαιότητα της ενίσχυσης και η αναλογικότητά της. Κρίνει, δηλαδή, εάν η κρατική ενίσχυση είναι αναγκαία για την επίτευξη του πολιτιστικού στόχου που επιδιώκεται και ότι δεν υπερβαίνει το αναγκαίο ύψος για την επίτευξη του στόχου.

Υπό το φως των πιο πάνω έκρινα ότι το Μέτρο θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Συνέστησα στην Αρμόδια Αρχή όπως κατά την κοινοποίηση του Μέρους:

- A) Να έχει καθορίσει τον ακριβή τρόπο χρηματοδότησης του ελλείμματος του Ιδρύματος.
- B) Να παρουσιάσει η ίδια τις θέσεις της προς την Επιτροπή μεταξύ των οποίων θα πρέπει να καταδεικνύεται ο πολιτιστικός κυρίως σκοπός της ενίσχυσης και η αναγκαιότητά της.

2. Τίτλος μέτρου: Σχέδιο Αναδιάρθρωσης Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου
Αριθμός/ Είδος γνωμοδότησης: 34 - Θετική υπό όρους
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών
Ημερομηνία έκδοσης: 22.10.2010
Κόστος Αναδιάρθρωσης: 23, 09 εκ. ευρώ

Το Υπουργείο Εσωτερικών, με βάση δέσμευση των κυπριακών αρχών που απορρέει από την Απόφαση Ν 60/2010 της Επιτροπής ημερομηνίας 06.05.2010 σχετικά με την ενίσχυση διάσωσης του Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου, ετοίμασε Σχέδιο Αναδιάρθρωσης, το οποίο μου υπέβαλε για αξιολόγηση προτού κοινοποιηθεί για έγκριση στην Επιτροπή.

Το Σχέδιο έχει ως βασικά στοιχεία τη μετατροπή του Σφαγείου σε εταιρεία ιδιωτικού δικαίου με μόνο μέτοχο το κράτος, τη μεγαλύτερη δυνατή αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τρίτους και την αλλαγή του εργασιακού καθεστώτος του προσωπικού. Περιλαμβάνει μελέτη αγοράς για τις δραστηριότητες του Σφαγείου. Το κόστος αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει αποζημιώσεις προσωπικού, αποπληρωμή δανείων, οφειλών προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και προς το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων καθώς επίσης και συνταξιοδοτικά ωφελήματα προσωπικού. Η αποπληρωμή των μέχρι σήμερα καθυστερημένων οφειλών προς το Ταμείο Δανειστικών Επιτροπών προβλέπεται να γίνει κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης μόνο ως προς ένα μέρος τους. Η αποπληρωμή του υπόλοιπου μέρους τους μαζί με τις μελλοντικές δόσεις αποπληρωμής θα τύχει διακανονισμού μεταξύ του Σφαγείου και των Δανειστικών Επιτροπών με παράταση της περιόδου αποπληρωμής.

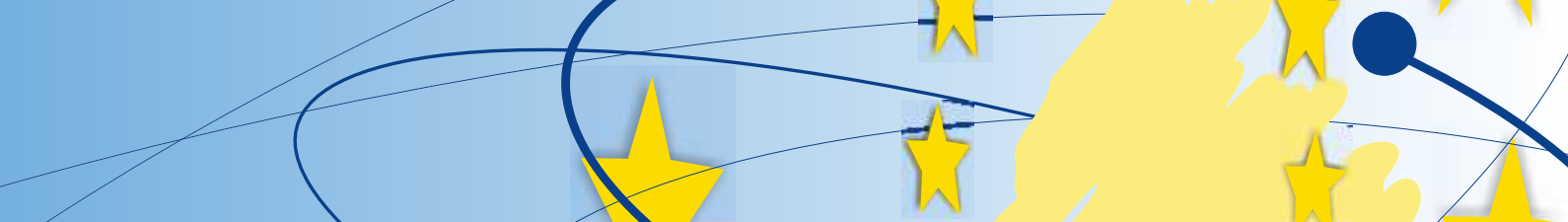
Η κρατική ενίσχυση συνίσταται στην αποπληρωμή από το κράτος οφειλών του Σφαγείου προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το Ταμείο Δανειστικών Επιτροπών. Η ίδια συμμετοχή του Σφαγείου είναι 50% του κόστους χρηματοδότησης και θα πραγματοποιηθεί μέσω πώλησης ακινήτων και νέου δανείου από εμπορική τράπεζα. Το Σχέδιο περιλαμβάνει αντισταθμιστικά μέτρα ως αντιστάθμισμα της κρατικής ενίσχυσης που χορηγείται, όπως τη δέσμευση του Σφαγείου να μην επεκταθεί σε άλλες συναφείς δραστηριότητες και για τρία χρόνια να μην προχωρήσει σε οποιεσδήποτε ενέργειες αύξησης του μεριδίου αγοράς.

Αξιολόγησα το Σχέδιο με βάση την «Ανακοίνωση της Επιτροπής - Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων»³⁴ (Ανακοίνωση).

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, οι όροι έγκρισης των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης είναι: α) χαρακτηρισμός της δικαιούχου επιχείρησης ως προβληματικής, β) υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης και αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας, γ) ενίσχυση περιορισμένη στο ελάχιστο - ίδια συμμετοχή, δ) αντισταθμιστικά μέτρα.

Αφού αξιολόγησα το Μέτρο με βάση τους πιο πάνω όρους, κατέληξα στα εξής συμπεράσματα: α) το Σφαγείο έχει ήδη κριθεί ως προβληματική επιχείρηση με την Απόφαση

³⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C244, 01.10.2004, σ. 2.

της Επιτροπής με την οποία ενέκρινε το Σχέδιο Διάσωσης, αφού παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά μιας προβληματικής επιχείρησης, όπως αύξηση ζημιών, μείωση εσόδων, αύξηση των χρεών και δεν μπορεί να ανακάμψει με δικούς του πόρους ή πηγές της αγοράς, β) το σχέδιο αναδιάρθρωσης ικανοποιεί την πρόνοια της Ανακοίνωσης που είναι η παρουσία ενός αναλυτικού, συγκροτημένου και ρεαλιστικού σχεδίου αναδιάρθρωσης που οδηγεί στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα μιας προβληματικής επιχείρησης.

Ως προς τους υπόλοιπους όρους εξέφρασα τις εξής επιφυλάξεις: α) στο κόστος αναδιάρθρωσης θα πρέπει να συμπεριληφθεί το σύνολο των καθυστερημένων οφειλών προς το Ταμείο Δανειστικών Επιτρόπων και όχι μόνο μέρος αυτού, β) στη δυνατότητα ίδιας συμμετοχής του Σφαγείου κατά 50% στο κόστος αναδιάρθρωσης με τη συμπερίληψη σ' αυτό του συνόλου των ως άνω καθυστερημένων οφειλών, γ) στην επάρκεια των αντισταθμιστικών μέτρων που προτείνονται καθώς αυτά δε συνιστούν μείωση της παρουσίας της επιχείρησης στην αγορά, δ) η χορήγηση στο παρελθόν ενισχύσεων προς το Σφαγείο μέσω της χορήγησης δανείου από την Ένωση Δήμων ύψους 500.000 ευρώ και της, σε γενικές γραμμές, ανοχής των κρατικών αρχών στη μη αποπληρωμή των οφειλών του Σφαγείου προς το κράτος επί πολλά έτη. Οι ενισχύσεις αυτές ενδέχεται να κριθεί από την Επιτροπή ότι παραβιάζουν την αρχή της εφάπαξ ενίσχυσης που τίθεται στην Ανακοίνωση. Η αρχή της «εφάπαξ ενίσχυσης» απαγορεύει τη χορήγηση διαδοχικών ενισχύσεων που διατηρούν τεχνητά μια επιχείρηση σε λειτουργία.

Ως εκ τούτου αποφάσισα ότι το Μέτρο είναι ως προς ορισμένες πρόνοιές του συμβατό με τους όρους της Ανακοίνωσης, με τις ως άνω επιφυλάξεις και θα έπρεπε να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή προς έγκριση πριν από την εφαρμογή του βάσει του Άρθρου 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ.

6.3 Αξιολόγηση Κοινοποιηθέντων Μέτρων και Έκδοση Γνωμάτευσης

Ένα μεγάλο και σημαντικό μέρος της δουλειάς που επιτελέστηκε στη διάρκεια του 2010 αφορούσε τη μελέτη και αξιολόγηση μέτρων που κοινοποιήθηκαν στο Γραφείο μου από τις Αρμόδιες Αρχές χωρίς να εκδώσω απόφαση ή γνωμοδότηση. Συγκεκριμένα, σε 62 περιπτώσεις οι Αρμόδιες Αρχές έλαβαν γνωμάτευσή μου, όπου παρετίθεντο αναλυτικά οι απόψεις μου κατά πόσο ένα Μέτρο συνιστούσε ή όχι κρατική ενίσχυση. Επιπρόσθετα, σε αρκετές περιπτώσεις υπέβαλα εισηγήσεις σε Αρμόδιες Αρχές για τη διαμόρφωση σχεδίων ούτως ώστε αυτά να καταστούν συμβατά με το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις.

Από τα 62 Μέτρα, για τα οποία εξέδωσα γνωμάτευση, παρατίθεται πιο κάτω σύντομη περιγραφή των πιο σημαντικών:

6.3.1 Χορήγηση πιστωτικών διευκολύνσεων συνολικού ύψους €6.250.000 από τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ. προς τη Δημόσια Επιχείρηση Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ)

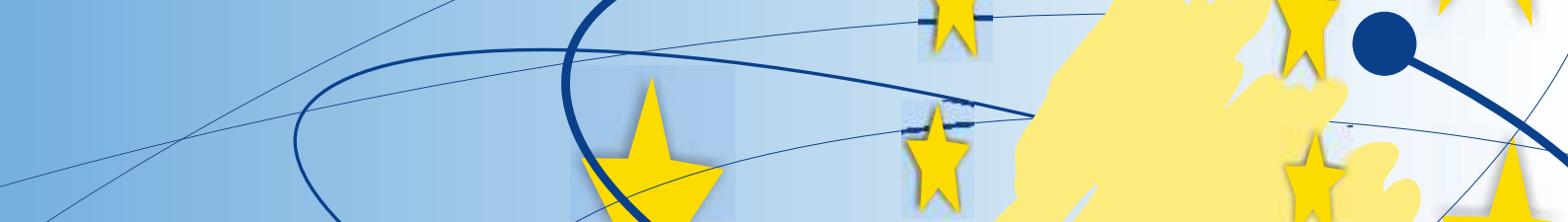
Το Υπουργείο Οικονομικών μου ζήτησε γνωμάτευση σχετικά με το ενδεχόμενο παραχώρησης πιστωτικών διευκολύνσεων από τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ προς τη ΔΕΦΑ. Σε προσχέδιο επιστολής του Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού προς τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα περιλαμβανόταν δήλωση ότι η Κυβέρνηση αναλάμβανε να παράσχει κάθε στήριξη και βοήθεια στη ΔΕΦΑ και θα κατέβαλλε κάθε προσπάθεια να διατηρήσει τη ΔΕΦΑ ως τρέχουσα και λειτουργούσα οικονομικά μονάδα η οποία να εκπληρώνει εγκαίρως τις χρηματοοικονομικές της υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών προς την εν λόγω Τράπεζα.

Επεσήμανα εν πρώτοις ότι με βάση νομολογία της Επιτροπής, η κάθε επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της ενέργειας υπόκειται στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων ανεξάρτητα από το εάν αποτελεί μονοπώλιο στην αγορά της συγκεκριμένης μορφής ενέργειας στην οποία δραστηριοποιείται καθώς θεωρείται ότι υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ των διάφορων μορφών ενέργειας.

Επιπρόσθετα υπέδειξα ότι η Ανακοίνωση της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις υπό τη μορφή εγγυήσεων³⁵ συμπεριλαμβάνει στις πιθανές μορφές κρατικής εγγύησης ακόμα και τις συνοδευτικές επιστολές ή τις προφορικές δεσμεύσεις στο βαθμό που αυτές καθιστούν πιο ευνοϊκές τις συνθήκες δανεισμού των επιχειρήσεων. Η νομολογία της Επιτροπής ονομάζει αυτές τις μορφές στήριξης «μη ορατές» και «δύσκολα ανιχνεύσιμες». Στην πιο αυστηρή εκδοχή, η Επιτροπή έκρινε ότι κρατική ενίσχυση είχε ξεκινήσει από την ίδια τη δημόσια δήλωση ενός υπουργού για μελλοντική στήριξη μιας επιχείρησης.

Με βάση το σύνολο των αποφάσεων της Επιτροπής κατέληξα στο συμπέρασμα ότι δεν πρέπει να εκφράζεται μια νομικά δεσμευτική και ανεπιφύλακτη δήλωση μελλοντικής στήριξης μιας επιχείρησης. Θα πρέπει να περιλαμβάνεται στις δηλώσεις αυτές ρητή

³⁵ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 155, 20.06.2008, σ. 10.

επιφύλαξη ότι η ενδεχόμενη βοήθεια θα δοθεί μόνο κατόπιν εγκριτικής απόφασης της Επιτροπής ώστε να απομακρύνει το ενδεχόμενο να θεωρηθούν οι δηλώσεις αυτές ως κρατικές ενισχύσεις. Ως εκ τούτου υπέδειξα ότι η δήλωση του Υπουργού στην πιο πάνω επιστολή θα έπρεπε να διαμορφωθεί κατά τρόπο ώστε να εκφράζει προθέσεις και όχι δέσμευση και να περιλαμβάνει την ως άνω ρητή επιφύλαξη.

6.3.2 Δάνειο της Ελληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας από την Ελληνική Τράπεζα Συμφωνητικό Έγγραφο ημερομηνίας 8/12/1988 μεταξύ Κυβέρνησης και ΕΜΕ για την αποπληρωμή του ποσού των €799.301,05 (£467.810,12)

Το Υπουργείο Οικονομικών μου ζήτησε να γνωματεύσω κατά πόσο η μη διεκδίκηση από το κράτος της αποπληρωμής της οφειλής της Ελληνικής Μεταλλευτικής Εταιρείας (εφεξής η «ΕΜΕ») προς αυτό αντίκειται στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Η οφειλή αφορά δάνειο που συνήψε η ΕΜΕ από την Ελληνική Τράπεζα με κυβερνητική εγγύηση. Η κυβέρνηση ως εγγυητής εξόφλησε το δάνειο της ΕΜΕ προς την Ελληνική Τράπεζα αφού η ίδια δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις της, καταβάλλοντας το ως άνω ποσό.

Υπέδειξα εν πρώτοις ότι η συνεχιζόμενη ανοχή μιας κρατικής αρχής στη μη καταβολή οφειλών μιας επιχείρησης προς αυτήν συνιστά μια από τις πολλές μορφές κρατικών ενισχύσεων. Αφορά κάθε οφειλή, όπως φόρους, τέλη ή δανειακά χρέη στα οποία το κράτος είτε δεν ακολουθεί με επιλεκτικό τρόπο τις διαδικασίες που προβλέπει η σχετική νομοθεσία ή σε άλλες περιπτώσεις δεν εφαρμόζει τις ανάλογες πρακτικές που ακολουθούνται από μία ιδιωτική επιχείρηση.

Για να κριθεί εάν το κράτος παρέχει κρατική ενίσχυση, θα πρέπει να εφαρμόζεται το λεγόμενο «κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή». Συγκρίνεται, δηλαδή, η συμπεριφορά του κράτους με την υποτιθέμενη συμπεριφορά ενός ιδιωτικού πιστωτικού ιδρύματος που θα βρισκόταν υποθετικά σε παρόμοια κατάσταση έναντι της εν λόγω επιχείρησης και που επιδιώκει να ανακτήσει τα οφειλόμενα σε αυτό ποσά. Όταν η σύγκριση οδηγεί σε αρνητικά αποτελέσματα, αυτό σημαίνει ότι η επιχείρηση αποκτά οικονομικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της μέσω κρατικών πόρων. Εάν το κράτος προχωρεί σε διακανονισμούς, τότε εξετάζεται κατά πόσο ένας ιδιώτης θα προέβαινε σε παρόμοια ενέργεια και υπό ποιους όρους. Εάν η επιλογή αυτή είναι η πλέον συμφέρουσα για τα οικονομικά του κράτους με βάση τις εναλλακτικές επιλογές που διαθέτει, νομικές ή άλλες, τότε το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή ικανοποιείται και επομένως δε χορηγείται οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση.

Υπέδειξα εν προκειμένω ότι η συμφωνία μεταξύ κράτους και ΕΜΕ προέβλεπε την αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού εντός ενός μηνός από την ημερομηνία που θα απαιτείτο γραπτώς από την Κυβέρνηση. Ένας ιδιώτης πιστωτής επικαλούμενος την πρόνοια αυτή θα κατέφευγε σε κάθε νόμιμο μέσο με σκοπό να διεκδικήσει το μεγαλύτερο δυνατό μέρος του ποσού που του οφείλεται. Η ανοχή του κράτους στη μη αποπληρωμή της οφειλής δε συμβιβάζεται με τη συμπεριφορά ενός ιδιώτη πιστωτή ενώ η διαγραφή της οφειλής δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή με βάση τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, ήτοι αποτελεί μη συμβατή κρατική ενίσχυση.

6.3.3 Καταγγελία και αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων του Παγκύπριου Συνδέσμου Αγροτικών Λεωφορείων εναντίον του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων, Τμήμα Οδικών Μεταφορών (ΤΟΜ) και των έξι εταιρειών λεωφορείων με τις οποίες συνομολογήθηκαν συμβάσεις δημόσιων υπηρεσιών εσωτερικών οδικών επιβατικών μεταφορών

Δικηγορικό γραφείο μου υπέβαλε καταγγελία ότι: α) το ύψος της αποζημίωσης που καταβάλλεται ως αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας στις ως άνω συμβάσεις δεν έχει υπολογιστεί αντικειμενικά και με διαφάνεια, β) ο ως άνω Σύνδεσμος δεν ενημερώθηκε για την υπογραφή των συμβάσεων και γ) δεν υπήρξε διαφάνεια ούτε τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες διαδικασίες στην ανάθεση των συμβάσεων. Προς υποστήριξη της καταγγελίας επικαλέστηκε τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2007 για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές³⁶ (εφεξής ο «Κανονισμός 1370/2007») καθώς και την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Υπόθεση Altmark³⁷, η οποία θέτει τις προϋποθέσεις που πρέπει να ικανοποιούνται έτσι ώστε οι αποζημιώσεις για την εκπλήρωση δημόσιας υπηρεσίας να μη συνιστούν κρατικές ενισχύσεις.

Οι προϋποθέσεις αυτές συνοπτικά είναι:

- A) Η δικαιούχος επιχείρηση να είναι πράγματι επιφορτισμένη με την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, ενώ η υποχρέωση αυτή πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένη.

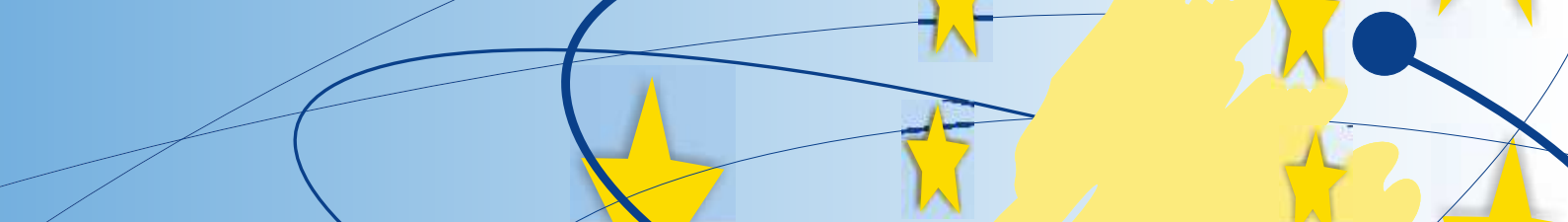
³⁶ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 315, της 03.12.2007, σ. 1.

³⁷ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 24^{ης} Ιουλίου 2003, C-280/00, Συλλογή της Νομολογίας 2003.

-
- B) Οι βασικές παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση πρέπει να έχουν προσδιορισθεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια, με σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να περιλαμβάνει η αντιστάθμιση αυτή ένα οικονομικό πλεονέκτημα ικανό να ευνοήσει τη δικαιούχο επιχείρηση έναντι των ανταγωνιστριών της.
- Γ) Η αντιστάθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρέωσης παροχής δημόσιας υπηρεσίας, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός εύλογου κέρδους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών.
- Δ) Όταν η επιλογή του δικαιούχου δεν πραγματοποιείται στα πλαίσια ανοικτού διαγωνισμού με επιλογή υποψηφίου που να είναι σε θέση να παράσχει τις σχετικές υπηρεσίες με το μικρότερο κόστος, το επίπεδο της αντιστάθμισης πρέπει να καθορίζεται βάσει ανάλυσης των δαπανών στις οποίες θα προέβαινε μια μέση επιχείρηση, λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά έσοδα και ένα εύλογο κέρδος από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών.

Σημειώνεται κατ' αρχήν ότι το TOM υπέγραψε το Δεκέμβριο του 2009 έξι συμβάσεις παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας εσωτερικών οδικών επιβατικών μεταφορών σε τακτικές γραμμές για τις γεωγραφικές περιοχές Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου, Αμμοχώστου και για τις διαστικές διαδρομές που συνδέουν τις πόλεις. Προσχέδια των συμβάσεων αυτών κοινοποιήθηκαν στο Γραφείο μου προς αξιολόγηση της συμβατότητας των αποζημιώσεων που προνοούνται σ' αυτές με τους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων και υπέδειξα συγκεκριμένες τροποποιήσεις οι οποίες υιοθετήθηκαν πλήρως από το TOM.

Διευκρίνισα εν προκειμένω ότι η απόφαση Altmark θέτει τις προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει να ικανοποιούνται έτσι ώστε οι αποζημιώσεις για την εκπλήρωση δημόσιας υπηρεσίας να μη συνιστούν κρατικές ενισχύσεις. Αντίθετα ο Κανονισμός 1370/2007 καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή αποζημίωσης δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των δημόσιων οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών είναι συμβατές με την κοινή αγορά. Οι αποζημιώσεις που εμπεριέχονται στις συμβάσεις που υπογράφηκαν από το TOM χαρακτηρίστηκαν εξ αρχής ως κρατικές ενισχύσεις λόγω του ότι ήταν αβέβαιη η εκπλήρωση όλων των κριτηρίων της απόφασης Altmark. Γι' αυτόν το λόγο

κρίθηκε αναγκαία η εφαρμογή των προνοιών του Κανονισμού 1370/2007 ως προς τη μεθοδολογία και το ύψος των αποζημιώσεων στο πλαίσιο σύμβασης δημόσιας υπηρεσίας στον τομέα των δημόσιων επιβατικών μεταφορών. Ως εκ τούτου έκρινα ότι οι αναφορές στην καταγγελία επί της ικανοποίησης ή μη των κριτηρίων της απόφασης Altmark ήταν άνευ αντικειμένου.

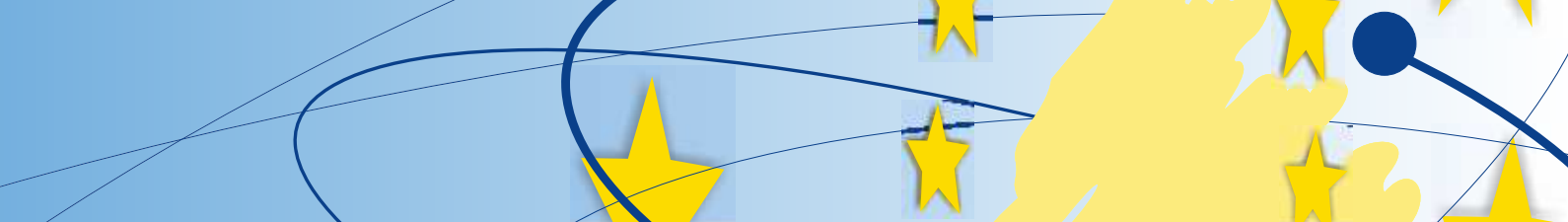
Τόνισα περαιτέρω ότι, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμους, οι γνωμοδοτήσεις του Εφόρου απευθύνονται αποκλειστικά στην αρμόδια αρχή χορήγησης της ενίσχυσης. Εκτός αυτού, ο Έφορος συνιστά ανεξάρτητη αρχή και όχι φορέα άσκησης πολιτικής έτσι ώστε να ενημερώνει τις ενδιαφερόμενες και επηρεαζόμενες επιχειρήσεις για μέτρα ενισχύσεων που προτίθενται να εφαρμόσουν οι Αρμόδιες Αρχές. Η ενημέρωση και διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη εναπόκειται στις ίδιες τις Αρμόδιες Αρχές που σχεδιάζουν και εφαρμόζουν τα μέτρα ενισχύσεων. Επίσης στις αρμοδιότητες του Εφόρου δεν εμπίπτει ο έλεγχος της τήρησης των αρχών της διαφάνειας κατά τη διαδικασία ανάθεσης των συμβάσεων και, ως εκ τούτου, δεν εξετάστηκε από το Γραφείο μου.

6.3.4 Χορηγία στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (ΡΙΚ) και τιμές χρέωσης των διαφημίσεων από το ΡΙΚ

Το Υπουργείο Εσωτερικών ζήτησε τις απόψεις μου για το πιο πάνω θέμα υπό το φως στοιχείων που του υπέβαλε το ΡΙΚ αναφορικά με τις τιμές χρέωσης των διαφημίσεων και στοιχείων που λαμβάνονται υπόψη στον καταρτισμό του σχετικού τιμοκαταλόγου.

Κατ' αρχήν υπέδειξα ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητές μου ο έλεγχος των τιμών χρέωσης των διαφημίσεων που επιβάλλει το ΡΙΚ. Επεσήμανα ότι με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στη δημόσια ραδιοτηλεόραση (Ανακοίνωση)³⁸ δεν απαιτείται από το ΡΙΚ να καλύπτει το κόστος της δημόσιας υπηρεσίας με διαφημιστικά έσοδα από την εκμετάλλευση της δημόσιας υπηρεσίας. Οι δημόσιες υπηρεσίες είναι συνήθως ελλειμματικές και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το κοινοτικό κεκτημένο επιτρέπει την επιδότησή τους. Αυτό, ωστόσο, που απαιτεί η Ανακοίνωση για να θεωρείται η επιδότηση ως συμβατή με την κοινή αγορά είναι να επιδιώκουν οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς τη μεγιστοποίηση των διαφημιστικών τους εσόδων, έτσι ώστε να μη δημιουργούνται στρεβλώσεις που θίγουν τους ανταγωνιστές τους.

³⁸ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 257 της 27.10.2009, σ. 1.

Όπως αναφέρει η Ανακοίνωση, στο μέτρο που τα χαμηλότερα έσοδα καλύπτονται από την κρατική χρηματοδότηση, μία τέτοια συμπεριφορά δεν μπορεί να θεωρηθεί εγγενής της δημόσιας υπηρεσίας που έχει ανατεθεί στο ραδιοτηλεοπτικό φορέα και επηρεάζει τους όρους του εμπορίου και των συναλλαγών σε βαθμό που αντίκειται στο κοινό συμφέρον.

Υπενθύμισα, επίσης, ότι η ετήσια χορηγία προς το ΡΙΚ είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή προενταξιακά και είχε κηρυχθεί από αυτήν ως υφιστάμενη ενίσχυση (δηλαδή ως ενίσχυση που είχε τεθεί σε εφαρμογή πριν από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και η εφαρμογή της μπορούσε να συνεχίσει μετά την ένταξη) και ως τέτοια μπορούσε να συνεχίσει να εφαρμόζεται και μετά την ημερομηνία προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ. Εντούτοις, εάν εκ των υστέρων η Επιτροπή κρίνει ότι πλέον δεν πληρούνται τα κριτήρια συμβατότητας με τους σχετικούς κανόνες, όπως η νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό που αντίκειται στο κοινό συμφέρον, μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος είτε την ουσιαστική τροποποίηση της ενίσχυσης είτε την επιβολή διαδικαστικών όρων είτε ακόμα την κατάργηση της ενίσχυσης. Ενόψει αυτού υπέδειξα ότι η συνεχής τήρηση των προνοιών της Ανακοίνωσης είναι προς το συμφέρον του ΡΙΚ ώστε να αποφευχθούν οι όποιες σοβαρές επιπλοκές μπορούν να προκύψουν από ενδεχόμενη καταγγελία της ενίσχυσης από τρίτο μέρος στην Επιτροπή.

6.3.5 Παραχώρηση Κρατικής Εγγύησης σε Όριο Παρατραβήγματος στην Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Λάρνακας Λτδ., για τα έργα που υλοποιεί στα πλαίσια των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

Από το Γραφείο Προγραμματισμού μου υπεβλήθη το ερώτημα κατά πόσο τα έργα στα οποία συμμετέχει η Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Λάρνακας Λτδ, με βάση κατάλογο που μου αποστάληκε, συνιστούν άσκηση οικονομικής δραστηριότητας ή όχι. Η απάντηση στο ερώτημα είχε σημασία στο κατά πόσο το κράτος θα μπορούσε να παραχωρήσει εγγύηση επί ενός ορίου παρατραβήγματος από ιδιωτικό πιστωτικό ίδρυμα (χωρίς οποιανδήποτε χρέωση) για την εξασφάλιση ρευστότητας κατά το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της υλοποίησης μιας πρότασης και της εξασφάλισης της χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Κατ' αρχήν επεσήμανα ότι οι κανόνες των κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζονται αποκλειστικά σε οικονομικές δραστηριότητες. Η οικονομική δραστηριότητα *«συνίσταται σε*

κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά»³⁹. Με βάση την αρχή αυτή προχώρησα σε εξέταση εάν τα έργα στα οποία συμμετέχει η Αναπτυξιακή Εταιρεία συνιστούν ή όχι άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και επιπλέον εάν με την υλοποίησή τους χορηγούνται κρατικές ενισχύσεις σε άλλες επιχειρήσεις.

Με βάση το περιεχόμενο των έργων (εκτός των δυο περιπτώσεων που αναφέρονται πιο κάτω) έκρινα ότι αυτά δε συνιστούν άσκηση οικονομικής δραστηριότητας. Αναφέρονται ενδεικτικά παραδείγματα του περιεχομένου των έργων στα οποία συμμετέχει η Αναπτυξιακή Εταιρεία: α) η προώθηση της επιχειρηματικότητας υπό την ευρεία της έννοια με σκοπό να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και β) δράσεις οι οποίες εμπίπτουν στα πλαίσια της άσκησης περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής ή στα πλαίσια της περιφερειακής πολιτικής για την προστασία της θάλασσας.

Τα δύο έργα τα οποία έκρινα ότι συνιστούν άσκηση οικονομικής δραστηριότητας είναι τα εξής:

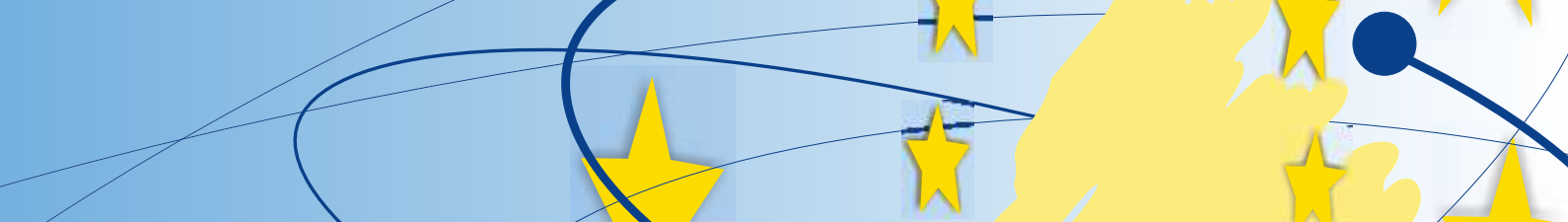
- A) SMED - Public and private cooperation for Strengthening Mediterranean Economic Development - Innovative management systems

Το έργο στοχεύει στην ανάπτυξη καινοτόμων προωθητικών συστημάτων διοίκησης, μέσω της διοργάνωσης σεμιναρίων, εκπαιδεύσεων και της παροχής εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών, ούτως ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ που εδρεύουν σε περιθωριακές περιοχές του χώρου του ΜΕΔ (Europe in Mediterranean) ώστε να μπορέσουν να αυξήσουν την εμπορική τους δυνατότητα με την εκμετάλλευση καινοτόμων πρακτικών, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο και η ηλεκτρονική διοίκηση.

- B) Philoxenia Implementation of a common operational mechanism (COM) for the reception of activities in Mediterranean rural areas.

Σκοπός του έργου είναι η προσφορά οικονομικής, τεχνικής και κοινωνικής στήριξης σε άτομα τα οποία επιθυμούν να εγκατασταθούν σε συγκεκριμένες ζώνες, να δημιουργήσουν μικροεπιχειρήσεις και να συνεισφέρουν στην αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών.

³⁹ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 23^{ης} Απριλίου 1991, C 41/90, Hofner and Elser, Συλλογή 1991.

Το έργο θα ενισχύσει ορισμένο αριθμό δικαιούχων οι οποίοι θα επιλεγούν. Στον κάθε επιχειρηματία που θα επιλεγεί θα χορηγηθεί ενίσχυση ύψους 4.500 ευρώ για την ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων του.

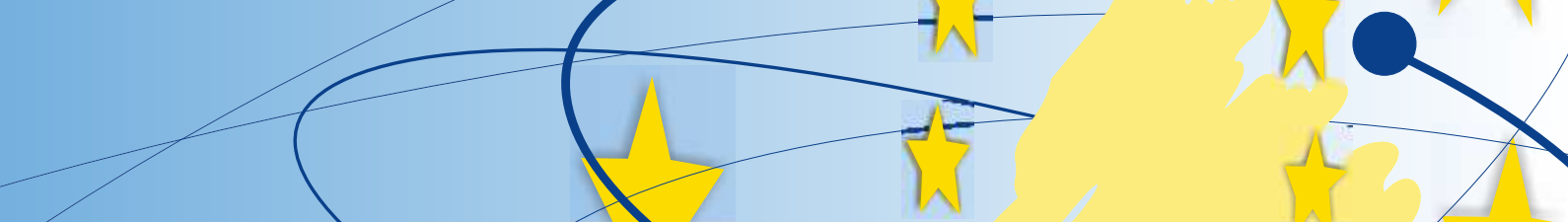
Σε σχέση με το πρώτο έργο επεσήμανα ότι η διοργάνωση σεμιναρίων για την αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων και η παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών αποτελούν οικονομική δραστηριότητα καθότι υπάρχουν ιδιώτες οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες ή παρόμοιες υπηρεσίες. Εάν υπάρχει αγορά, έστω και περιορισμένη, για την υπό εξέταση δραστηριότητα, τότε θεωρείται ότι η δραστηριότητα οργανώνεται με όρους της αγοράς και θεωρείται οικονομικής φύσεως. Όσον αφορά την παροχή οικονομικού πλεονεκτήματος σε άλλες επιχειρήσεις από την Αναπτυξιακή Εταιρεία, επειδή τα εργαλεία που θα αναπτυχθούν θα εφαρμοστούν σε συγκεκριμένες επιχειρήσεις, η στήριξη του έργου αυτού με κρατική χρηματοδότηση συνιστά κρατική ενίσχυση προς τις επιχειρήσεις αυτές.

Όσον αφορά το δεύτερο έργο, οι ενισχύσεις που θα παραχωρούνται θα παρέχουν οικονομικό πλεονέκτημα στους επιχειρηματίες που θα επιλεγούν και ως εκ τούτου θα αποτελούν κρατική ενίσχυση προς αυτούς. Όμως, λόγω του χαμηλού τους ύψους, εμπίπτουν στα όρια του κανόνα de minimis.

Με βάση την ως άνω αξιολόγηση κατέληξα στο συμπέρασμα ότι το κράτος θα μπορούσε να παραχωρήσει εγγύηση επί ενός ορίου παρατραβήγματος από ιδιωτικό πιστωτικό ίδρυμα (χωρίς οποιανδήποτε χρέωση) για την εξασφάλιση ρευστότητας κατά το διάστημα που προκύπτει μεταξύ της υλοποίησης μιας πρότασης και της εξασφάλισης της χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για όλα τα έργα στα οποία θα συμμετάσχει η Αναπτυξιακή Εταιρεία, με εξαίρεση τα δυο προαναφερθέντα έργα στα πλαίσια των οποίων η Αναπτυξιακή Εταιρεία θα χορηγήσει ενισχύσεις σε άλλες επιχειρήσεις οι οποίες, ωστόσο, λόγω του χαμηλού τους ύψους θα δύνανται να χορηγηθούν ως ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

6.3.6 Μεγάλο Αρδευτικό Έργο Πάφου Αρδευτικά δικαιώματα του Αρδευτικού Τμήματος Μανδριών

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων μου υπέβαλε ερώτημα κατά πόσο τα μειωμένα τέλη που καταβάλλουν αρδευτές για νερό που προμηθεύονται από το Αρδευτικό Τμήμα Μανδριών με βάση συμφωνία που συνομολόγησε το Αρδευτικό Τμήμα με την Κυβέρνηση το 1987

συνιστούν ή όχι κρατική ενίσχυση. Τα τέλη επανακαθορίζονται σε ετήσια βάση ανάλογα με τη ροή του ποταμού Ξερού στο Αρδευτικό Τμήμα.

Επεσήμανα κατ' αρχήν ότι λόγω της ύπαρξης της κοινής γεωργικής πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη της Κοινότητας και των κανονισμών για την κοινή οργάνωση των αγορών, κάθε ενίσχυση στο γεωργικό τομέα, οσοδήποτε μικρή, πρέπει να θεωρείται ότι νοθεύει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Η καταβολή μειωμένων τελών συνιστά κρατική ενίσχυση λειτουργικής μορφής η οποία ως τέτοια δεν είναι συμβατή με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων. Οι λειτουργικές ενισχύσεις είναι αυτές που απλώς βελτιώνουν την οικονομική κατάσταση ορισμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής χωρίς να συνδέονται με συγκεκριμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες από την πλευρά των δικαιούχων, όπως η πραγματοποίηση επενδύσεων, η επαγγελματική εκπαίδευση και η έρευνα. Η καταβολή μειωμένων τελών συνεπάγεται μόνο μείωση των λειτουργικών δαπανών που θα βάρυναν υπό κανονικές συνθήκες το δικαιούχο, χωρίς να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του σχετικού τομέα δραστηριότητας.

Το Παράρτημα IV της Συνθήκης Προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ προβλέπει ότι τα καθεστάτα ενισχύσεων για δραστηριότητες που συνδέονται με την παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, τα οποία είχαν τεθεί σε εφαρμογή πριν από την προσχώρηση της Κύπρου στην ΕΕ και θα συνέχιζαν να εφαρμόζονται μετά την ένταξη, τα οποία κοινοποιήθηκαν από την Κυπριακή Δημοκρατία στην Επιτροπή προενταξιακά, εθεωρούντο ως «υφιστάμενες ενισχύσεις» κατά την έννοια του Άρθρου 108, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ από την 01.05.2004 μέχρι τις 30.04.2007. Για να θεωρηθεί μια ενίσχυση ότι έχει εφαρμογή μετά την ένταξη προϋποθέτει ότι αποφέρει όφελος που είναι άγνωστο ή μη επακριβώς γνωστό κατά τη χορήγησή της⁴⁰. Ως χρόνος χορήγησης της ενίσχυσης θεωρείται η παροχή του έννομου δικαιώματος στο δικαιούχο για λήψη της ενίσχυσης. Στην προκειμένη περίπτωση ως χρόνος χορήγησης της ενίσχυσης θεωρείται ο χρόνος υπογραφής της συμφωνίας, δηλαδή το έτος 1987. Ενόψει του ότι η συμφωνία είναι ακαθόριστης χρονικής διάρκειας και η τιμή, και κατ' επέκταση το ύψος της ενίσχυσης, επανακαθορίζεται σε ετήσια βάση, η παροχή και το ποσό της ενίσχυσης δεν μπορούσαν να ήταν εκ των προτέρων γνωστά και να υπολογιστούν επακριβώς και ως εκ τούτου η εν λόγω

⁴⁰ Σχετική η Απόφαση της Επιτροπής της 18^{ης} Ιουλίου 2007 σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 27/2004 που χορήγησε η Τσέχικη Δημοκρατία υπέρ της GE Capital Bank a.s. και της GE Capital International Holdings Corporation, USA, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 67 της 1.03.2008, σ. 3.

συμφωνία θεωρείται ότι έχει εφαρμογή και μετά την ένταξη. Ως εκ τούτου, παρόλο που το νομικά δεσμευτικό δικαίωμα δόθηκε προενταξιακά, αποτελεί, λόγω της πρόβλεψης που έγινε στη Συνθήκη Προσχώρησης, νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης το οποίο, όμως, ως λειτουργική ενίσχυση, δεν είναι συμβατό με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Με βάση την πιο πάνω εκτίμηση κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η καταβολή μειωμένων τελών αποτελεί νέο μέτρο κρατικής ενίσχυσης λειτουργικής μορφής. Η συνέχιση της παροχής νερού στους αρδευτές του Αρδευτικού Τμήματος Μανδριών με έκπτωση συνιστά χορήγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης η οποία θα μπορούσε να γίνει δεκτή μόνο στα πλαίσια του Κανονισμού 1535/2007 που αφορά την παροχή ενισχύσεων ήσσονος σημασίας στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων.

6.3.7 Προσχέδιο Πρότασης προς το Υπουργικό Συμβούλιο για το Σχέδιο για παραχώρηση οικονομικής βοήθειας στους εγκλωβισμένους λόγω ειδικών δυσκολιών κατά τη γεωργική τους απασχόληση

Το ως άνω Προσχέδιο μου υποβλήθηκε για αξιολόγηση από το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Έκρινα ότι η ενίσχυση εγκλωβισμένων δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ καθότι εφαρμόζεται προς όφελος ατόμων που δραστηριοποιούνται οικονομικά στις περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας όπου η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο. Η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στις περιοχές αυτές έχει ανασταλεί όπως διαλαμβάνεται στο Πρωτόκολλο αριθ. 10 για την Κύπρο, που επισυνάπτεται στην Πράξη περί των όρων προσχώρησης της Τσέχικης Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Λετονίας, της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Μάλτας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, και της Σλοβάκικης Δημοκρατίας και των προσαρμογών των Συνθηκών επί των οποίων βασίζεται η Ε.Ε.⁴¹.

Ως εκ τούτου το προταθέν Σχέδιο δεν υπόκειται στον έλεγχο των κοινοτικών κανόνων των κρατικών ενισχύσεων και του κοινοτικού δικαίου γενικά.

⁴¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 236, 23.09.2003, σ. 955.

6.3.8 Μετεξέλιξη του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Πατατών

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος μου ζήτησε όπως γνωματεύσω σχετικά με τη συμβατότητα με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων (α) του Σχεδίου Εθελοντικής Αφυπηρέτησης του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Πατατών (εφεξής το «ΣΕΚΠ») που θα χρηματοδοτηθεί από το κράτος και (β) της πώλησης υπηρεσιών, έναντι αμοιβής, από το ΣΕΚΠ προς το κράτος.

Τόνισα ότι, όσον αφορά την ανάθεση στο ΣΕΚΠ, με βάση νομοθεσία, εργασιών από το Τμήμα Γεωργίας και τον Κυπριακό Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών, εφόσον οι εργασίες αυτές πράγματι ασκούνται από τις δυο αυτές κρατικές αρχές στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων κρατικής εξουσίας που διαθέτουν, που σημαίνει ότι θα είναι μη οικονομικές δραστηριότητες, η ανάθεσή τους σε άλλο αρμόδιο κρατικό φορέα αποτελεί εσωτερική αναδιοργάνωση των αρμοδιοτήτων του κράτους και όχι παροχή υπηρεσιών από το ΣΕΚΠ στα Τμήματα αυτά έναντι αμοιβής. Κατά συνέπεια το κόστος του ΣΕΚΠ που προκύπτει αποκλειστικά από τις δραστηριότητες αυτές θα μπορεί να χρηματοδοτείται από το κράτος υπό την προϋπόθεση της τήρησης χωριστών λογαριασμών μεταξύ αυτών των δραστηριοτήτων και των λοιπών οικονομικών δραστηριοτήτων του ΣΕΚΠ, ώστε να αποφευχθεί η διεπιδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω της κρατικής χορηγίας.

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση του σχεδίου εθελοντικής αφυπηρέτησης από το κράτος επεσήμανα ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης καλύπτει τα πλεονεκτήματα που παρέχουν οι δημόσιες αρχές τα οποία, υπό διάφορες μορφές, ελαφρύνουν τις επιβαρύνσεις, που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) έχει αποσαφηνίσει ότι οι δαπάνες που σχετίζονται με τις αμοιβές των εργαζομένων βαρύνουν, εκ της φύσεώς τους, τον προϋπολογισμό των επιχειρήσεων ανεξάρτητα από το εάν αυτές οι δαπάνες απορρέουν ή όχι από νόμιμες υποχρεώσεις ή συλλογικές συμβάσεις⁴², όπως αποζημιώσεις στα πλαίσια σχεδίου εθελοντικής αφυπηρέτησης. Ως εκ τούτου, κατά κανόνα, η χρηματοδότηση ενός τέτοιου σχεδίου όχι από την επιχείρηση αλλά από το κράτος συνιστά κρατική ενίσχυση καθώς καλύπτει δαπάνες που έπρεπε να είχε επωμισθεί η επιχείρηση.

⁴² Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) της 15^{ης} Μαρτίου 1994, C-387/92, Banco Exterior.

Εντούτοις, το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε «Γενικό Δικαστήριο») σε μια απόφασή του, στην υπόθεση COMBUS⁴³ έκρινε, με βάση τα περιστατικά της υπόθεσης ότι, επειδή το κράτος επιχειρούσε με κρατικούς πόρους να αντισταθμίσει ένα διαρθρωτικό μειονέκτημα ενός πρώην κρατικού μονοπωλίου στα πλαίσια απελευθέρωσης μιας αγοράς, έτσι ώστε να δώσει τη δυνατότητα σε αυτό να ανταγωνιστεί επί ίσοις όροις τους ανταγωνιστές του οι οποίοι δεν έφεραν αυτό το βάρος, δε συνιστούσε κρατική ενίσχυση. Η περίπτωση COMBUS παρουσιάζει ομοιότητες με το σχέδιο εθελούσιας αφυπηρέτησης του ΣΕΚΠ το οποίο αποσκοπεί στο να απαλλάξει το ΣΕΚΠ από το ιδιαίτερα δαπανηρό καθεστώς μονιμότητας των υπαλλήλων του, που προϋπήρχε της απελευθέρωσης της αγοράς εμπορίας πατατών την 1^η Μαΐου του 2004.

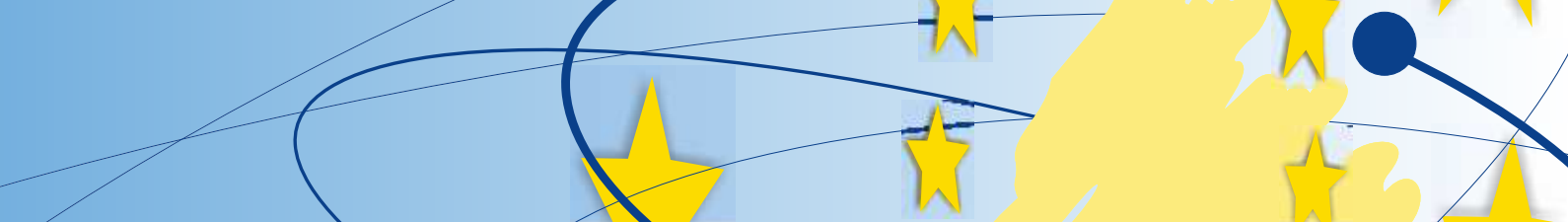
Επεσήμανα, όμως, ότι σε γενικές γραμμές η Επιτροπή σε παρόμοιες υποθέσεις θεώρησε τα μέτρα αυτά ως κρατικές ενισχύσεις και ερμηνεύει την ως άνω νομολογία πολύ στενά. Ωστόσο, η νομολογία αυτή αφορά μεγάλες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, ενώ το υπό αναφορά σχέδιο αφορά πολύ περιορισμένο αριθμό υπαλλήλων και δεν έχει σε καμιά περίπτωση ίδιες συνέπειες στον ανταγωνισμό όπως στις πιο πάνω περιπτώσεις.

Λόγω των στενών ομοιοτήτων του μέτρου με την υπόθεση COMBUS και της πολύ περιορισμένης εφαρμογής του, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η κρατική χρηματοδότηση του σχεδίου είναι αμφίβολο κατά πόσο αποτελεί κρατική ενίσχυση και συνεπώς δεν ήταν απαραίτητη η προηγούμενη κοινοποίησή του στην Επιτροπή εκτός αν για λόγους νομικής ασφάλειας το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος αποφάσιζε την κοινοποίησή του.

6.3.9 Ενοποίηση δανείων της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (ΕΣΚ) συνολικού ύψους €5.588.229,60

Από το Υπουργείο Οικονομικών μου ζητήθηκε όπως γνωματεύσω κατά πόσο το αίτημα της ΕΣΚ για επαναδιαπραγμάτευση των όρων του ως άνω ενοποιημένου δανείου με στόχο (α) τη μείωση του καταβαλλόμενου επιτοκίου έτσι ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στο τρέχον επιτόκιο της αγοράς, (β) την παράταση της περιόδου αποπληρωμής του δανείου από 12 σε 24 χρόνια και (γ) την παραχώρηση περιόδου χάριτος τριών ετών στην καταβολή τόκων και κεφαλαίου αντίκειται στο κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις.

⁴³ Απόφαση του Πρωτοδικείου της 16^{ης} Μαρτίου 2004, T-157/01

Κατ' αρχήν επεσήμανα ότι, στις περιπτώσεις διακανονισμών του κράτους με τους οφειλέτες του, ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στο κριτήριο της χορήγησης οικονομικού πλεονεκτήματος στον οφειλέτη, το οποίο αυτός δε θα είχε αποκομίσει υπό τις κανονικές συνθήκες της οικονομίας της αγοράς. Τα Δικαστήρια της ΕΕ έχουν σε διάφορες αποφάσεις τους προσδιορίσει το κριτήριο με το οποίο κρίνεται κατά πόσο ο οφειλέτης αποκτά οικονομικό πλεονέκτημα από τέτοιου είδους συμφωνίες. Πρόκειται για την «αρχή του ιδιώτη πιστωτή», δηλαδή τη σύγκριση της συμπεριφοράς της κρατικής αρχής με αυτήν ενός υποτιθέμενου ιδιωτικού πιστωτικού ιδρύματος ευρισκόμενου, στο μέτρο του δυνατού, στην ίδια κατάσταση έναντι του οφειλέτη, το οποίο επιδιώκει να ανακτήσει τα οφειλόμενα σε αυτό ποσά. Εάν οι ενέργειες του κράτους δεν προσομοιάζουν με αυτές ενός ιδιωτικού πιστωτικού ιδρύματος με αποτέλεσμα να ευνοείται ανισομερώς ο οφειλέτης, τότε το κριτήριο του οικονομικού πλεονεκτήματος ικανοποιείται.

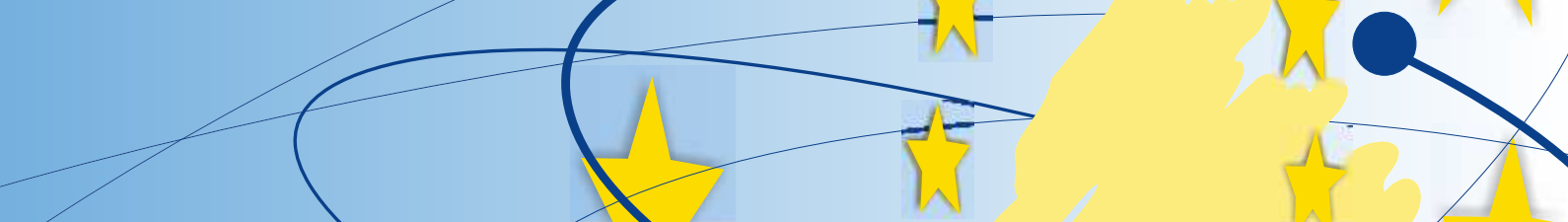
Όταν δεν πληρούται το κριτήριο του ιδιώτη πιστωτή, τότε οι διαγραφές των οφειλών είναι ασύμβατες με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, διότι είναι ενισχύσεις λειτουργικής μορφής, δηλαδή ενισχύσεις που απλώς απαλλάσσουν τις επιχειρήσεις από οικονομικές υποχρεώσεις έναντι του κράτους χωρίς οι επιχειρήσεις να αναλαμβάνουν οποιανδήποτε υποχρέωση.

Σε περιπτώσεις διακανονισμών, το κράτος θα πρέπει να εξηγεί γιατί ο διακανονισμός εξυπηρετεί ή τουλάχιστον δε βλάπτει τα δικά του οικονομικά συμφέροντα και συνεπώς θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί και από έναν ιδιώτη πιστωτή στη θέση του κράτους. Στην προκειμένη περίπτωση, ελλείψει δικαιολόγησης από μέρους του κράτους, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας με όρους ευνοϊκότερους για τον οφειλέτη σε σύγκριση με τους υπάρχοντες όρους θα αποτελούσε απλώς οικονομική στήριξη της ΕΣΚ, η οποία δε σχετίζεται ουδόλως με τη συμπεριφορά ενός ιδιώτη πιστωτή.

Ως εκ τούτου δεν μπορούσα να συναινέσω στην υιοθέτηση της πρότασης της ΕΣΚ από το κράτος.

6.3.10 Ο περί Διατήρησης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών Νόμος του 2003

Από τον Κυπριακό Οργανισμό Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ) μου ζητήθηκε όπως γνωματεύσω κατά πόσο τυχόν παραχώρηση κυβερνητικής εγγύησης για δάνεια που συνάπτει ο ΚΟΔΑΠ από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συνάδει με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Κατ' αρχήν επεξήγησα τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μία κρατική εγγύηση δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση, όπως παρατίθενται αναλυτικά στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή εγγυήσεων⁴⁴ (Ανακοίνωση), οι οποίες είναι οι εξής:

- A) ο δανειολήπτης δεν αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες,
- B) η εμβέλεια της εγγύησης μπορεί να μετρηθεί σωστά όταν αυτή παρέχεται. Να αφορά, δηλαδή, μια συγκεκριμένη οικονομική συναλλαγή, να αφορά ένα καθορισμένο μέγιστο ποσό και να περιορίζεται χρονικά,
- Γ) η εγγύηση δεν καλύπτει ποσοστό μεγαλύτερο του 80% του οφειλόμενου δανείου,
- Δ) καταβάλλεται από το δανειολήπτη προς το κράτος η τιμή που προβλέπει η αγορά για τη συγκεκριμένη εγγύηση. Για να προσδιοριστεί η αντίστοιχη αγοραία τιμή θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα χαρακτηριστικά της εγγύησης και του υποκείμενου δανείου. Σε αυτά περιλαμβάνονται στοιχεία όπως το ποσό, η διάρκεια της συναλλαγής, η εξασφάλιση που παρέχεται από το δανειολήπτη, η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του δανειολήπτη λόγω της οικονομικής του κατάστασης κ.ά.

Εφόσον πληρούνται οι πιο πάνω προϋποθέσεις, η κρατική εγγύηση δεν προσφέρει κανένα οικονομικό πλεονέκτημα προς το δανειολήπτη με αποτέλεσμα να μην υφίσταται κρατική ενίσχυση. Μια τέτοια εγγύηση μπορεί να δοθεί χωρίς έγκριση της Επιτροπής ή του Εφόρου.

Αντιθέτως, εάν η εγγύηση συνιστά κρατική ενίσχυση, τότε αυτή μπορεί να είναι συμβατή με την κοινή αγορά μόνο όταν εξυπηρετεί συγκεκριμένους στόχους και προϋποθέσεις που προβλέπονται στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, όπως αρχικές επενδύσεις, έρευνα και ανάπτυξη κ.ά. Εάν οι εγγυήσεις δεν εξυπηρετούν αυτούς τους στόχους αλλά απλώς απαλλάσσουν τις επιχειρήσεις από οικονομικά βάρη που θα έπρεπε να επωμιστούν οι ίδιες, τότε οι ενισχύσεις αυτές καλούνται «λειτουργικές ενισχύσεις» και απαγορεύονται από το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις.

Επεσήμανα ότι τυχόν κρατική εγγύηση προς τον ΚΟΔΑΠ θα τον βοηθούσε να εξασφαλίσει καλύτερους όρους χρηματοδότησής του από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις λειτουργικές του δαπάνες και κατ' επέκταση τα ενδεχόμενα

⁴⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 155, 20.06.2008, σ. 10.

ελλείμματα που θα προέκυπταν από τη λειτουργία του. Ο Νόμος που διέπει τη λειτουργία του ΚΟΔΑΠ προβλέπει μηχανισμό χρηματοδότησης των εξόδων του ΚΟΔΑΠ από τις συνδρομές των μελών του, τα οποία είναι οι εισαγωγείς και οι παραγωγοί πετρελαιοειδών. Συνεπώς οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση προς τον ΚΟΔΑΠ θα απάλλασσε, σε βάρος του κράτους, τα μέλη του ΚΟΔΑΠ από ένα μέρος των δαπανών του που υποχρεούνται, όμως, βάσει του Νόμου του ΚΟΔΑΠ να καταβάλλουν τα ίδια τα μέλη. Θα συνιστούσε, δηλαδή, έμμεση κρατική ενίσχυση λειτουργικής μορφής προς τον κλάδο των εισαγωγέων και παραγωγών πετρελαιοειδών χωρίς παράλληλα να εξυπηρετείται κανένας ευρύτερος σκοπός, βάσει του οποίου επιτρέπεται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Περαιτέρω ο ίδιος Νόμος προβλέπει ότι μπορεί να παραχωρηθεί κρατική χορηγία προς τον ΚΟΔΑΠ μόνο τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του. Ως εκ τούτου εκ του ίδιου του Νόμου του αποκλείεται η κρατική χορηγία προς τον ΚΟΔΑΠ της οποίας η κρατική εγγύηση είναι μια διαφορετική μορφή.

Υπό το φως των πιο πάνω κατέληξα στο συμπέρασμα ότι οποιαδήποτε κρατική εγγύηση προς τον ΚΟΔΑΠ θα μπορούσε να δοθεί μόνο ως μη κρατική ενίσχυση σύμφωνα με τα προεκτεθέντα κριτήρια. Αντιθέτως μια κρατική εγγύηση που συνιστά ενίσχυση δεν μπορεί να παραχωρηθεί διότι θα συνιστούσε ενίσχυση λειτουργικής μορφής προς τα μέλη του ΚΟΔΑΠ.

6.3.11 Απομάκρυνση κοπαδιών από την κατοικημένη περιοχή Ανδρολύκου της Επαρχίας Πάφου

Από τον Έπαρχο Πάφου μου ζητήθηκε να γνωματεύσω σε σχέση με την παραχώρηση οικονομικής βοήθειας σε δυο τουρκοκύπριους κτηνοτρόφους για τη μετακίνηση των κτηνοτροφικών υποστατικών τους από την κατοικημένη περιοχή του χωριού Ανδρολύκου στην κτηνοτροφική περιοχή του χωριού, για λόγους δημόσιας υγείας. Η οικονομική βοήθεια είχε εγκριθεί με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 59.774 και ημερομηνία 07.04.2004 και συνίστατο (α) στην παραχώρηση κυβερνητικής εγγύησης για σύναψη δανείου από εμπορικές τράπεζες για κάλυψη του 50% της απαιτούμενης δαπάνης για την ανέγερση των νέων κτηνοτροφικών τους υποστατικών στην κτηνοτροφική περιοχή του χωριού Ανδρολύκου και (β) την κατ' εξαίρεση παραχώρηση οικονομικής βοήθειας ύψους £15.000 στους δυο κτηνοτρόφους για κάθε υποστατικό που θα ανεγερθεί.

Έκρινα ότι τεκμηριώνεται από την προμνησθείσα απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ότι υπήρξε προενταξιακά νομικά δεσμευτική πράξη εκ μέρους του κράτους για χορήγηση των ως άνω ενισχύσεων.

Με την πράξη αυτή εκχωρήθηκε στους ως άνω κτηνοτρόφους κατά τρόπο ρητό και αμετάκλητο το νόμιμο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης. Συνεπώς η χορήγησή της δε συνιστά «νέα ενίσχυση» καθότι η ενίσχυση είχε ήδη χορηγηθεί και οι κτηνοτρόφοι είχαν ήδη καταστεί δικαιούχοι και παρέμενε μόνο η τυπική παραχώρηση της κυβερνητικής εγγύησης.

Ως εκ τούτου, υπέδειξα ότι δε χρειαζόταν έγκριση είτε δική μου είτε της Επιτροπής σε σχέση με τη χορήγηση της εγγύησης για σύναψη δανείου ύψους £15.000 από έκαστο των δυο κτηνοτρόφων.

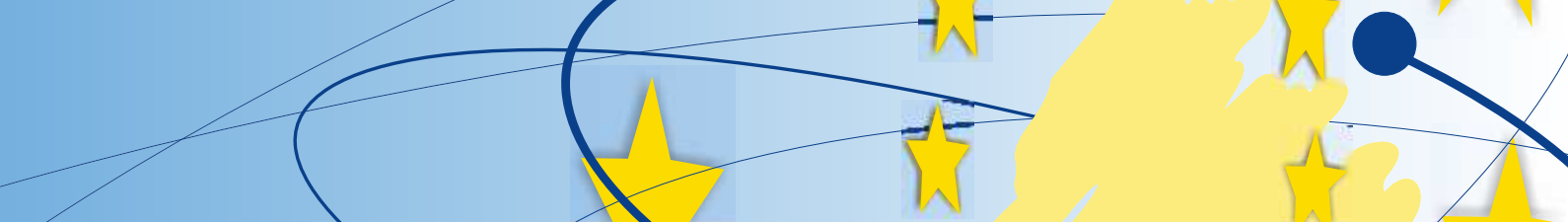
6.3.12 Κανόνες Λειτουργίας Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων του Συμβουλίου Εμπορίας Κυπριακών Πατατών (ΣΕΚΠ) σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου Ν.146(Ι)/2006

Το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού μου ζήτησε γνωμάτευση αναφορικά με τη συμβατότητα με τους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων των Κανόνων Λειτουργίας του Ταμείου Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων του ΣΕΚΠ και ειδικότερα της πρόνοιας ότι η Κυβέρνηση συμπληρώνει την ετήσια οικονομική δαπάνη του Σχεδίου Συντάξεων του ΣΕΚΠ σε ποσοστό που προνοείται από την εκάστοτε αναλογιστική μελέτη.

Κατ' αρχήν σημείωσα ότι για να θεωρηθεί η εισφορά ως κρατική ενίσχυση θα πρέπει να ικανοποιεί όλα τα κριτήρια που τίθενται από το Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ. Το κριτήριο που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής στην περίπτωση αυτή είναι αυτό της χορήγησης «οικονομικού πλεονεκτήματος» στο ΣΕΚΠ. Θα πρέπει συναφώς να κριθεί εάν το μέτρο επιτρέπει στο δικαιούχο να αποφύγει να επωμισθεί δαπάνες, οι οποίες θα έπρεπε κανονικά να επιβαρύνουν τους ίδιους τους οικονομικούς πόρους του⁴⁵. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε «Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης») κάνει διάκριση ανάμεσα στις συνήθεις επιβαρύνσεις, δηλαδή τις δαπάνες που βαρύνουν συνήθως τον προϋπολογισμό μιας επιχείρησης, και τις ειδικές επιβαρύνσεις, δηλαδή τις πρόσθετες ως προς τις συνήθεις επιβαρύνσεις. Ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση όταν απαλλάσσει την επιχείρηση από τις συνήθεις και όχι τις ειδικές επιβαρύνσεις⁴⁶. Η ύπαρξη συνήθων επιβαρύνσεων κρίνεται με βάση ένα «πλαίσιο αναφοράς», δηλαδή

⁴⁵ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 14^{ης} Φεβρουαρίου 1990, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-300/87.

⁴⁶ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 20^{ης} Σεπτεμβρίου 2001, C-390/98 (Banks).

σύνολο επιχειρήσεων που βρίσκονται υπό συγκρίσιμη νομική και πραγματική κατάσταση ως προς το σκοπό του εν λόγω μέτρου. Εάν δεν εντοπίζεται κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς, τότε γίνεται σύγκριση σε σχέση με την ίδια την επιχείρηση προ της εφαρμογής του μέτρου. Εάν, δηλαδή, το μέτρο απαλλάσσει την επιχείρηση από δαπάνες που πριν από την εφαρμογή του ήταν υποχρεωμένη να καταβάλει η ίδια, τότε το μέτρο χορηγεί στην επιχείρηση οικονομικό πλεονέκτημα.

Επεσήμανα ότι στην περίπτωση των κυπριακών νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου δεν έχει τεθεί καμία γενική νομοθετική ρύθμιση που να υποχρεώνει τα νομικά αυτά πρόσωπα να χρηματοδοτούν τα αναλογιστικά ελλείμματα των ταμείων συντάξεων, αλλά υφίσταται ανομοιογενής κατάσταση αφού το κάθε νομικό πρόσωπο διέπεται από το δικό του νομικό πλαίσιο. Εντούτοις η κρατική χρηματοδότηση των εν λόγω ταμείων φαίνεται να αποτελεί τον κανόνα.

Ως εκ τούτου, αφού δεν μπορεί να εντοπιστεί ένα ομοιογενές και κατάλληλο πλαίσιο αναφοράς, για τον τυχόν προσδιορισμό του οικονομικού πλεονεκτήματος συγκρίνεται η κατάσταση της επιχείρησης προ και μετά την εφαρμογή του υπό εξέταση μέτρου. Με βάση το νομικό πλαίσιο του Ταμείου Συντάξεων του ΣΕΚΠ, το κράτος συμμετείχε εξ αρχής στη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων του Σχεδίου και δεν επενέβη εκ των υστέρων για να απαλλάξει το ΣΕΚΠ από τυχόν προϋπάρχουσες υποχρεώσεις του έναντι του Σχεδίου. Συνεπώς το μέτρο δεν απέφερε οικονομικό πλεονέκτημα προς το ΣΕΚΠ σε σχέση με την κατάσταση προ της εφαρμογής του.

Υπό το φως των πιο πάνω έκρινα ότι δεν παρουσιάζονται ισχυρές ενδείξεις που να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η κρατική χρηματοδότηση του Σχεδίου Συντάξεων του ΣΕΚΠ συνιστά κρατική ενίσχυση. Εντούτοις συνέστησα ότι, εάν το κράτος αποφασίσει να χρηματοδοτήσει οποιοδήποτε ταμείο σύνταξης άλλου νομικού προσώπου, θα πρέπει εκ των προτέρων να μου κοινοποιήσει το μέτρο αυτό για αξιολόγηση της συμβατότητάς του με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

6.3.13 Σύμβαση Μίσθωσης Δασικής Γης στο Αθλητικό Σωματείο ΑΠΟΕΛ

Το Τμήμα Δασών μου υπέβαλε ερώτημα κατά πόσο με τη λήξη της υφιστάμενης σύμβασης μίσθωσης δασικής γης στο αθλητικό σωματείο ΑΠΟΕΛ, η μίσθωση μπορούσε να ανανεωθεί όπως προβλεπόταν στη σύμβαση ή επιβαλλόταν η σύναψη νέας συμφωνίας και ο

καθορισμός του ύψους του μισθώματος με βάση την αγοραία αξία της εκμισθωμένης γης αντί του ονομαστικού ενοικίου που ισχύει μέχρι τώρα.

Επεσήμανα εν πρώτοις ότι τα επαγγελματικά αθλητικά/ποδοσφαιρικά σωματεία πράγματι μπορεί να εμπίπτουν στους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων με αποτέλεσμα τα όποια μέτρα στήριξής τους να τίθενται υπό τον έλεγχο του κοινοτικού δικαίου για τις κρατικές ενισχύσεις. Ωστόσο, μια από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης είναι η νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό επηρεασμού των ενδοκοινοτικών συναλλαγών. Στην περίπτωση των κυπριακών επαγγελματικών αθλητικών/ποδοσφαιρικών σωματείων δεν είναι σαφές κατά πόσο τα όποια μέτρα στήριξής τους είναι ικανά να προκαλέσουν επιπτώσεις στην κοινή ευρωπαϊκή αγορά, όπως ενδεχομένως να συμβαίνει σε περιπτώσεις ενίσχυσης μεγάλων ευρωπαϊκών συλλόγων. Εξάλλου, οι αναμφισβήτητες ενισχύσεις που χορηγούνται από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ σε ποδοσφαιρικές ομάδες πολύ μεγαλύτερης εμβέλειας από τις κυπριακές δεν έχουν καν αξιολογηθεί από την Επιτροπή, γεγονός που υποδηλώνει μια σιωπηρή αποδοχή των ενισχύσεων αυτών, τουλάχιστον προς το παρόν. Έκρινα ότι η στάση αυτή της Επιτροπής δε μου επιτρέπει να θεωρήσω την οικονομική ενίσχυση προς τα κυπριακά επαγγελματικά αθλητικά/ποδοσφαιρικά σωματεία ως κρατική ενίσχυση και μάλιστα ασύμβατη με το κοινοτικό κεκτημένο, το οποίο ερμηνεύεται αποκλειστικά από τα ίδια τα κοινοτικά όργανα και όχι από τα κράτη μέλη.

Ενόψει των προεκτεθέντων κατέληξα στο συμπέρασμα ότι δεν απαιτείται, με βάση το υφιστάμενο κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις, η επιβολή του αγοραίου ενοικίου στη συγκεκριμένη περίπτωση. Κατά συνέπεια το Τμήμα Δασών μπορούσε να ανανεώσει τη σύμβαση μίσθωσης με βάση τους υφιστάμενους όρους της.

6.3.14 Αναθεώρηση τρόπου χρέωσης των υπηρεσιών που προσφέρει το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ)

Το Υπουργείο Οικονομικών μου ζήτησε όπως γνωματεύσω αναφορικά με εισηγήσεις του Διευθυντή του ΚΕΠΑ για αναθεώρηση των τιμών χρέωσης των υπηρεσιών που προσφέρει.

Το ΚΕΠΑ εμπλέκεται σε πληθώρα δραστηριοτήτων όπως είναι το σύστημα μαθητείας, η διοργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης σε επιχειρήσεις, παροχή εκπαίδευσης σε ανέργους και νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας, διαχείριση διάφορων

συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων εκ μέρους του κράτους, διεξαγωγή έρευνας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου κ.ά.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν μου, επί σειράν ετών η χρέωση για τα προγράμματα κατάρτισης που προσφέρει το ΚΕΠΑ συμπεριλάμβανε μόνο μέρος του συνολικού κόστους του ΚΕΠΑ με αποτέλεσμα το κράτος, μέσω της κάλυψης των μισθών και λειτουργικών δαπανών του ΚΕΠΑ από τον κρατικό προϋπολογισμό, στην ουσία να επιδοτεί τις δραστηριότητες αυτές. Κατ' επέκταση, παρείχετο η ευχέρεια στο ΚΕΠΑ να προσφέρει υπηρεσίες κατάρτισης σε επιδοτούμενες τιμές, δηλαδή να χορηγεί κρατικές ενισχύσεις σ' όλες τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στα προγράμματα κατάρτισης που διοργανώνει.

Επεσήμανα κατ' αρχήν ότι σχετικά με τη δημόσια εκπαίδευση το Δικαστήριο της ΕΕ αποφάσισε ότι με τη δημιουργία και την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος το κράτος δεν αποβλέπει στην άσκηση αμειβόμενων δραστηριοτήτων, αλλά εκπληρώνει την αποστολή του απέναντι στον πληθυσμό του στον κοινωνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα. Γενικότερα, βάσει της νομολογίας των Δικαστηρίων της ΕΕ, πολλές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται από οργανισμούς που ασκούν ουσιαστικά κοινωνικό λειτουργήμα, που δεν είναι κερδοσκοπικοί και δεν προτίθενται να ασκήσουν βιομηχανική ή εμπορική δραστηριότητα, αποκλείονται ουσιαστικά από την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού και εσωτερικής αγοράς⁴⁷. Εξάλλου, σε απόφασή της για ιδρύματα κατάρτισης στην Ιταλία, η Επιτροπή έκρινε ότι δε συνεπάγονται άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και ως εκ τούτου δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ θεσμοθετημένες υπηρεσίες κατάρτισης κοινωνικού σκοπού, οι οποίες απευθύνονταν σε μεμονωμένα άτομα, αποτελούσαν τμήμα του συστήματος δημόσιας παιδείας και χρηματοδοτούνταν από το κράτος, βάσει απλής επιστροφής ορισμένων επιλέξιμων δαπανών⁴⁸. Αυτό ισχύει ακόμα και αν στα πλαίσια της τεχνικής κατάρτισης συμπεριλαμβάνεται περίοδος πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις κατά την οποία το εκπαιδευόμενο άτομο λαμβάνει επίδομα. Με βάση την ίδια νομολογία δε συμβαίνει το ίδιο

⁴⁷ Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 27^{ης} Σεπτεμβρίου 1988 - βελγικό δημόσιο κατά RENE HUMBEL και της συζύγου του MARIE-THERESE EDEL ΥΠΟΥΕΣΗ 263/86, και Απόφαση της 7^{ης} Δεκεμβρίου 1993, στην υπόθεση C-109/92, Wirth κατά Landeshauptstadt Ανόβερο, Συλλ. 1993, σ. I-6447.

⁴⁸ Απόφαση της Επιτροπής της 2ας Μαρτίου 2005 σχετικά με το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που χορήγησε η Ιταλία για την αναδιάρθρωση των οργανισμών επαγγελματικής κατάρτισης, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 81 της 18.03.2006, σ. 25.

όταν τα ιδρύματα αυτά ασκούν εμπορικές δραστηριότητες κατάρτισης ή όταν απευθύνονται σε επιχειρήσεις ή στο προσωπικό τους.

Κατόπιν αξιολόγησης των δραστηριοτήτων του ΚΕΠΑ έκρινα ότι αυτές δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα καθότι αφορούν την παροχή εκπαίδευσης/τεχνικής κατάρτισης σε άτομα στο πλαίσιο της δημόσιας αποστολής του ή ανάμιξη στη διαχείριση διάφορων προγραμμάτων εκ μέρους του κράτους, πλην των πιο κάτω τριών περιπτώσεων οι οποίες αφορούν την προσφορά υπηρεσιών κατάρτισης σε εργαζομένους σε επιχειρήσεις ή αυτοεργοδοτούμενους ή την προσφορά άλλων υπηρεσιών σε μεμονωμένες επιχειρήσεις: (α) Επιμορφωτικά Προγράμματα για εργαζομένους σε επιχειρήσεις και αυτοεργοδοτούμενους, (β) Ενδοεπιχειρησιακά Προγράμματα, ήτοι προγράμματα κατάρτισης που σχεδιάζονται, οργανώνονται και εφαρμόζονται από τις ίδιες τις επιχειρήσεις για κάλυψη των δικών τους αναγκών επιμόρφωσης υφιστάμενου προσωπικού, στα οποία Λειτουργοί του ΚΕΠΑ προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ως εκπαιδευτές και (γ) Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Τεχνικές Συμβουλές, δηλαδή υπηρεσίες που προσφέρονται προς επιχειρήσεις από Λειτουργούς και εκπαιδευτές του ΚΕΠΑ για στήριξη σε διοικητικά ή τεχνικά θέματα.

Υπό το φως της ως άνω αξιολόγησης κατέληξα στο συμπέρασμα ότι οι δραστηριότητες (α)-(γ) πιο πάνω συνιστούν οικονομικές δραστηριότητες και θα έπρεπε το συντομότερο δυνατό οι σχετικές χρεώσεις του ΚΕΠΑ να τροποποιηθούν κατά τρόπο που να αντανakλούν ολόκληρο το κόστος που προκύπτει ούτως ώστε να αρθεί η χορήγηση ασύμβατων κρατικών ενισχύσεων στις επιχειρήσεις. Σε σχέση με την παροχή από το ΚΕΠΑ κατάρτισης σε άτομα/ανέργους και νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας δεν τίθεται ζήτημα κρατικών ενισχύσεων ακόμα και αν προσφέρεται δωρεάν αρκεί η εκπαίδευση να καλύπτει ένα αρκετά ευρύ φάσμα επιχειρήσεων ανεξαρτήτως οικονομικού κλάδου και το σύστημα να είναι εν δυνάμει ανοικτό σε πρόσθετες ειδικότητες και συνεπώς κατηγορίες επιχειρήσεων.

6.3.15 Αίτημα της Δημόσιας Επιχείρησης Φυσικού Αερίου (ΔΕΦΑ) για την παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων για τη σύναψη δανείου για την κατασκευή δικτύου διανομής φυσικού αερίου

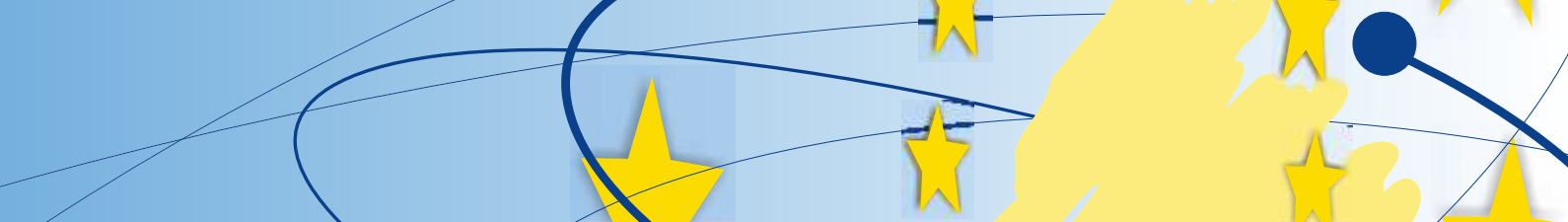
Το Υπουργείο Οικονομικών μου υπέβαλε το ως άνω αίτημα για αξιολόγηση της συμβατότητάς του με τους κοινοτικούς κανόνες των κρατικών ενισχύσεων.

Στην αξιολόγησή μου επεσήμανα εν πρώτοις ότι οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μία κρατική εγγύηση δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση παρατίθενται αναλυτικά στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή εγγυήσεων⁴⁹ (Ανακοίνωση) και είναι οι εξής:

- (α) Ο δανειολήπτης δεν αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες,
- (β) Η έκταση της ενίσχυσης μπορεί να μετρηθεί σωστά όταν αυτή παρέχεται,
- (γ) Η εγγύηση δεν καλύπτει ποσοστό μεγαλύτερο του 80% του οφειλόμενου δανείου. Ως προς το κριτήριο αυτό σημείωσα ότι, όταν ένα κράτος μέλος επιθυμεί να χορηγήσει εγγύηση η οποία υπερβαίνει το όριο αυτό, θα πρέπει να την κοινοποιήσει προς έγκριση στην Επιτροπή. Επεξήγησα, ωστόσο, ότι αυτός ο περιορισμός του 80% δεν ισχύει στην περίπτωση εγγύησης του Δημοσίου που χορηγείται για τη χρηματοδότηση επιχείρησης της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται αποκλειστικά στην παροχή καταλλήλως ανατεθείσας σ' αυτήν υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και εφόσον η εγγύηση αυτή έχει χορηγηθεί από τη δημόσια αρχή η οποία προέβη σ' αυτήν την ανάθεση. Ο περιορισμός του 80% ισχύει όταν η σχετική επιχείρηση παρέχει άλλη υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος ή αναπτύσσει άλλες οικονομικές δραστηριότητες.
- (δ) Καταβολή ενδεδειγμένης προμήθειας εγγύησης για την ανάληψη του κινδύνου η οποία προσδιορίζεται με όρους της αγοράς με βάση τα χαρακτηριστικά της εγγύησης και του υποκείμενου δανείου (π.χ. το ποσό και η διάρκεια της συναλλαγής, η εξασφάλιση που παρέχεται από το δανειολήπτη κ.ά.).

Εάν δεν ικανοποιείται έστω ένα από τα προπαρατεθέντα κριτήρια, τότε η εγγύηση συνιστά κρατική ενίσχυση η οποία για να χορηγηθεί νομίμως θα πρέπει να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή για έγκριση προτού υπογραφεί η εγγύηση. Τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν η κάλυψη ποσοστού μεγαλύτερου από το 80% ή/και καταβολή μειωμένης προμήθειας. Συνέστησα ότι, σε περίπτωση που η Αρμόδια για τη χορήγηση της ενίσχυσης Αρχή καταλήξει στη χορήγηση εγγύησης που συνιστά κρατική ενίσχυση, η πιο κατάλληλη νομική βάση κοινοποίησης είναι το Άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο (γ) της ΣΛΕΕ που

⁴⁹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 155, 20.06.2008, σ. 10.

αναφέρεται στις ενισχύσεις για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων που δεν επηρεάζουν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές σε βαθμό αντίθετο με το κοινό συμφέρον. Με βάση πρόσφατες αποφάσεις της Επιτροπής η κοινοποίηση βάσει της πρόνοιας αυτής θα πρέπει να απαντά στα εξής ερωτήματα: (i) στοχεύει η ενίσχυση σε ένα ορθά καθορισμένο στόχο γενικού συμφέροντος; (δηλαδή αν αντιμετωπίζει μια αδυναμία της αγοράς ή έναν άλλο στόχο κοινού συμφέροντος), (ii) είναι η ενίσχυση σωστά σχεδιασμένη έτσι ώστε να ανταποκριθεί στο στόχο κοινού συμφέροντος; (αναγκαιότητα και αναλογικότητα της ενίσχυσης) και (iii) είναι η νόθευση του ανταγωνισμού και ο επηρεασμός των ενδοκοινοτικών συναλλαγών που προκαλούνται σε περιορισμένο επίπεδο έτσι ώστε η συνολική ισορροπία (θετικών και αρνητικών) επιπτώσεων να είναι θετική;

Ως προς τις απαντήσεις στα ερωτήματα (i) και (iii), η επένδυση είναι απαραίτητη για τη δημιουργία αγοράς φυσικού αερίου στην Κύπρο που αποτελεί στόχο κοινού συμφέροντος που ενθαρρύνεται γενικότερα από την πολιτική της ΕΕ σε θέματα ενέργειας. Από την άλλη πλευρά, οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό είναι εκ των πραγμάτων περιορισμένες δεδομένης της εξαίρεσης της Κύπρου από συγκεκριμένες πρόνοιες των κοινοτικών οδηγιών που ρυθμίζουν την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και οι οποίες άπτονται θεμάτων ανταγωνισμού και απελευθέρωσης της αγοράς. Εντούτοις, ως προς την αναγκαιότητα και αναλογικότητα της ενίσχυσης (ερώτημα (ii)), επεσήμανα ότι δε δικαιολογείται προς το παρόν πώς η μη πληρωμή της προμήθειας και η εγγυητική κάλυψη πέραν του 80% του δανείου επηρεάζει τη ΔΕΦΑ στην πραγματοποίηση της επένδυσης και ποιες επιπτώσεις θα είχε η μη παροχή των πιο πάνω διευκολύνσεων, ενόψει του γεγονότος ότι στο μέλλον η ΔΕΦΑ θα ανακτήσει πλήρως το επενδυτικό κόστος του δικτύου μέσω των τιμών χρέωσης στην Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου.

Ωστόσο, εάν ο σκοπός είναι απλώς η περαιτέρω μείωση του κόστους δανεισμού και κατ' επέκταση των τιμών προς τους τελικούς και ενδιάμεσους καταναλωτές, αυτός δεν είναι αποδεκτός λόγος έγκρισης μιας ενίσχυσης εκτός από περιπτώσεις όπου οι τιμές προς τους καταναλωτές θα επιβαρύνονταν (χωρίς την παροχή της ενίσχυσης) σε ανεπίτρεπτο βαθμό. Διαφορετικά θα επιτρεπόταν η συνεχής χορήγηση ενισχύσεων προς τις επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες κλπ) έτσι ώστε να μειώνεται όσο το δυνατό περισσότερο η τελική τιμή των υπηρεσιών προς τον καταναλωτή, κάτι που ασφαλώς δεν ισχύει. Αυτό είναι σαφές και από τις κοινοτικές οδηγίες που ρυθμίζουν τις πιο πάνω αγορές και οι οποίες κάνουν λόγο σε γενικές γραμμές για τιμολόγηση των υπηρεσιών αυτών με κοστοστρέφεια, διαφάνεια, χωρίς διακρίσεις και με

τρόπο που να εξασφαλίζει την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων. Οι κρατικές ενισχύσεις αυτού του είδους εγκρίνονται όταν καταδεικνύεται ότι η αγορά λειτουργώντας με αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες επαρκώς και ικανοποιητικά (π.χ. λόγω μη πραγματοποίησης των αναγκαίων επενδύσεων) και σε προσιτές τιμές.

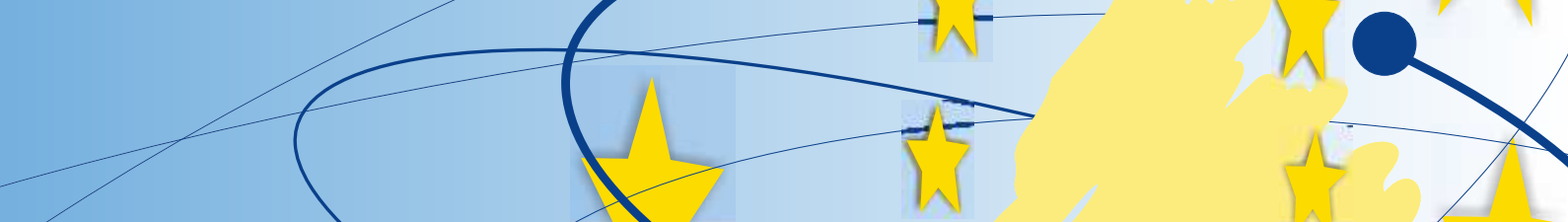
Με βάση τις ως άνω επισημάνσεις συνέστησα προς την Αρμόδια Αρχή όπως, προτού αποφασίσει τη μορφή της κρατικής εγγύησης που θα παραχωρηθεί (κρατική ενίσχυση ή μη), εξετάσει κατά πόσο είναι δυνατό να τεκμηριωθεί η συμβατότητα της ενίσχυσης με βάση τα πιο πάνω κριτήρια της Επιτροπής. Υπέδειξα ότι, εάν τελικώς αποφασιστεί η χορήγηση εγγύησης που θα συνιστά ενίσχυση, θα πρέπει τουλάχιστον να περιοριστεί σε εκείνο το μέγεθος όπου θα μπορούσε ίσως να δικαιολογηθεί η αναγκαιότητά της, όπως με την απαλλαγή από την καταβολή προμήθειας μόνο για τα έτη κατά τα οποία η ΔΕΦΑ δε θα έχει κανένα εισόδημα από τις δραστηριότητές της.

6.3.16 Ποσά οφειλόμενα από τις Κυπριακές Αερογραμμές προς το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας λόγω της χρήσης των αερολιμένων της Δημοκρατίας

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας μου ζήτησε όπως γνωματεύσω (α) κατά πόσο η παράλειψη του κράτους να λάβει δικαστικά μέτρα για την είσπραξη ποσών που οφείλονται από τις Κυπριακές Αερογραμμές προς το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας λόγω της χρήσης των αερολιμένων της Δημοκρατίας θα συνιστούσε κρατική ενίσχυση και (β) σε περίπτωση καταφατικής απάντησης αν θα μπορούσε να κριθεί ως συμβιβαζόμενη με την εσωτερική αγορά.

Σημείωσα εν πρώτοις ότι στο πλαίσιο των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις η συμπεριφορά του κράτους έναντι των οφειλετών του που συνιστούν επιχειρήσεις κρίνεται με βάση την «αρχή του ιδιώτη πιστωτή», δηλαδή τη σύγκριση της συμπεριφοράς της κρατικής αρχής με αυτήν ενός υποτιθέμενου ιδιωτικού πιστωτικού ιδρύματος ευρισκομένου, στο μέτρο του δυνατού, στην ίδια κατάσταση έναντι του οφειλέτη, το οποίο επιδιώκει να ανακτήσει τα οφειλόμενα σε αυτό ποσό⁵⁰. Εάν οι ενέργειες του κράτους, όπως

⁵⁰ Βλ. ενδεικτικά: Απόφαση του Πρωτοδικείου (από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε Γενικό Δικαστήριο) της 11^{ης} Ιουλίου 2002 στην υπόθεση T-152/99 (HAMSA), Συλλογή Νομολογίας 2002, και Απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (από 01.12.2009 μετονομάστηκε σε Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) της 29^{ης} Ιουνίου 1999 στην Υπόθεση C-256/97 (DM Transport), Συλλογή της Νομολογίας 1999.

για παράδειγμα ένας διακανονισμός με τον οφειλέτη, δεν προσομοιάζουν με αυτές ενός ιδιωτικού πιστωτικού ιδρύματος με αποτέλεσμα να ευνοείται ανισομερώς ο οφειλέτης, τότε το κριτήριο του οικονομικού πλεονεκτήματος ικανοποιείται.

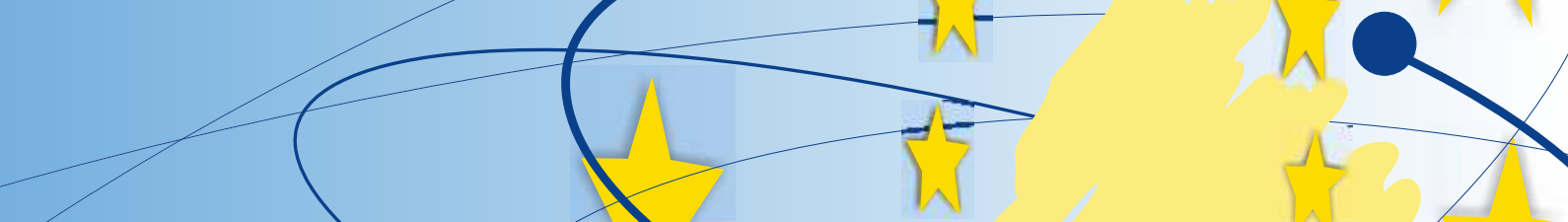
Επεσήμανα ότι η ικανοποίηση του κριτηρίου του ιδιώτη πιστωτή αποδεικνύεται από το ίδιο το κράτος και όχι από τον αξιολογητή της υπόθεσης όπως ο Έφορος ή η Επιτροπή. Στην προκειμένη περίπτωση το κράτος θα έπρεπε να εξηγήσει πειστικά με ποιο τρόπο η παράλειψή του να λάβει δικαστικά μέτρα εναντίον των Κυπριακών Αερογραμμών και η γενικότερη συμπεριφορά του συμβιβάζεται με την αρχή του ιδιώτη πιστωτή. Εάν δεν μπορούσε να αποδείξει αυτό, τότε οι ενέργειές του ή ακόμα και οι παραλείψεις του θα έπρεπε να θεωρούνται ότι χορηγούν στις Κυπριακές Αερογραμμές οικονομικό πλεονέκτημα, δηλαδή κρατική ενίσχυση. Υπέδειξα επιπρόσθετα ότι η επίτευξη γενικότερων στόχων πολιτικής (π.χ. η στήριξη του τουρισμού, της απασχόλησης κλπ.) δεν παίζουν κανένα απολύτως ρόλο στην αξιολόγηση του κατά πόσο ένα μέτρο αποτελεί ή όχι κρατική ενίσχυση.

Περαιτέρω τόνισα ότι η Επιτροπή σε διάφορες αποφάσεις της έχει επεξηγήσει ότι με την ανοχή από πλευράς του Δημοσίου στη μη καταβολή οφειλών μιας επιχείρησης προς αυτό ετεροχρονίζεται η καταβολή των επιβαρύνσεων τις οποίες θα έπρεπε κανονικά να καταβάλει η επιχείρηση εγκαίρως, πράγμα το οποίο παρέχει έτσι στον αποδέκτη μια πηγή λειτουργικού κεφαλαίου⁵¹.

Με βάση τα προεκτεθέντα κατέληξα ότι η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, ως καθ' ύλην αρμόδια και έχοντας την πλήρη εικόνα της κάθε υπόθεσης που χειρίζεται, μπορεί να κρίνει εάν ένας ιδιώτης πιστωτής σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή θα προχωρούσε στη λήψη νομικών μέτρων εναντίον του οφειλέτη με σκοπό να εισπράξει το μεγαλύτερο δυνατό μέρος του ποσού που του οφείλεται ή θα προχωρούσε σε άλλες εναλλακτικές ενέργειες πάντοτε με τον ίδιο γνώμονα. Ενέργειες ή παραλείψεις που ευνοούν τον οφειλέτη και διαφέρουν καταφανώς από την υποτιθέμενη συμπεριφορά ενός ιδιώτη πιστωτή θα πρέπει να θεωρούνται ως κρατικές ενισχύσεις.

Σε σχέση με το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος του Γενικού Εισαγγελέα, σημείωσα ότι οι κρατικές ενισχύσεις που απλώς απαλλάσσουν μια επιχείρηση από συνήθεις δαπάνες, όπως

⁵¹ Απόφαση της Επιτροπής της 17^{ης} Σεπτεμβρίου 2008, Ολυμπιακή Αεροπορία - Υπηρεσίες, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 222, 24.08.2010.

για παράδειγμα τα τέλη αεροδρομίων για μια αεροπορική εταιρεία, καλούνται λειτουργικές ενισχύσεις που κατά κανόνα απαγορεύονται από το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις εκτός από πολύ ειδικές περιπτώσεις που κατονομάζονται ρητά στους σχετικούς κοινοτικούς κανόνες, οι οποίοι, ωστόσο, δεν έχουν εφαρμογή στην εξεταζόμενη περίπτωση.

6.3.17 Εκμίσθωση κρατικής γης στο Σατιρικό Θέατρο Πολιτιστικό Κέντρο "Βλαδίμηρος Καυκαρίδης"

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μου ζήτησε να γνωματεύσω κατά πόσο η εκμίσθωση κρατικής γης με ενοίκιο χαμηλότερο του αγοραίου προς το Σατιρικό Θέατρο για σκοπούς υποθήκευσής της για τη σύναψη δανείου για εξόφληση δανείων τα οποία συνήψε στο παρελθόν το Σατιρικό Θέατρο για την ανέγερση του Πολιτιστικού Κέντρου "Βλαδίμηρος Καυκαρίδης" αποτελεί ή όχι κρατική ενίσχυση.

Εν πρώτοις επεσήμανα ότι από τις προϋποθέσεις που θέτει το Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ για ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, κρίσιμη στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι η νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό επηρεασμού των ενδοκοινοτικών συναλλαγών.

Σημείωσα εν προκειμένω ότι οι ενισχύσεις προς τις θεατρικές επιχειρήσεις δεν επηρεάζουν αυτομάτως τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, διότι η θεατρική δραστηριότητα παρουσιάζει ειδικά χαρακτηριστικά που εμποδίζουν την ανάπτυξη ενδοκοινοτικών συναλλαγών, όπως η γλώσσα ερμηνείας των έργων, το γεγονός ότι απευθύνονται αποκλειστικά ή έστω κατά κύριο λόγο σε τοπικό κοινό κ.ά. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η γεωγραφική απόσταση της έδρας του θεατρικού σχήματος από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, που αφορά τη δυνατότητα προσέλκυσης θεατών από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, η δυνατότητα και ο βαθμός παρουσίας του ίδιου του σχήματος στο εξωτερικό ακόμα και το ποσό της ενίσχυσης. Επεσήμανα ότι όσον αφορά τις ενισχύσεις προς τα κυπριακά θέατρα, λόγω κυρίως της γεωγραφικής θέσης της Κύπρου και ιδίως της ανυπαρξίας φυσικών συνόρων με άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, είναι αδύνατο να υπάρξει ουσιώδης ανταγωνισμός μεταξύ των κυπριακών και των ξένων θεάτρων.

Υπό το φως των προεκτεθέντων και λαμβάνοντας επίσης υπόψη την έκταση των δραστηριοτήτων του Πολιτιστικού Κέντρου, η οποία φαίνεται να μην είναι μεγάλης εμβέλειας, έκρινα ότι η υπεκμίσθωση γης στο Σατιρικό Θέατρο με ενοίκιο χαμηλότερο του αγοραίου δεν πληροί όλα τα κριτήρια για να χαρακτηριστεί ως κρατική ενίσχυση.

6.3.18 Διαπραγμάτευση συμφωνίας με το Κατάρ για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη Λευκωσία

Ύστερα από δημοσιεύματα στον ημερήσιο τύπο για ιδιαίτερα μεγάλη απόκλιση στην εκτιμώμενη αξία της γης που θα παραχωρηθεί στην κοινοπραξία που θα συσταθεί από την Κυπριακή Δημοκρατία και την κρατική επενδυτική εταιρεία του Κατάρ, ήτοι μείωση της αγοραίας αξίας της γης από τον εκτιμητή που όρισε το Κατάρ κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει τα ευρύτερα οικονομικά και πολιτικά οφέλη για την Κυπριακή Δημοκρατία, απηύθυνα επιστολή στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών επεξηγώντας τις βασικές αρχές του κοινοτικού δικαίου για τις κρατικές ενισχύσεις που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Υπέδειξα κατ' αρχήν ότι κάθε επένδυση του κράτους, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση με τη συνεισφορά ακίνητης ιδιοκτησίας, δε συνιστά κρατική ενίσχυση μόνο εάν ικανοποιείται το «κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή» που δρα σε συνθήκες ελεύθερης αγοράς. Εάν, δηλαδή, μπορεί να καταδειχθεί ότι πρόκειται για μια επένδυση με ικανοποιητική μακροπρόθεσμη αποδοτικότητα για το κράτος στην οποία υπό τις ίδιες συνθήκες αγοράς θα προέβαινε και ένας ιδιώτης επενδυτής. Το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή απαιτεί τον πλήρη διαχωρισμό της ιδιότητας του κράτους - επενδυτή, που ενεργεί με αποκλειστικό γνώμονα το δικό του όφελος, από την ιδιότητα του κράτους που ασκεί δημόσια εξουσία και επιδιώκει ευρύτερα οφέλη για το κοινωνικό σύνολο. Ως εκ τούτου, ένας ιδιώτης επενδυτής, προχωρώντας προς την ανάληψη οποιασδήποτε επενδυτικής πρωτοβουλίας ουδόλως θα συνυπολόγιζε παραμέτρους οικονομικής ή κοινωνικής πολιτικής όπως είναι η αναπτυξιακή ώθηση της οικονομίας, η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και η εξασφάλιση φορολογικών εσόδων για το κράτος. Κατά συνέπεια η αξία της γης κατά τις διαπραγματεύσεις με το Κατάρ θα έπρεπε να καθοριστεί ανεξάρτητα από τα οποιαδήποτε έμμεσα πλεονεκτήματα θα αποκόμιζε η Κύπρος από τη συμφωνία.

Από την άλλη πλευρά, ένας ιδιώτης επενδυτής θα ελάμβανε υπόψη του στοιχεία όπως η αξιοπιστία, η τεχνογνωσία και η εμπειρία του συνεταιίρου, η δυνατότητά του για ταχεία εκτέλεση του έργου και η διαθέσιμη ρευστότητα, χαρακτηριστικά τα οποία μπορούν να καταστήσουν την Κοινοπραξία βιώσιμη και να μεγιστοποιήσουν τα μελλοντικά κέρδη.

Σημείωσα ότι, λόγω του ότι είναι δύσκολο να αποδειχθεί το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή, η Επιτροπή παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κοινοποιούν τέτοια μέτρα στην ίδια για

αξιολόγηση, για λόγους νομικής ασφάλειας. Κατά την αξιολόγηση η Επιτροπή απολαύει ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως και συχνά αναθέτει σε τρίτους τη διεξαγωγή οικονομικής μελέτης για λογαριασμό της έτσι ώστε να διαπιστώσει εάν πράγματι η απόφαση του κράτους ήταν ορθολογική για έναν υποτιθέμενο ιδιώτη επενδυτή. Από την άλλη, σε περίπτωση καταγγελίας προς την Επιτροπή ή αυτεπάγγελτου ελέγχου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να υποστηρίξουν ότι η συμπεριφορά τους, με αποκλειστικά οικονομικά πλεονεκτήματα, ήταν απόλυτα συμβατή με εκείνη ενός ιδιώτη επενδυτή.

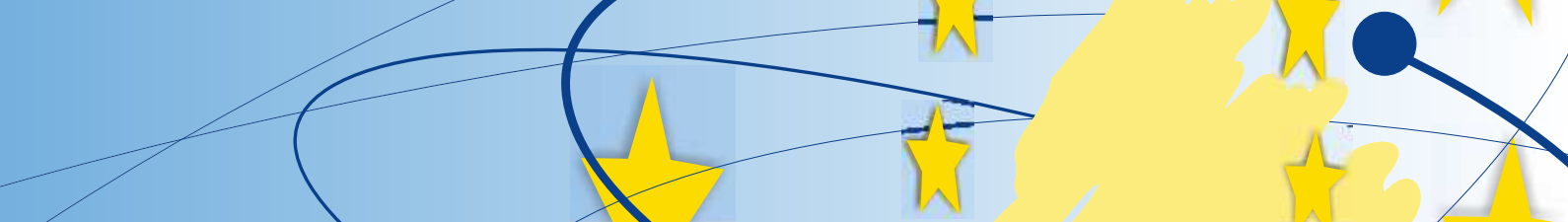
Εν κατακλείδι υπέδειξα ότι όσο υψηλότερα καθοριστεί η αξία της γης τόσο πιο εύκολα θα μπορεί να αποδειχθεί ότι ικανοποιείται το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή.

6.3.19 Ενημερωτική εκστρατεία του Συμβουλίου Αμπελοοινικών Προϊόντων (ΣΑΠ) για την προβολή οίνου κυπριακής προέλευσης

Το Συμβούλιο Αμπελοοινικών Προϊόντων (ΣΑΠ) μου ζήτησε να γνωματεύσω κατά πόσο η προγραμματισθείσα ενημερωτική εκστρατεία για την προβολή οίνου κυπριακής προέλευσης αντιστρατεύεται το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις. Υπέδειξα κατ' αρχήν ότι η χρηματοδότηση από το ΣΑΠ διαφημιστικής καμπάνιας για την προώθηση του οίνου ικανοποιεί σωρευτικά τις προϋποθέσεις που τίθενται από το Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, ήτοι: α) χορηγείται άμεσα από το Δημόσιο αφού ο προϋπολογισμός του ΣΑΠ εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, λαμβάνει δηλαδή χορηγία από το κράτος, β) συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο οι αποδέκτριες επιχειρήσεις δε θα είχαν λάβει υπό τις κανονικές συνθήκες της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, γ) έχει επιλεκτικό χαρακτήρα αφού αφορά αποκλειστικά τους οινοπαραγωγούς αποκλείοντας όλες τις υπόλοιπες επιχειρήσεις και δ) είναι μέτρο ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική τους θέση έναντι των ξένων ανταγωνιστών τους και να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές λόγω και της κοινής γεωργικής πολιτικής.

Ως κρατική ενίσχυση, το μέτρο θα μπορούσε να εφαρμοστεί εάν ενέπιπτε σε κατηγορία ενισχύσεων που προβλέπεται από τα διάφορα κοινοτικά νομοθετήματα. Δεδομένου ότι η ενίσχυση χορηγείται στον τομέα της γεωργίας, το οικείο κοινοτικό νομοθέτημα είναι οι Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές στον τομέα της Γεωργίας και της Δασοκομίας 2007-2013⁵² (Κατευθυντήριες Γραμμές). Στην παράγραφο 158 των Κατευθυντήριων Γραμμών

⁵² Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 319, 27.12.2006, σ. 1.

αναφέρεται ότι οι διαφημιστικές εκστρατείες θα κηρύσσονται συμβατές με την κοινή αγορά εάν ωφελούν το σύνολο των παραγωγών του συγκεκριμένου τύπου προϊόντος και εάν δε γίνεται μνεία στην προέλευση των προϊόντων. Εκστρατείες με αναπόφευκτη αναφορά στην προέλευση μπορούν να γίνουν μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και υπό προϋποθέσεις όταν αφορούν Προστατευόμενες Ονομασίες Προέλευσης (ΠΟΠ), Προστατευόμενες Γεωγραφικές Ενδείξεις (ΠΓΕ) ή άλλες ονομασίες προέλευσης (που προστατεύονται από την κοινοτική νομοθεσία) ή για εθνικά ή περιφερειακά σήματα ποιότητας. Ως εκ τούτου μία γενική διαφημιστική εκστρατεία εκ μέρους του ΣΑΠ για την προβολή αποκλειστικά των κυπριακών οίνων δεν επιτρέπεται από τις Κατευθυντήριες Γραμμές και δεν μπορεί να εφαρμοσθεί.

Επεσήμανα περαιτέρω ότι οι ενισχύσεις αυτής της μορφής δε θα μπορούσαν να χορηγηθούν ούτε ως ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (*de minimis*) δεδομένου ότι ο Κανονισμός για τις ενισχύσεις *de minimis* στον τομέα της παραγωγής γεωργικών προϊόντων⁵³ δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που ευνοούν τα εγχώρια προϊόντα έναντι των εισαγομένων.

Ως εκ τούτου έκρινα ότι το ΣΑΠ δεν μπορούσε να προβεί στην προτιθέμενη διαφημιστική εκστρατεία καθότι αυτή αντιστρατευόταν όχι μόνο το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις αλλά παραβίαζε γενικότερα και θεμελιώδη αρχή της ΕΕ που είναι η ελεύθερη διακίνηση εμπορευμάτων στο εσωτερικό της.

6.3.20 Πενταετές Σχέδιο για την Ανάπτυξη της Πατατοκαλλιέργειας στην Κύπρο

Το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος μου κοινοποίησε για αξιολόγηση της συμβατότητάς του με το κοινοτικό δίκαιο για τις κρατικές ενισχύσεις το ως άνω Σχέδιο, το οποίο καταρτίστηκε από το Συμβούλιο Εμπορίας Κυπριακών Πατατών (ΣΕΚΠ) στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του. Κατά την αξιολόγηση προέβηκα στις εξής επισημάνσεις:

Εάν κάποιες από τις δραστηριότητες του Σχεδίου κριθεί ότι δε συνιστούν οικονομικές δραστηριότητες ή/και η χρηματοδότησή τους δεν επηρεάζει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές, τότε το κράτος θα μπορούσε να καλύψει το κόστος αυτών των δραστηριοτήτων

⁵³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1535 /2007 της Επιτροπής της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2007, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 337, σ. 35.

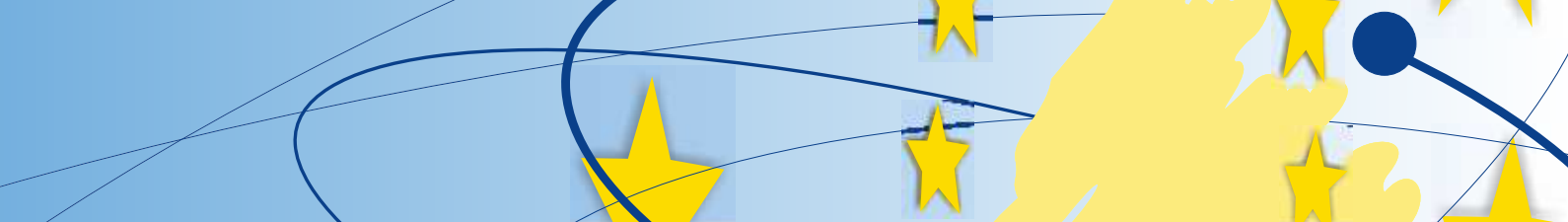

χωρίς τούτο να συνιστά κρατική ενίσχυση προς το ΣΕΚΠ. Δεδομένου, όμως, ότι το ΣΕΚΠ θα ασκεί τις πάγιες οικονομικές του δραστηριότητες (παροχή υπηρεσιών εμπορίας, συσκευασίας κ.ά.) παράλληλα με άλλες δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων, επιβάλλεται η τήρηση χωριστών λογαριασμών μεταξύ οικονομικών και λοιπών δραστηριοτήτων διότι μόνο με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι η κρατική χρηματοδότηση των λοιπών δραστηριοτήτων δε θα διεπιδoteί το κόστος των οικονομικών. Η διεπίδοση των οικονομικών δραστηριοτήτων του ΣΕΚΠ μέσω της χρηματοδότησης του Πενταετούς Σχεδίου θα αποτελούσε παράνομη κρατική ενίσχυση προς τις οικονομικές δραστηριότητες του ΣΕΚΠ. Οι λογαριασμοί θα πρέπει να κατανέμουν τις δαπάνες και τα έσοδα ανάμεσα στα δυο είδη δραστηριοτήτων. Εάν υπάρχουν δαπάνες που διενεργούνται και για τα δυο είδη δραστηριοτήτων, όπως η μισθοδοσία προσωπικού ή ενός μέρους αυτού, αυτές θα πρέπει να κατανέμονται βάσει μιας όσο το δυνατό πιο ρεαλιστικής εκτίμησης του χρόνου απασχόλησης αυτών των εργαζομένων στις διάφορες δραστηριότητες. Τόνισα ότι η τήρηση χωριστών λογαριασμών θα έπρεπε να τεθεί ως προϋπόθεση από το Υπουργείο για την έγκριση οποιασδήποτε χρηματοδότησης που σχετίζεται με το Πενταετές Σχέδιο.

Σημείωσα περαιτέρω ότι εκ πρώτης όψεως το Πενταετές Σχέδιο περιλαμβάνει την άμεση παροχή υπηρεσιών προς τους πατατοκαλλιεργητές ή την άσκηση δραστηριοτήτων με έμμεσα οικονομικά οφέλη για τους παραγωγούς. Αυτό σημαίνει ότι το Πενταετές Σχέδιο φαίνεται να αποτελεί εν μέρει μέτρο κρατικής ενίσχυσης προς τους πατατοπαραγωγούς που θα χρηματοδοτείται από το κράτος και θα εφαρμόζεται από το ΣΕΚΠ. Συνεπώς το μέτρο θα πρέπει να τηρεί τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων που αφορούν τον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής γεωργικών προϊόντων.

Επίσης, ενόψει του ότι στις δράσεις του Σχεδίου περιλαμβάνεται η διαφήμιση της κατανάλωσης κυπριακών πατατών, με βάση τις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της Γεωργίας και της Δασοκομίας 2007-2013⁵⁴, οι διαφημιστικές εκστρατείες κηρύσσονται συμβατές με την κοινή αγορά εάν ωφελούν το σύνολο των παραγωγών του συγκεκριμένου τύπου προϊόντος και εάν δε γίνεται μεία στην προέλευση των προϊόντων. Εκστρατείες με αναπόφευκτη αναφορά στην προέλευση μπορούν να γίνουν μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και υπό προϋποθέσεις όταν αφορούν Προστατευόμενες Ονομασίες Προέλευσης, Προστατευόμενες Γεωγραφικές Ενδείξεις ή

⁵⁴ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 319, 27.12.2006, σ. I.

άλλες ονομασίες προέλευσης (που προστατεύονται από την κοινοτική νομοθεσία) ή για εθνικά ή περιφερειακά σήματα ποιότητας. Ως εκ τούτου μία γενική διαφημιστική εκστρατεία εκ μέρους του ΣΕΚΠ για την κατανάλωση αποκλειστικά των κυπριακών πατατών δε θα μπορούσε να εφαρμοστεί όχι μόνο γιατί δεν επιτρέπεται από τις προειρηθείσες Κατευθυντήριες Γραμμές αλλά διότι γενικότερα παραβιάζει θεμελιώδη αρχή της ΕΕ που είναι η ελευθερία μετακίνησης εμπορευμάτων στο εσωτερικό της.

6.3.21 Δημιουργία Ταμείου Εγγυοδοσίας και Δανεισμού για Στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

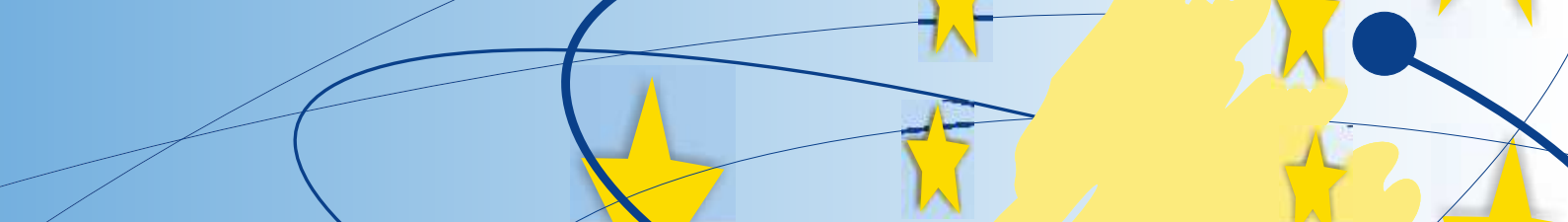
Μετά από δημοσιεύματα στον τύπο ότι μελετάται η δημιουργία ταμείου εγγυοδοσίας και δανεισμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) προχώρησα σε έκδοση γνωμάτευσης προς το Υπουργείο Οικονομικών, ως Αρμόδια Αρχή, αναφορικά με την παραχώρηση κρατικών εγγυήσεων προς ΜΜΕ από άποψης του κοινοτικού δικαίου για τις κρατικές ενισχύσεις.

Τα κριτήρια με τα οποία κρίνεται η παρουσία ή όχι στοιχείου κρατικής ενίσχυσης στις κρατικές εγγυήσεις αναλύονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή εγγυήσεων⁵⁵ (Ανακοίνωση).

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, μια κρατική εγγύηση δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση όταν ικανοποιεί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ο δανειολήπτης δεν αντιμετωπίζει οικονομικές δυσχέρειες, (β) η εμβέλεια της εγγύησης να μπορεί να μετρηθεί σωστά όταν αυτή παρέχεται, (γ) η εγγύηση δεν καλύπτει ποσοστό μεγαλύτερο του 80% του οφειλόμενου δανείου, (δ) καταβάλλεται η τιμή που προβλέπει η αγορά για την εγγύηση. Για τον προσδιορισμό της λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά της εγγύησης και του υποκείμενου δανείου, όπως η εξασφάλιση που παρέχεται από το δανειολήπτη και η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων του λόγω της οικονομικής του κατάστασης. Στις ΜΜΕ μπορούν να εφαρμοσθούν οι λεγόμενες «προμήθειες ασφαλούς λιμένα», οι οποίες είναι οι ελάχιστες προμήθειες που πρέπει να χρεωθούν στις ΜΜΕ για να μη θεωρηθεί η εγγύηση ως κρατική ενίσχυση και εξαρτώνται από την πιστοληπτική ικανότητα της κάθε επιχείρησης.

Για τα καθεστώτα εγγυήσεων η Ανακοίνωση προβλέπει ότι, πρόσθετα από τις ως άνω προϋποθέσεις, οι προμήθειες που εισπράττονται από τους δανειολήπτες πρέπει να είναι

⁵⁵ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 155, 20.06.2008, σ. 10.

τέτοιες ώστε το όλο σύστημα να είναι αυτοχρηματοδοτούμενο λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές δαπάνες και μια ετήσια απόδοση του κεφαλαίου. Για σχέδια εγγυήσεων προς ΜΜΕ, όπου το εγγυημένο ποσό ανά εταιρεία δεν υπερβαίνει τα 2,5 εκ. ευρώ, η Επιτροπή μπορεί να δεχθεί κατά παρέκκλιση την εφαρμογή μιας ενιαίας προμήθειας ασφαλείας για όλες τις επιχειρήσεις που επωφελούνται, εφόσον ικανοποιούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις για την απουσία ενίσχυσης (π.χ. αυτοχρηματοδότηση του καθεστώτος).

Εάν οι κρατικές εγγυήσεις δεν ικανοποιούν μια ή περισσότερες από τις ως άνω προϋποθέσεις, υφίσταται κρατική ενίσχυση. Ωστόσο, η κρατική εγγύηση μπορεί να κριθεί συμβατή με την κοινή αγορά εφόσον εμπίπτει σε συγκεκριμένη κατηγορία ενισχύσεων για την οποία υπάρχει πλαίσιο έγκρισης, π.χ. οι κανόνες για περιφερειακές ενισχύσεις, ενισχύσεις προς ΜΜΕ, ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Με βάση τα πιο πάνω ζήτησα από το Υπουργείο Οικονομικών, σε περίπτωση που προτίθεται να εφαρμόσει ένα τέτοιο καθεστώς εγγυήσεων, να μου το κοινοποιήσει για αξιολόγηση με βάση τους ως άνω κανόνες.

7. ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η συστηματική ενημέρωση των Αρμόδιων Αρχών και των επιχειρηματικών συνδέσμων αλλά και όλων των πολιτών σχετικά με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων αποτελεί μία από τις μόνιμες δράσεις του Γραφείου μου.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, εκδόθηκαν σχετικές εγκύκλιοι προς τις Αρμόδιες Αρχές, δημοσιεύθηκαν άρθρα στον ημερήσιο τύπο και σε επιστημονικά περιοδικά, ετοιμάστηκαν υπομνήματα και διάφορα σημειώματα επί εξειδικευμένων θεμάτων, ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις τόσο με Αρμόδιες Αρχές για την ετοιμασία νέων σχεδίων, όσο και με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

7.1 Δημοσίευση Άρθρων - Συνεντεύξεις

Κατά τη διάρκεια του 2010, στην προσπάθειά μου για καλύτερη ενημέρωση των πολιτών, ετοίμασα άρθρο με τίτλο «Ο ρόλος των κρατικών ενισχύσεων στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης» το οποίο δημοσιεύτηκε το Νοέμβριο στον ημερήσιο τύπο.

7.2 Έκδοση ενημερωτικών εγκυκλίων

Κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους εξέδωσα δυο εγκυκλίους με τις οποίες ενημέρωσα τις διάφορες Αρμόδιες Αρχές σχετικά με ζητήματα που άπτονται της εφαρμογής των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων.

Οι τίτλοι των εν λόγω εγκυκλίων παρατίθενται παρακάτω:

- **Εγκύκλιος Αρ. 51:**
Εκπρόθεσμες οφειλές επιχειρήσεων προς τις δημόσιες αρχές.
- **Εγκύκλιος Αρ. 52:**
Εφαρμογή των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων σε ενισχύσεις που χορηγούνται στις Βρετανικές Βάσεις στην Κύπρο.

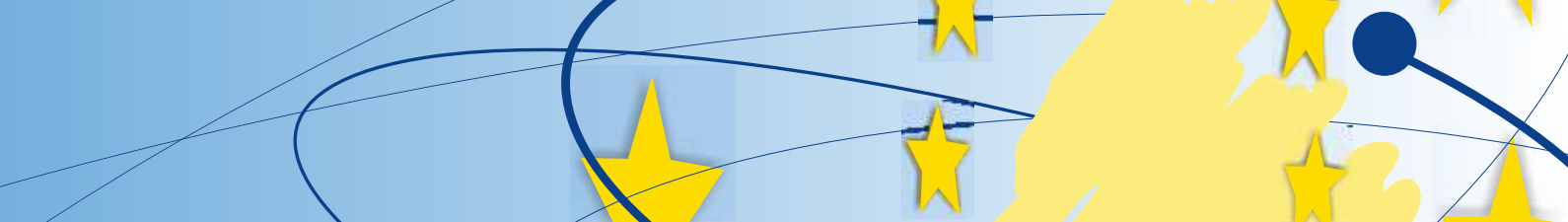
8. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

8.1 Σχέσεις με τη Νομοθετική Εξουσία

Στη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους κλήθηκα σε αρκετές περιπτώσεις ενώπιον διάφορων Κοινοβουλευτικών Επιτροπών (π.χ. Εμπορίου και Βιομηχανίας, Γεωργίας και Φυσικών Πόρων, Οικονομικών και Προϋπολογισμού, και Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών) για να εκθέσω τις απόψεις μου πάνω σε διάφορα θέματα που εξετάζονταν. Μερικά από τα θέματα που συζητήθηκαν είναι τα ακόλουθα:

- Ο ρόλος, αλλά και η οικονομική συμμετοχή του κράτους στα προγράμματα των αναπτυξιακών εταιρειών που λειτουργούν σε όλες τις επαρχίες.
- Τα σοβαρά προβλήματα που δημιούργησαν τα τελευταία φαινόμενα καταστροφικού παγετού στις πατατοφυτείες στην περιοχή Κοκκινοχωριών τον Ιανουάριο του 2010 και σε άλλες περιοχές της Κύπρου και η ανάγκη αντιμετώπισής τους, καθώς και η οικονομική στήριξη των πατατοπαραγωγών από την κυβέρνηση.
- Ο περί Εμπορικής Ναυτιλίας (Τέλη και Φορολογικές Διατάξεις) Νόμος του 2010.
- Ενημέρωση από τον Υπουργό Οικονομικών για τις υπογραφείσες συμφωνίες και μνημόνια συνεργασίας μεταξύ των κυβερνήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Κατάρ.
- Παρουσίαση της Έκθεσης του Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας και του Υπουργείου Οικονομικών για τη βιωσιμότητα των Κυπριακών Αερομεταφορικών Εταιρειών.
- Τα πιθανά προβλήματα που δημιουργούνται από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης στους πατατοπαραγωγούς και η ανάγκη αντιμετώπισής τους.

Σε τέτοιες περιπτώσεις προσπάθειά μου είναι να υποβάλλω γραπτά υπομνήματα/σημειώματα έτσι ώστε να συμβάλλω τόσο στην ενημέρωση του Νομοθετικού Σώματος όσο και στην πλήρη κατανόηση των κανονισμών για τις κρατικές ενισχύσεις που σχετίζονται με τα υπό εξέταση θέματα.

Κατά τη διάρκεια του 2010, κλήθηκα κατ' επανάληψη σε συνεδρίες των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Οικονομικών και Προϋπολογισμού, και Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών με θέματα συζήτησης: (α) τη διαχείριση και/ή διάθεση των τριάντα πέντε εκατομμυρίων ευρώ που παραχωρήθηκαν στην Eurocypria και (β) την αναγκαιότητα ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων της Eurocypria σε συνάρτηση με την παραχώρηση σ' αυτήν των τριάντα πέντε εκατομμυρίων ευρώ. Τα θέματα αυτά συζητήθηκαν στα πλαίσια αυτεπάγγελτης εξέτασής τους από τις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Στις συνεδρίες αυτές εξέθεσα τις απόψεις μου και παρουσίασα τις ενέργειές μου σε σχέση με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου των κρατικών ενισχύσεων ως προς την παραχώρηση του ως άνω ποσού.

8.2 Σχέσεις με την Εκτελεστική Εξουσία

Σύμφωνα με τα άρθρα 10(1) και 11(1) του Νόμου, οι Αρμόδιες Αρχές είναι υποχρεωμένες, πριν από τη διαδικασία έγκρισης κρατικής ενίσχυσης, να κοινοποιούν προσχέδιο της εν λόγω ενίσχυσης στον Έφορο. Πολλές φορές οι Αρμόδιες Αρχές ζητούν να ενημερωθούν για τις πρόνοιες του κοινοτικού κεκτημένου σε διάφορους τομείς προτού ακόμη καταρτίσουν σχέδια. Μέσα στα πλαίσια αυτά υπάρχει συστηματική επικοινωνία των Αρμόδιων Αρχών με το Γραφείο μου ενώ σε αρκετές περιπτώσεις, όπου κρίνεται σκόπιμο, πραγματοποιούνται ειδικές συναντήσεις.

Επιπλέον μέσω της διοργάνωσης ενημερωτικών και διαφωτιστικών δραστηριοτήτων αναφορικά με το θεσμό του Εφόρου και την πολιτική που ακολουθείται στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων έχει επιτευχθεί σωστή ενημέρωση των Αρμόδιων Αρχών και έχει αναπτυχθεί αμοιβαία συνεργασία μεταξύ αυτών και του Γραφείου μου.

9. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Το Γραφείο μου ως το εθνικό σημείο επαφής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Αρμόδιων Αρχών είναι σε συνεχή επαφή και συνεργασία κυρίως με τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, και τη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης. Μετά την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ το Γραφείο μου εκπροσωπείται ανελλιπώς στη Συμβουλευτική Επιτροπή για τις Κρατικές Ενισχύσεις ως κανονικό μέλος με δικαίωμα ψήφου καθώς και στις πολυμερείς συναντήσεις για συζήτηση θεμάτων κρατικών ενισχύσεων. Στις επιτροπές αυτές συζητούνται προσχέδια νέων ή τροποποίηση υφιστάμενων κανονισμών/ πλαισίων/ κατευθυντήριων γραμμών και άλλων νομοθετημάτων που ετοιμάζει η Επιτροπή και γενικότερα γίνεται ανταλλαγή απόψεων σε θέματα τα οποία άπτονται της μελλοντικής πολιτικής της ΕΕ στον τομέα αυτό. Η συστηματική συμμετοχή στη Συμβουλευτική Επιτροπή για τις Κρατικές Ενισχύσεις αλλά και σε άλλες συναντήσεις προσφέρει σημαντικότερες ευκαιρίες για επικοινωνία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ανταλλαγή απόψεων και προβολή των θέσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

9.1 Συνεδρίες Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις ή άλλες πολυμερείς συναντήσεις.

Στη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους το Γραφείο μου συμμετέσχε στις ακόλουθες συνεδρίες της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή σε άλλες πολυμερείς συναντήσεις:

- 9.1.1 Πολυμερής συνάντηση με εκπροσώπους των κρατών μελών σχετικά με τη βελτίωση και περαιτέρω ανάπτυξη του ηλεκτρονικού συστήματος κοινοποίησης μέτρων ενισχύσεων (State Aid Notification Interactive - SANI), - Βρυξέλλες, 8 Ιουνίου 2010.
- 9.1.2 Πολυμερής συνάντηση εμπειρογνομόνων των κρατών μελών με θέματα: α) « Τροποποίηση των προσωρινού κοινοτικού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση κατά τη διάρκεια της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης », β) « Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την παράταση της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, για την εφαρμογή των άρθρων 92 και 93 της συνθήκης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων », γ) « περιοδική επισκόπηση της εφαρμογής των κατευθυντήριων

γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων», δ) « Ανακοίνωση της Επιτροπής για την τροποποίηση των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση των επενδύσεων επιχειρηματικών κεφαλαίων », - Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2010.

- 9.1.3 Στις 28.01.2010 πραγματοποιήθηκε στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες συνάντηση κυπριακής αντιπροσωπείας με λειτουργούς της εν λόγω Διεύθυνσης με θέμα «κρατική ενίσχυση: Κύπρος N334/09 - Παραχώρηση κυβερνητικής εγγύησης προς το Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου για τη σύναψη δανείου ύψους €1,6 εκ.». Στη συνάντηση συμμετέσχε εκπρόσωπος του Γραφείου μου.
- 9.1.4 Στις 05.11.2010 συμμετέσχα σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες μεταξύ κυπριακής αντιπροσωπείας και λειτουργών της εν λόγω Διεύθυνσης με θέμα «τερματισμός των εργασιών της Eurocyprria».

9.2 Άλλες συναντήσεις

Στις 10.05.2010 πραγματοποιήθηκε στο Γραφείο μου συνάντηση με δυο λειτουργούς του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) στα πλαίσια ελέγχου που διενεργούσε το ΕΕΣ για τις επιδόσεις της διαχείρισης του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που ασκεί η Επιτροπή σύμφωνα με το Άρθρο 287 της ΣΛΕΕ. Ο έλεγχος εστιαζόταν κυρίως στην αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που ασκεί η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής. Παρά το ότι ελεγχόμενο όργανο ήταν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν σημαντικούς ενδιαφερομένους στον τομέα αυτό και στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού πραγματοποιήθηκαν κατά το 2010 επισκέψεις συγκέντρωσης πληροφοριακών στοιχείων σε έξι κράτη μέλη. Η Κύπρος ήταν ένα από τα έξι κράτη μέλη που επελέγησαν για το σκοπό αυτό καθότι αναφέρθηκε από τις Υπηρεσίες της Επιτροπής ως παράδειγμα βέλτιστης πρακτικής στην εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Τα ζητήματα που συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης είχαν ως επίκεντρο τα εξής κύρια θέματα: α) διοικητική διάρθρωση του μηχανισμού ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στην Κύπρο και ο ρόλος που διαδραματίζει το Γραφείο μου στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με άλλες αρχές

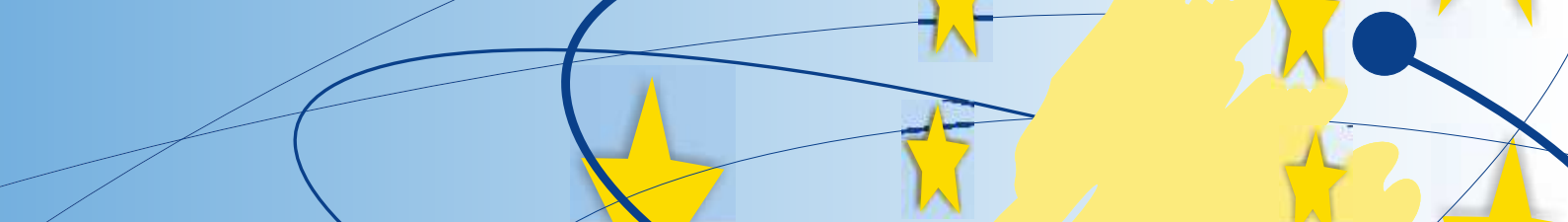
που εμπλέκονται στο συγκεκριμένο τομέα, β) εφαρμοζόμενες διαδικασίες για την κοινοποίηση των μέτρων κρατικών ενισχύσεων και την εκτέλεση των αποφάσεων κρατικών ενισχύσεων και γ) πείρα που διαθέτει το Γραφείο μου σχετικά με τη διαχείριση του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που ασκεί η Επιτροπή, τα κύρια προβλήματα και τυχόν υποδείξεις για βελτίωση της κατάστασης.

Με βάση τα αποτελέσματα των συναντήσεων τόσο στην Κύπρο όσο και στα άλλα πέντε κράτη μέλη που επελέγησαν, αναμενόταν η ετοιμασία έκθεσης με γενικές διαπιστώσεις σχετικά με τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων στην ΕΕ, η οποία θα συνοδεύεται από συγκεκριμένα παραδείγματα βέλτιστης πρακτικής.

9.3 Εκπαιδευτικά και Ενημερωτικά Σεμινάρια

Κατά το υπό επισκόπηση έτος το Γραφείο μου συμμετέσχε στα ακόλουθα εκπαιδευτικά και ενημερωτικά σεμινάρια:

- 9.3.1 Συνέδριο εμπειρογνομόνων για τις κρατικές ενισχύσεις με θέμα «Πρόσφατες εξελίξεις στο κοινοτικό δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων», - Βρυξέλλες 10 - 11 Ιουνίου 2010.
- 9.3.2 Συνέδριο με θέμα: «Ειδικά θέματα κρατικών ενισχύσεων», - Αθήνα 16 Ιουνίου 2010.
- 9.3.3 Σεμινάριο με θέμα: «Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος και Κρατικές Ενισχύσεις», - Μάαστριχτ, 27 - 28 Σεπτεμβρίου 2010.
- 9.3.4 Σεμινάριο με θέμα: «Κρατικές ενισχύσεις, Διαρθρωτικοί πόροι της Ε.Ε. & Ανάπτυξη» - Αθήνα 6 Οκτωβρίου 2010.
- 9.3.5 Επίσης, κατά το 2010, λειτουργοί του Γραφείου μου έλαβαν μέρος σε μεταπτυχιακές έρευνες φοιτητών που αφορούσαν την εφαρμογή των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων σε επιμέρους τομείς. Η συμμετοχή του Γραφείου μου είχε τη μορφή απάντησης ερωτηματολογίων που υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές και αφορούσαν ειδικότερα: α) αποζημιώσεις για παροχή δημόσιας υπηρεσίας και β) την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού κρατικών ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9.3.6 Διοργανώθηκαν από το Γραφείο μου ενημερωτικές συναντήσεις για την επεξήγηση της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται κατά τη χορήγηση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας υπό το φως της τροποποίησης της περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νομοθεσίας.

10. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΣΕ ΙΣΧΥ

Εντός του 2010 ο συνολικός αριθμός προγραμμάτων και ατομικών κρατικών ενισχύσεων που βρίσκονταν σε ισχύ⁵⁶, εξαιρουμένων εκείνων στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας και των μεταφορών, ανερχόταν σε 31⁵⁷.

10.1 Υφιστάμενα Σχέδια Κρατικών Ενισχύσεων στον Τομέα της Γεωργίας και Κτηνοτροφίας⁵⁸

Προτού περιέλθει στην αρμοδιότητά μου ο έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της γεωργίας και κτηνοτροφίας τον Οκτώβριο του 2005, το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, με βάση τις πρόνοιες της Πράξης Προσχώρησης της Κύπρου στην ΕΕ, όπως αυτές διαλαμβάνονται στο Παράρτημα IV, Μέρος 4, κοινοποίησε στις 30.08.2004 στην Επιτροπή 70 υφιστάμενα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στον εν λόγω τομέα τα οποία βρίσκονταν σε ισχύ κατά την προενταξιακή περίοδο και μπορούσαν να συνεχίσουν ως είχαν μέχρι τις 30 Απριλίου 2007. Τα περισσότερα από τα προγράμματα αυτά κρίθηκαν ασύμβατα με τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων και ως εκ τούτου καταργήθηκαν. Από την ημερομηνία αυτή και μετέπειτα τα σχέδια που δεν είναι συμβατά με το κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις καταργούνται. Στο τέλος του 2010 βρίσκονταν σε ισχύ 26 προγράμματα κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της Γεωργίας και Κτηνοτροφίας.

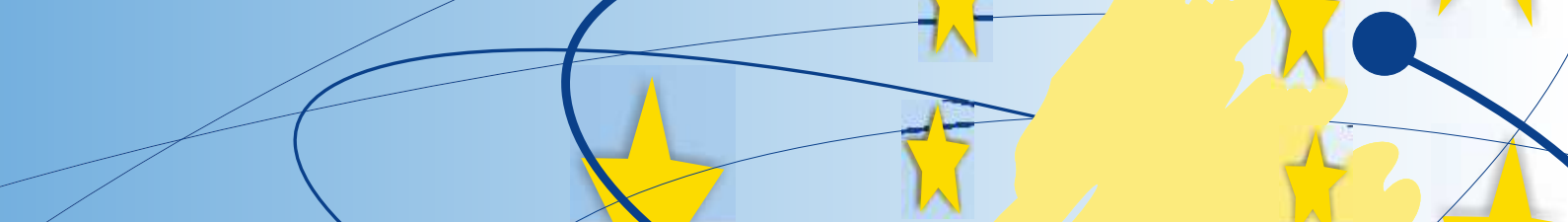
10.2 Προγράμματα Κρατικών Ενισχύσεων στον τομέα των Μεταφορών

Η ίδια πρόνοια της Πράξης Προσχώρησης που αναφέρεται στην παράγραφο 10.1 ισχύει και για τα προγράμματα κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των μεταφορών. Τα προγράμματα

⁵⁶ Οι Αρμόδιες Αρχές εδέχοντο ή/και είχαν το δικαίωμα έγκρισης αιτήσεων.

⁵⁷ Κατάλογος με τα μέτρα αυτά επισυνάπτεται ως Παράρτημα I.

⁵⁸ Κατάλογος με τα μέτρα αυτά επισυνάπτεται ως Παράρτημα II.

αυτά βρίσκονταν σε ισχύ πριν από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. Ως εκ τούτου, κοινοποιήθηκαν στη Γενική Διεύθυνση Ενέργειας και Μεταφορών της Επιτροπής και μπορούσαν να συνεχίσουν το αργότερο μέχρι το τέλος του τρίτου έτους από την ημερομηνία προσχώρησης.

10.3 Προγράμματα Κρατικών Ενισχύσεων στον τομέα της Αλιείας

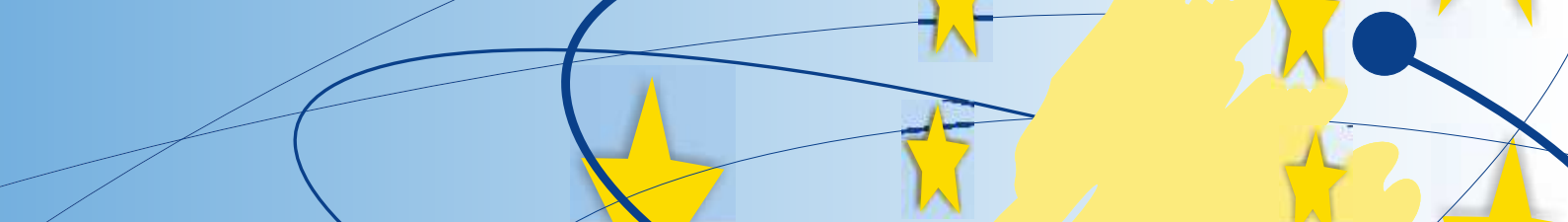
Τα προγράμματα κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας έπρεπε να αξιολογηθούν προενταξιακά από τις εθνικές αρχές και ακολούθως να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή.

Σήμερα βρίσκεται σε ισχύ ένα μόνο πρόγραμμα κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας με τίτλο «Οικονομική Βοήθεια για Παράκτια Αλιεία».

II. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΜΟΥ

Οι περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμοι προβλέπουν μια συγκεκριμένη διαδικασία κοινοποίησης μέτρων ενισχύσεων από τις Αρμόδιες Αρχές και εν συνεχεία αξιολόγησής τους από τον Έφορο. Τα χρονοδιαγράμματα για την έκδοση απόφασης ή γνωμοδότησης από τον Έφορο καθορίζονται στην ίδια τη νομοθεσία και είναι τέτοια ώστε να δίδεται επαρκής χρόνος για την εξασφάλιση των απαραίτητων στοιχείων από διάφορες πηγές και για τη μελέτη της συγκεκριμένης υπόθεσης. Επιπλέον στις περιπτώσεις όπου το μέτρο θα πρέπει να κοινοποιηθεί υποχρεωτικά στην Επιτροπή προς έγκριση, απαιτούνται συνήθως αρκετοί μήνες μέχρις ότου η Επιτροπή εκδώσει την απόφασή της. Συνεπώς ο προγραμματισμός των Αρμόδιων Αρχών για την εφαρμογή διάφορων μέτρων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όσον αφορά τα μέτρα που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ, και τα οποία διέπονται από ειδική διαδικασία και χρονοδιαγράμματα. Η αξιολόγηση ενός μέτρου στο πλαίσιο των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως ένα βασικό στάδιο στη διαδικασία ένταξης μέτρων στα διαρθρωτικά ταμεία, αφού επιτρέπεται να συγχρηματοδοτηθούν μόνο τα μέτρα που είτε δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις ή αποτελούν ενισχύσεις συμβατές με την κοινή αγορά. Υπενθυμίζεται, όμως, ότι οι κρατικές ενισχύσεις γενικώς απαγορεύονται εκτός από προκαθορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων οι οποίες χορηγούνται υπό συγκεκριμένους όρους. Συνεπώς είναι αναμενόμενο πολλά από τα μέτρα που συνιστούν κρατικές ενισχύσεις να μην μπορέσουν τελικά να συγχρηματοδοτηθούν.

Η διαδικασία έκδοσης γνωματεύσεων και αποφάσεων από τον Έφορο που θεσπίστηκε με τη σχετική νομοθεσία έχει ως αποκλειστικό στόχο να διασφαλίσει την τήρηση του κοινοτικού δικαίου των κρατικών ενισχύσεων επί των μέτρων που οι Αρμόδιες Αρχές αποφασίζουν ή προτίθενται να εφαρμόσουν. Οι Αρμόδιες Αρχές είναι αυτές που τελικώς χαράσσουν την πολιτική του κράτους λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους του θέματος (νομικές, οικονομικές, κοινωνικές) πριν αποφασίσουν την προώθηση ενός συγκεκριμένου μέτρου. Δυστυχώς υπήρξαν και συνεχίζουν να υπάρχουν μεμονωμένες περιπτώσεις όπου οι Αρμόδιες Αρχές διαβιβάζουν στον Έφορο αιτήματα ή ιδέες τρίτων που οι ίδιες δεν επιθυμούν για άλλους λόγους να αποδεχθούν ελπίζοντας σε αρνητική γνωμοδότηση ή απόφαση του Εφόρου. Τονίζεται ότι αυτή η τακτική βρίσκεται εντελώς έξω από το πνεύμα της όλης διαδικασίας που θεσπίζεται από το Νόμο και αποσπά το Γραφείο

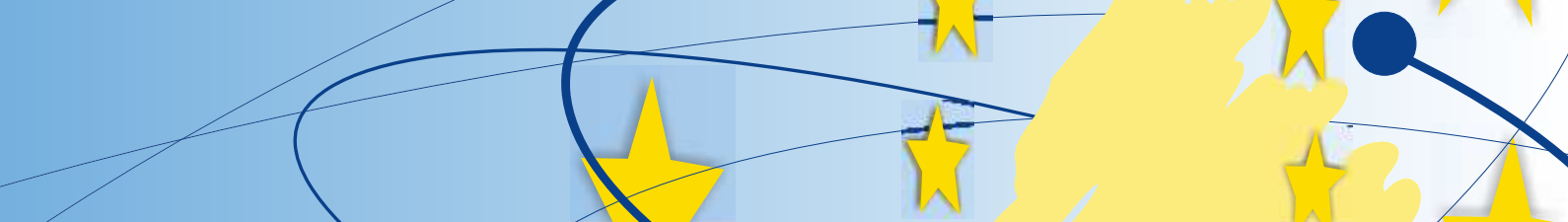

μου από την εκτέλεση των πραγματικών αρμοδιοτήτων του. Ο Έφορος επιφυλάσσεται να ζητεί γραπτή διαβεβαίωση από τις Αρμόδιες Αρχές ότι έχουν τουλάχιστον την αρχική πρόθεση να εφαρμόσουν τα κοινοποιηθέντα μέτρα.

Η επίσημη κοινοποίηση ενός μέτρου ενίσχυσης στην Επιτροπή προς έγκριση απαιτεί τις περισσότερες φορές τεκμηρίωση των πολιτικών, οικονομικών ή και κοινωνικών στόχων που επιδιώκει το κράτος μέσω αυτού του μέτρου. Εξυπακούεται ότι οι θέσεις που παρουσιάζονται επισήμως ενώπιον της Επιτροπής θα πρέπει να αποτελούν ξεκάθαρες θέσεις του κράτους που χορηγεί τις ενισχύσεις και όχι θέσεις των δικαιούχων των ενισχύσεων. Αυτό αφορά ιδίως τις «μεμονωμένες ενισχύσεις», δηλαδή αυτές που χορηγούνται σε μία μόνο επιχείρηση. Σ' αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει δυστυχώς η τάση οι επιχειρήσεις να υποκαθιστούν το κράτος στη δικαιολόγηση των μέτρων. Θα πρέπει οι Αρμόδιες Αρχές να είναι ιδιαίτερα προσεκτικές στην υιοθέτηση των απόψεων των επιχειρήσεων καθώς ενδέχεται να προκαλέσουν επιπλοκές στη διαδικασία εξέτασης ενός μέτρου από την Επιτροπή.

Θα πρέπει, επίσης, να γίνει κατανοητό ότι η κοινοποίηση ενός μέτρου στην Επιτροπή και η αλληλογραφία που ακολουθεί γίνεται μεταξύ της Επιτροπής και της Κυπριακής Δημοκρατίας ως σύνολο. Παρότι τυπικώς Αρμόδια Αρχή μιας ενίσχυσης είναι το Υπουργείο ή το Τμήμα του Υπουργείου που χορηγεί την ενίσχυση, πολλές φορές, και ιδίως σε σημαντικές υποθέσεις, η υποβολή των θέσεων από την πλευρά της Κυπριακής Δημοκρατίας απαιτεί τη συνεργασία διάφορων Υπουργείων, Τμημάτων ή ακόμα και ανεξάρτητων αρχών. Και αυτό διότι οι πληροφορίες, όπως και τα επιχειρήματα που ζητούνται από την Επιτροπή, άπτονται διαφορετικών πτυχών του θέματος, η καθεμιά εκ των οποίων μπορεί να είναι αντικείμενο ή αρμοδιότητα μιας κρατικής υπηρεσίας διαφορετικής από αυτήν που παρουσιάζεται ως Αρμόδια Αρχή της ενίσχυσης. Από τη μέχρι τώρα εμπειρία μας συμπεραίνεται ότι θα πρέπει να ενταθεί η συνεργασία των κρατικών υπηρεσιών σε θέματα κρατικών ενισχύσεων που τους αφορούν και μάλιστα με τρόπο πιο ουσιαστικό και αποτελεσματικό.

Η πολιτική της Επιτροπής τα τελευταία χρόνια όσον αφορά τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων έχει ως βασική παράμετρο την αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων της, δηλαδή τη μεταφορά ενός σημαντικού μέρους της δραστηριότητάς της στα ίδια τα κράτη μέλη έτσι ώστε η ίδια να επικεντρωθεί στις υποθέσεις που έχουν ιδιαίτερο αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά. Η θέσπιση του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ανά κατηγορία τον Αύγουστο του 2008 ανέθεσε στα ίδια τα κράτη μέλη την αποκλειστική ευθύνη της τήρησης των κανόνων των

κρατικών ενισχύσεων για ένα μεγάλο μέρος των μέτρων που εφαρμόζουν (ήτοι για 26 κατηγορίες ενισχύσεων) χωρίς να χρειάζεται η έγκριση της Επιτροπής. Η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή στα κράτη μέλη προϋποθέτει ότι αυτά έχουν την απαραίτητη υποδομή για να αξιολογούν τα μέτρα ενισχύσεων και να εφαρμόζουν σωστά τους κανόνες του ανταγωνισμού. Στην Κυπριακή Δημοκρατία, με βάση τη σχετική νομοθεσία, οι Αποφάσεις για τα πιο πάνω μέτρα εκδίδονται από τον Έφορο. Άμεσο επακόλουθο αυτής της εξέλιξης, σε συνδυασμό με την ανάληψη από τον Έφορο της αρμοδιότητας του ελέγχου των ενισχύσεων στον τομέα της γεωργίας και της αλιείας, είναι η σημαντική αύξηση του όγκου εργασίας του Γραφείου μου, το οποίο για να εξακολουθήσει να αντεπεξέρχεται στις υποχρεώσεις του θα πρέπει να στελεχωθεί με μόνιμο προσωπικό. Επειδή τα άτομα που απασχολούνται στο Γραφείο μου είναι είτε αποσπασμένα από το Υπουργείο Οικονομικών είτε άτομα με συμβόλαιο συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας, δημιουργείται πρόβλημα όσον αφορά την απόκτηση εμπειρίας και γνώσης πάνω στο κεφάλαιο των κρατικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, άτομα τα οποία έχουν απασχοληθεί στο Γραφείο μου με συμβόλαιο απεχώρησαν πριν από τη λήξη της σύμβασης απασχόλησης είτε γιατί δε διασφαλιζόταν η μονιμότητα της εργασίας τους είτε γιατί βρήκαν καλύτερους όρους εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Η απουσία μιας μόνιμης και σταθερής δομής όχι μόνο δυσχεραίνει σημαντικά την εκτέλεση των καθηκόντων μου αλλά και στερεί από τη δημόσια υπηρεσία γενικότερα τη συσσώρευση γνώσης και εμπειρίας επάνω στον τομέα αυτόν ο οποίος θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη μελλοντική λειτουργία κάθε κράτους μέλους της ΕΕ.

12. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το κοινοτικό κεκτημένο έχει καταστήσει τους κανόνες για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων ως βασικό παράγοντα που τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής τους που σχετίζεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα. Η προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης της ΕΕ με την άρση των όποιων εμποδίων στην ενδοκοινοτική κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και πολιτών, σε συνδυασμό με την απελευθέρωση της λειτουργίας ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων σε εθνικό επίπεδο, θέτει όλο και περισσότερους οικονομικούς κλάδους υπό τον έλεγχο των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού.

Ως αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης, τα κοινοτικά όργανα, προσαρμόζοντας την κοινοτική νομοθεσία στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, εντάσσουν σταδιακά τους κανόνες των κρατικών ενισχύσεων σε τομείς της εθνικής πολιτικής που μέχρι πριν από κάποια χρόνια θεωρούνταν, έστω και άτυπα, ότι είχαν καθαρά τοπικό χαρακτήρα και συνεπώς ξέφευγαν του ελέγχου του κοινοτικού κεκτημένου. Αυτό το φαινόμενο γίνεται πιο έντονο σε κάποιους κλάδους των υπηρεσιών και των μεταφορών όπου ο ανταγωνισμός σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι πλέον αναμφισβήτητος. Ως παράδειγμα αναφέρεται η κοινωνική πολιτική προς τους πολίτες, η οποία, όταν ασκείται από το κράτος μέσω φορέων που συνιστούν επιχειρήσεις, θα πρέπει πλέον σε μεγάλο βαθμό να συμμορφώνεται με τις προϋποθέσεις των κανόνων των κρατικών ενισχύσεων.

Καθώς το φάσμα των κρατικών μέτρων που θα υπόκεινται στον έλεγχο αυτό θα μεγεθύνεται, γίνεται ολοένα και πιο σημαντική η ανάγκη συνεχούς συνεργασίας όλων των Αρμόδιων Αρχών με το Γραφείο μου με σκοπό την τήρηση τόσο της κοινοτικής όσο και της κυπριακής νομοθεσίας για τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων. Ως γνωστό, η παράβαση αυτών των κανόνων όχι μόνο διακινδυνεύει τη μελλοντική εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνουν οι Αρμόδιες Αρχές αλλά κυρίως μπορεί να έχει καταστροφικές συνέπειες για τις επιχειρήσεις που γίνονται αποδέκτες των παράνομων κρατικών ενισχύσεων.

Επισημαίνεται συναφώς ότι η Επιτροπή λαμβάνει συνεχώς μέτρα έτσι ώστε η διαδικασία εφαρμογής των Αποφάσεων της για ανάκτηση των παράνομων ενισχύσεων να γίνεται ολοένα και πιο αποτελεσματική και η ανάκτηση να πραγματοποιείται σε πιο σύντομο χρονικό διάστημα. Αναφέρεται ενδεικτικά ότι το 2010 τα κράτη μέλη της ΕΕ ανέκτησαν

περίπου 530 εκ. ευρώ παράνομων ενισχύσεων κατόπιν σχετικών Αποφάσεων της Επιτροπής. Παράλληλα η διαδικασία ανάκτησης επιταχύνεται με το μεγαλύτερο μέρος των ενισχύσεων είτε να ανακτάται είτε να παραπέμπεται στα Δικαστήρια της ΕΕ σε διάστημα λιγότερο των δύο ετών σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε παλαιότερα.

Ως εκ τούτου θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι η εφαρμογή μιας Απόφασης της Επιτροπής για την ανάκτηση μιας παράνομης ενίσχυσης δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται από τις Αρμόδιες Αρχές ως ένα απομακρυσμένο ενδεχόμενο που μπορεί εύκολα να αντιμετωπισθεί αλλά ως μια συνήθης διαδικασία την οποία ακολουθούν υποχρεωτικά εδώ και πολλά χρόνια τα κράτη μέλη της ΕΕ ανεξάρτητα από τις συνέπειές της.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
2009 - 2010

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όπως προαναφέρθηκε, σύμφωνα με την παράγραφο (ι) του άρθρου 9Α των περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων Νόμων του 2001 μέχρι 2009, ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων ετοιμάζει και υποβάλλει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Ετήσια Στατιστική Έρευνα για την παραχώρηση κρατικών ενισχύσεων. Η παρούσα Έρευνα ετοιμάστηκε με βάση τα στοιχεία και εκθέσεις που μου έχουν υποβληθεί από τις Αρμόδιες Αρχές. Δυνάμει του εδαφίου (2) του άρθρου 17 του Νόμου, κάθε Αρμόδια Αρχή που χορηγεί κρατική ενίσχυση, υπό οποιανδήποτε μορφή, οφείλει να υποβάλλει στον Έφορο ετήσια έκθεση που να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το συνολικό αριθμό των δικαιούχων και το συνολικό ποσό που παραχωρήθηκε.

Η παρούσα Στατιστική Έρευνα καλύπτει τη χρονική περίοδο από 1^η Ιανουαρίου 2009 μέχρι 31^η Δεκεμβρίου 2010. Κατά συνέπεια μπορεί να γίνει σύγκριση του ύψους και των κατηγοριών των ενισχύσεων που παραχωρήθηκαν μέσα στο 2010 με αυτές που είχαν χορηγηθεί κατά τη διάρκεια του 2009 και να εξαχθούν ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα. Για το έτος 2009 λήφθηκαν αναθεωρημένα στοιχεία τόσο από τις Αρμόδιες Αρχές για τις ενισχύσεις που παραχώρησαν όσο και από τη Στατιστική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών για ορισμένα στατιστικά μεγέθη (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, πληθυσμός, προστιθέμενη αξία διάφορων κλάδων της οικονομίας κ.ά.).

Η Έρευνα χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζεται το σύνολο των κρατικών ενισχύσεων σε σχέση με ορισμένα οικονομικά μεγέθη, το σύνολο των κρατικών ενισχύσεων κατά τομέα/στόχο, και το σύνολο των κρατικών ενισχύσεων με βάση τη μορφή της ενίσχυσης (επιχορηγήσεις, εγγυήσεις δανείων, φορολογικές απαλλαγές κλπ). Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι κρατικές ενισχύσεις σύμφωνα με την κατηγορία στην οποία εμπίπτουν (οριζόντιοι στόχοι, βιομηχανία, υπηρεσίες κλπ), ενώ στο τρίτο μέρος γίνεται σύγκρισή τους με το επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων στην ΕΕ.

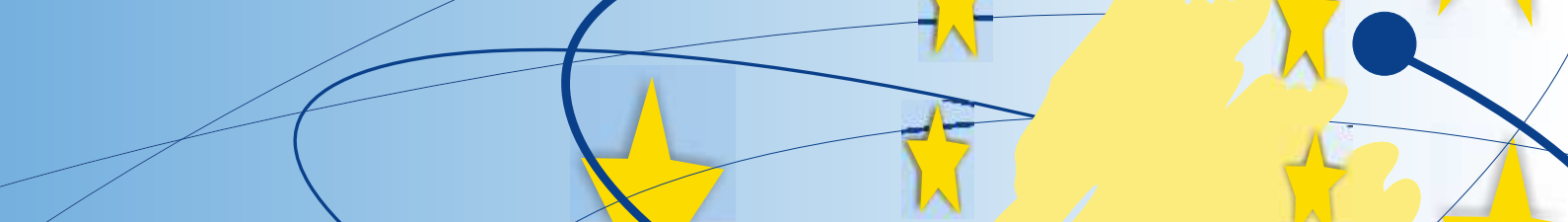
Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την ετοιμασία της Έρευνας περιγράφεται αναλυτικά στο Τεχνικό Παράρτημα και ακολουθεί πιστά την ισχύουσα πρακτική της Επιτροπής, η οποία διενεργεί ετησίως συνολική στατιστική επισκόπηση για τα κράτη μέλη με βάση τα στοιχεία που αυτά της υποβάλλουν.

2. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ 2009 - 2010

Πίνακας 1: Κρατικές ενισχύσεις σε απόλυτους και σχετικούς αριθμούς (€)

	2009	2010	% Μεταβολής
Σύνολο κρατικών ενισχύσεων σε τρέχουσες τιμές, εκ των οποίων:	395.435.781	193.822.467	-51,0%
<i>ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας</i>	106.036.747	26.110.683	-75,4%
<i>ενισχύσεις για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας</i>	222.900.000	76.100.000	-65,9%
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές	16.945.700.000	17.465.100.000	3,1%
Κρατικές ενισχύσεις ως ποσοστό επί του ΑΕΠ	2,33%	1,11%	-52,4%
Πληθυσμός	800.100	803.800	0,5%
Κατά κεφαλή κρατικές ενισχύσεις	494	241	-51,2%
Απασχολούμενο Εργατικό Δυναμικό	375.400	376.300	0,2%
Κρατικές ενισχύσεις ανά εργαζόμενο	1.053	515	-51,1%
Συνολικές Κυβερνητικές Δαπάνες	7.754.000.000	8.139.100.000	5,0%
% Κρατικών ενισχύσεων ως προς τις Κυβερνητικές Δαπάνες	5,10%	2,38%	-53,3%

Από τον Πίνακα 1 πιο πάνω διαφαίνεται ότι το συνολικό ύψος των κρατικών ενισχύσεων για το έτος 2010 παρουσιάζει σημαντική μείωση (51%) σε σύγκριση με τις ενισχύσεις που παραχωρήθηκαν κατά το 2009. Η εν λόγω μείωση προήλθε αποκλειστικά από το σημαντικό περιορισμό των ενισχύσεων στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (-75% περίπου) καθώς επίσης και των ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (-66% περίπου). Οι ενισχύσεις για το σκοπό αυτό, ύψους €222,9 εκ. το 2009 και €76,1 εκ. το 2010, οφείλονται στην έκδοση των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων (ύψους €2,229 δις. εντός του 2009 και €761 εκ. το 2010) τα οποία παραχωρήθηκαν στα πιστωτικά ιδρύματα έναντι επαρκών εξασφαλίσεων και μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν ως ενέχυρο για δανεισμό τους από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Σύμφωνα με σχετική οδηγία της Επιτροπής, το ύψος της

ενίσχυσης που παρέχεται υπό μορφή εγγύησης θα πρέπει να αντιπροσωπεύει κατ' ελάχιστο ποσοστό 10% του εγγυώμενου ποσού ή, στην περίπτωση της Κύπρου, των εκδοθέντων κυβερνητικών ομολόγων. Κατά συνέπεια, επειδή εντός του 2009 και του 2010 εκδόθηκαν ομόλογα ύψους €2,229 δις και €761 εκ., αντίστοιχα, λογίζεται ότι παραχωρήθηκαν ενισχύσεις ύψους €222,9 εκ. κατά το 2009 και €76,1 εκ. το 2010.

Όσον αφορά τις ενισχύσεις στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία), αυτές μειώθηκαν κατά €80 εκ. περίπου. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι κατά το 2009 είχε ολοκληρωθεί η εξέταση όλων των αιτήσεων και η καταβολή όλων σχεδόν των ενισχύσεων που προέβλεπε (α) το έκτακτο σχέδιο για αντιμετώπιση των συνεπειών της ανομβρίας 2007/2008 (€60,7 εκ. το 2009 έναντι μόλις €0,36 εκ. το 2010) και (β) το σχέδιο για τη μερική εξόφληση των αγροτικών χρεών (€34 εκ. το οποίο ολοκληρώθηκε πλήρως εντός του 2009). Χωρίς τα δύο αυτά σχέδια οι ενισχύσεις στον πρωτογενή τομέα θα παρουσίαζαν μία απότομη αύξηση από €11,3 εκ. περίπου το 2009 σε €25,8 εκ. το 2010. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι οι ενισχύσεις που παραχωρούνται στα πλαίσια του Σχεδίου/Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς και οι άμεσες πληρωμές που καταβάλλει ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών σε διάφορες τάξεις παραγωγών δεν εμπίπτουν στην έννοια της κρατικής ενίσχυσης και συνεπώς δεν περιλαμβάνονται στην παρούσα Στατιστική Έρευνα.

Το ύψος των παραχωρούμενων ενισχύσεων σε απόλυτους αριθμούς δεν έχει καθοριστική σημασία. Στη δική της ετήσια στατιστική επισκόπηση η Επιτροπή συγκρίνει το ύψος των κρατικών ενισχύσεων καθώς και την τάση που διαμορφώνεται μεταξύ των κρατών μελών σε σχέση κυρίως με το ΑΕΠ. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω παραγόντων, οι συνολικές κρατικές ενισχύσεις στην Κύπρο μειώθηκαν ως ποσοστό επί του ΑΕΠ από 2,33% το 2009 σε 1,11% το 2010. Η σημαντική αυτή μείωση των ενισχύσεων κατά το 2010 αναμένεται να παρουσιαστεί και στα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ στη στατιστική επισκόπηση που θα δημοσιεύσει η Επιτροπή περί τα τέλη του 2011 (εξαιτίας των πρωτοφανών μέτρων που λήφθηκαν για στήριξη της ευρωπαϊκής οικονομίας και του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος κατά το 2009).

Ως ποσοστό επί του συνόλου των κυβερνητικών δαπανών οι συνολικές ενισχύσεις μειώθηκαν από 5,1% το 2009 σε 2,38% το 2010, ενώ οι κατά κεφαλή κρατικές ενισχύσεις (συνολικές ενισχύσεις ως προς τον πληθυσμό) μειώθηκαν από €494 το 2009 σε €241 το 2010. Οι ενισχύσεις ανά εργαζόμενο στην οικονομία παρουσίασαν ακριβώς την ίδια τάση, δηλαδή, όπως εμφανίζεται στο Πίνακα 1, μειώθηκαν από €1.053 το 2009 σε μόλις €515 το 2010.

Στον Πίνακα 2 πιο κάτω παρουσιάζεται το ύψος των κρατικών ενισχύσεων τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς αριθμούς εξαιρουμένων των ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας καθώς επίσης και των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας. Η πρακτική αυτή, δηλαδή να εξαιρούνται οι ενισχύσεις που παραχωρούνται στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας (οι οποίες παρουσιάζουν μεγάλες διακυμάνσεις αλλά και αισθητές διαφορές μεταξύ των στοιχείων των κρατών μελών) καθώς και των ενισχύσεων εξαιρετικά έκτακτου χαρακτήρα, ακολουθείται και από την Επιτροπή.

Πίνακας 2: Κρατικές ενισχύσεις σε απόλυτους και σχετικούς αριθμούς (€) (εξαιρουμένων των ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας και των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας)

	2009	2010	% Μεταβολής
Σύνολο κρατικών ενισχύσεων σε τρέχουσες τιμές	66.499.034	91.611.784	37,8%
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές	16.945.700.000	17.465.100.000	3,1%
Κρατικές ενισχύσεις ως ποσοστό επί του ΑΕΠ	0,39%	0,52%	33,7%
Πληθυσμός	800.100	803.800	0,5%
Κατά κεφαλή κρατικές ενισχύσεις	83	114	37,1%
Απασχολούμενο Εργατικό Δυναμικό	375.400	376.300	0,2%
Κρατικές ενισχύσεις ανά εργαζόμενο	177	243	37,4%
Συνολικές Κυβερνητικές Δαπάνες	7.754.000.000	8.139.100.000	5,0%
% Κρατικών ενισχύσεων ως προς τις Κυβερνητικές Δαπάνες	0,86%	1,13%	31,2%

Από τον Πίνακα 2 διαπιστώνεται ότι η αφαίρεση των ενισχύσεων στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας καθώς και των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας διαφοροποιεί σημαντικά τα αποτελέσματα και τις σχετικές συγκρίσεις, αφού ο συνολικός όγκος των ενισχύσεων αυξάνεται από €66,5 εκ. περίπου το 2009 σε €91,6 εκ. περίπου το 2010 (ποσοστιαία αύξηση 37,8%). Ως ποσοστό επί του ΑΕΠ οι ενισχύσεις αυξάνονται σε 0,52% σε σύγκριση με 0,39% το 2009. Η ίδια αυξητική τάση παρουσιάζεται τόσο για τις ενισχύσεις ως προς το σύνολο των κυβερνητικών δαπανών όσο και για τις κατά κεφαλή ενισχύσεις και τις ενισχύσεις ανά εργαζόμενο στην οικονομία.

Ο Πίνακας 3 πιο κάτω παρουσιάζει την κατανομή του συνόλου των κρατικών ενισχύσεων σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

Πίνακας 3: Κατανομή ενισχύσεων στις δύο κύριες κατηγορίες (€)

	2009	2010	% Μεταβολής
οριζόντιοι στόχοι	283.380.917	160.847.569	-43,2%
συγκεκριμένοι τομείς	112.054.864	32.974.898	-70,6%
Σύνολο	395.435.781	193.822.467	-51,0%

- i) τις κρατικές ενισχύσεις που έχουν οριζόντιους στόχους, όπως είναι η ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η προώθηση της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης, η επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων, η ανάπτυξη των υποβαθμισμένων περιφερειών, η προστασία του περιβάλλοντος κ.ά., οι οποίες δεν έχουν πρωταρχικό σκοπό την ενίσχυση κάποιων συγκεκριμένων κλάδων παραγωγής αλλά θεωρείται ότι αντιμετωπίζουν ορισμένες αδυναμίες του μηχανισμού της αγοράς, και
- ii) τις κρατικές ενισχύσεις που στοχεύουν στην απάμβλυνση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένοι κλάδοι της οικονομίας (π.χ. γεωργία) ή στην ανάπτυξη ορισμένων κλάδων ή συγκεκριμένων επιχειρήσεων (π.χ. η ενίσχυση αναδιάρθρωσης μιας συγκεκριμένης επιχείρησης). Οι ενισχύσεις αυτές θεωρείται ότι έχουν περισσότερο στρεβλωτικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό από ό,τι οι ενισχύσεις οριζόντιων στόχων.

Όπως φαίνεται από τον πιο πάνω Πίνακα, και για τα δύο υπό επισκόπηση έτη υπερισχύουν οι οριζόντιες ενισχύσεις. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ενισχύσεις για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας συγκαταλέγονται στις οριζόντιες ενισχύσεις, αφού σκοπός τους ήταν η συνολική αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, έστω και αν, στην περίπτωση της Κύπρου, επικεντρώθηκε στον τραπεζικό κλάδο.

Όπως είναι λογικό, ο στόχος της Κοινότητας είναι ο αναπροσανατολισμός των ενισχύσεων σε οριζόντιους στόχους αφού, όπως επεξηγήθηκε ανωτέρω, οι οριζόντιες ενισχύσεις έχουν λιγότερα στρεβλωτικά αποτελέσματα στον ανταγωνισμό και μεγαλύτερα κοινωνικά οφέλη. Αξίζει να αναφερθεί ότι, εξαιρουμένων των ενισχύσεων που παραχωρήθηκαν στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας και των ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, οι οριζόντιες ενισχύσεις τόσο κατά το 2009 όσο και κατά το 2010 υπερβαίνουν το 90% του συνόλου. Συνεπώς, η Κύπρος έχει εναρμονιστεί πλήρως με το συγκεκριμένο στόχο της Κοινότητας.

Ο Πίνακας 4 πιο κάτω παρουσιάζει αναλυτικά το συνολικό όγκο των παρασχεθεισών ενισχύσεων ανά οικονομικό κλάδο/στόχο και την αντίστοιχη ποσοστιαία μεταβολή κατά τα δύο υπό εξέταση έτη.

Πίνακας 4: Κρατικές ενισχύσεις ανά οικονομικό κλάδο/στόχο (€)	2009	2010	% Μεταβολής
Σύνολο Κρατικών Ενισχύσεων, εκ των οποίων:	395.435.781	193.822.467	-51,0%
Οριζόντιοι στόχοι, εκ των οποίων:	283.380.917	160.847.569	-43,2%
Πολιτισμός	41.141.714	58.976.926	43,4%
Περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας	4.497.155	43.872	-99,0%
Έρευνα και Ανάπτυξη	307.367	1.787.575	481,6%
Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	5.912.963	4.787.831	-19,0%
Κατάρτιση	7.738.178	10.713.046	38,4%
Περιφερειακή ανάπτυξη	771.313	8.305.213	976,8%
Απασχόληση	112.227	133.106	18,6%
Άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας	222.900.000	76.100.000	-65,9%
Ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων	-	320.000	-
Στόχοι που ευνοούν συγκεκριμένους τομείς, εκ των οποίων:	112.054.864	32.654.898	-70,9%
Γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία	106.036.747	26.110.683	-75,4%
Μεταφορές	2.614.405	2.700.000	3,3%
Τουρισμός	1.831.279	1.831.279	0,0%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	14.761	14.761	0,0%
Άλλες Υπηρεσίες	1.557.672	1.998.175	28,3%

Από την κατηγορία των οριζόντιων στόχων σημαντική αύξηση κατέγραψαν οι περιφερειακές ενισχύσεις (977%), οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη (481,6%), καθώς επίσης και οι ενισχύσεις για τον Πολιτισμό (43,4%) και την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων (38,4%). Αντίθετα, κατακόρυφη μείωση παρουσιάζουν οι ενισχύσεις για το περιβάλλον και την εξοικονόμηση ενέργειας (-99%) και οι ενισχύσεις για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (-66% περίπου).

Σχετικά με τις ενισχύσεις με στόχο την έρευνα και ανάπτυξη, που αποτελεί ενδεχομένως το σημαντικότερο στόχο της ΕΕ, θα πρέπει να αναφερθεί ότι για αρκετά από τα σχέδια του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) που είχαν ως αποδέκτες αποκλειστικά τις ΜΜΕ, οι παραχωρηθείσες ενισχύσεις καταχωρήθηκαν στις ενισχύσεις προς όφελος των ΜΜΕ και όχι στις ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη. Εάν δε γινόταν η εν λόγω κατάταξη, τότε οι ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη θα ανέρχονταν σε €4,25 εκ. το 2009 και σε €6,24 εκ. περίπου το 2010. Εκτιμάται συναφώς πως το ΙΠΕ χορηγεί κατ' έτος τουλάχιστον ισόποσες ενισχύσεις σε οργανισμούς και ιδρύματα που δε συνιστούν επιχειρήσεις (π.χ. Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κρατικό Χημείο, Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής κ.ά.) και συνεπώς δε λογίζονται ως κρατικές ενισχύσεις.

Η μεγάλη μείωση των ενισχύσεων προς όφελος του περιβάλλοντος και της εξοικονόμησης ενέργειας οφείλεται στο γεγονός ότι κατά το 2010 δεν καταβλήθηκε η πλειονότητα των επιστροφών φόρων για την παραγωγή βιοκαυσίμων (€4,37 εκ. το 2009 έναντι μόλις €41.000 περίπου κατά το 2010). Για το λόγο αυτό αναμένεται σημαντική αύξηση των ενισχύσεων για το περιβάλλον κατά το 2011.

Σχετικά με τη μεγάλη αύξηση των ενισχύσεων για την περιφερειακή ανάπτυξη, αυτή οφείλεται σε δύο λόγους: (α) στην καταβολή ενός μεγάλου μέρους των ενισχύσεων στα πλαίσια του σχεδίου για την τεχνολογική αναβάθμιση των ΜΜΕ του μεταποιητικού τομέα, το οποίο εφαρμόζει το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (€5,7 εκ. το 2010 έναντι μόλις €0,6 εκ. περίπου το 2009), και (β) στην παραχώρηση για πρώτη φορά ενός μεγάλου μέρους των ενισχύσεων στα πλαίσια του σχεδίου του ΚΟΤ για τον αιεφόρο εμπλουτισμό και αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος (€2,14 εκ. περίπου).

Ο Πίνακας 5 πιο κάτω παρουσιάζει την ίδια κατανομή των ενισχύσεων ανά οικονομικό κλάδο/στόχο ως ποσοστό επί του συνόλου των ενισχύσεων για τα έτη 2009 και 2010.

Πίνακας 5: Κρατικές ενισχύσεις ανά οικονομικό κλάδο/στόχο	2009	2010
(% επί του συνόλου)		
Οριζόντιοι στόχοι, εκ των οποίων:	71,66%	82,99%
Πολιτισμός	10,40%	30,43%
Περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας	1,14%	0,02%
Έρευνα και Ανάπτυξη	0,08%	0,92%
Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	1,50%	2,47%
Κατάρτιση	1,96%	5,53%
Περιφερειακή ανάπτυξη	0,20%	4,28%
Απασχόληση	0,03%	0,07%
Άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας	56,37%	39,26%
Ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης επιχειρήσεων	0,00%	0,17%
Στόχοι που ευνοούν συγκεκριμένους τομείς, εκ των οποίων:	28,34%	16,85%
Γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία	26,82%	13,47%
Μεταφορές	0,66%	1,39%
Τουρισμός	0,46%	0,94%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	0,00%	0,01%
Άλλες Υπηρεσίες	0,39%	1,03%

Όπως είναι φυσικό, το μεγαλύτερο μέρος των ενισχύσεων, τόσο για το 2009 όσο και για το 2010, αφορά τις ενισχύσεις για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (56,4% και 39,3%, αντίστοιχα). Επίσης, οι ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας καταλαμβάνουν το δεύτερο και τρίτο μεγαλύτερο μερίδιο κατά το 2009 και 2010, αντίστοιχα. Για σκοπούς καλύτερης σύγκρισης, ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει την ίδια ποσοστιαία κατανομή με εξαίρεση τις ενισχύσεις στους πιο πάνω τομείς.

Πίνακας 6: Κρατικές ενισχύσεις ανά οικονομικό κλάδο/στόχο (εξαιρουμένων των ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας και των ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας)	2009	2010
(% επί του συνόλου)		
Οριζόντιοι στόχοι, εκ των οποίων:	90,95%	92,51%
Πολιτισμός	61,87%	64,38%
Περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας	6,76%	0,05%
Έρευνα και Ανάπτυξη	0,46%	1,95%
Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	8,89%	5,23%
Κατάρτιση	11,64%	11,69%
Περιφερειακή ανάπτυξη	1,16%	9,07%
Απασχόληση	0,17%	0,15%
Ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων	0,00%	0,35%
Στόχοι που ευνοούν συγκεκριμένους τομείς, εκ των οποίων:	9,05%	7,14%
Μεταφορές	3,93%	2,95%
Τουρισμός	2,75%	2,00%
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και νερού	0,02%	0,02%
Άλλες Υπηρεσίες	2,34%	2,18%

Από τον Πίνακα αυτόν, όπως και τα προηγούμενα χρόνια, αίσθηση προκαλεί το ποσοστό των ενισχύσεων υπέρ του Πολιτισμού, τόσο για το έτος 2009, όπου ανέρχεται σε 61,9%, όσο και για το έτος 2010 όπου αυξήθηκε περαιτέρω στο 64,4%. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην εν λόγω κατηγορία συμπεριλαμβάνονται και οι ενισχύσεις προς τα μέσα ενημέρωσης. Κατά συνέπεια το μεγαλύτερο μέρος των ενισχύσεων υπέρ του Πολιτισμού καταλαμβάνει η ετήσια χορηγία προς το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, η οποία αυξήθηκε από €32 εκ. το 2009 σε €43 εκ. το 2010. Σημαντικό μέρος, επίσης, καταλαμβάνει η ετήσια χορηγία προς το Θεατρικό

Οργανισμό Κύπρου, η οποία επίσης αυξήθηκε από €7,4 εκ. το 2009 σε €14,2 εκ. το 2010. Η σημαντική αύξηση των χορηγιών σ' αυτούς τους δύο Οργανισμούς επεξηγεί σε μεγάλο βαθμό την αύξηση του όγκου των ενισχύσεων το 2010 σε σύγκριση με το 2009 (εξαιρουμένων των ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας και των ενισχύσεων στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας).

Τη δεύτερη θέση για τα δύο υπό επισκόπηση έτη καταλαμβάνουν οι ενισχύσεις προς όφελος της κατάρτισης των εργαζομένων (11,6% περίπου και για τα δύο έτη). Οι ενισχύσεις αυτές παραχωρούνται εξ ολοκλήρου από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού στα πλαίσια σειράς σχεδίων που εφαρμόζει και τα οποία εγκρίθηκαν από τον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων. Σημαντική αύξηση του μεριδίου τους στις παρεχόμενες ενισχύσεις για το 2010 καταγράφουν και οι ενισχύσεις για την περιφερειακή ανάπτυξη, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν.

Αναφορικά με τη μορφή των παρεχόμενων κρατικών ενισχύσεων (Πίνακας 7 πιο κάτω), η εικόνα διαφοροποιείται σημαντικά κατά τα δύο υπό επισκόπηση έτη. Κατά το 2009 οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν υπό τη μορφή D1A (υπό μορφή εγγύησης) υπερτερούσαν σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν υπό τη μορφή A (ενισχύσεις που μεταβιβάζονται εξ ολοκλήρου στον αποδέκτη και για τις οποίες το στοιχείο της ενίσχυσης ισούται με την κεφαλαιακή αξία της ενίσχυσης), ενώ κατά το 2010 ισχύει το αντίστροφο. Αυτό οφείλεται αποκλειστικά στην πολύ μεγάλη ενίσχυση που παραχωρήθηκε με την έκδοση των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων κατά το 2009.

Πίνακας 7: Κρατικές ενισχύσεις κατά μορφή ενίσχυσης⁵⁹ (€)

Μορφή	2009	2010
A1	165.546.212	114.661.532
A2	6.989.569	2.740.935
C1A	0	0
D1A	222.900.000	76.420.000
Σύνολο	395.435.781	193.822.467

⁵⁹ Αναλυτική επεξήγηση των διαφορών «μορφών ενίσχυσης» παρέχεται στο Τεχνικό Παράρτημα.

Όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 7 πιο πάνω, με εξαίρεση τις ενισχύσεις που χορηγήθηκαν με την έκδοση των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων, οι ενισχύσεις που ανήκουν στην κατηγορία A1 (ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω του προϋπολογισμού) καταλαμβάνουν την πρώτη θέση με συντριπτική διαφορά κατά τη διετία 2009 - 2010, αφού οι ενισχύσεις που ανήκουν στην κατηγορία A2 (ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω του φορολογικού συστήματος) είναι μόνο €7 εκ. περίπου για το 2009 και €2,7 εκ. περίπου το 2010.

Η ποσοστιαία κατανομή των ενισχύσεων κατά μορφή ενίσχυσης παρουσιάζεται στον Πίνακα 8 πιο κάτω.

Πίνακας 8: Κρατικές ενισχύσεις κατά μορφή ενίσχυσης ως ποσοστό επί του συνόλου

Μορφή	2009	2010
A1	41,86%	59,16%
A2	1,77%	1,41%
C1A	0,00%	0,00%
D1A	56,37%	39,43%
Σύνολο	100,00%	100,00%

Στον Πίνακα 9 πιο κάτω παρουσιάζεται η ίδια ποσοστιαία κατανομή, εξαιρουμένων των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (δηλαδή χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η έκδοση των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων).

Πίνακας 9: Κρατικές ενισχύσεις κατά μορφή ενίσχυσης ως ποσοστό επί του συνόλου, (εξαιρουμένων των ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας)

Μορφή	2009	2010
A1	95,95%	97,40%
A2	4,05%	2,33%
CIA	0,00%	0,00%
DIA	0,00%	0,27%
Σύνολο	100,00%	100,00%

Στον Πίνακα 9 διαπιστώνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ενισχύσεων, εάν εξαιρεθούν οι ενισχύσεις για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, παραχωρείται μέσω του προϋπολογισμού (A1) τόσο για το 2009 όσο και για το 2010. Το μικρό ποσοστό 0,27% των ενισχύσεων υπό μορφή DIA για το 2010 οφείλεται στην παραχώρηση κρατικής εγγύησης για δάνειο ύψους €1,6 εκ. που συνήψε το Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου, ως αποτέλεσμα της έγκρισης από την Επιτροπή της ενίσχυσης διάσωσης που κοινοποίησε η Κυπριακή Δημοκρατία.

Ενισχύσεις που χορηγούνται από το κράτος σε επιχειρήσεις με τη μορφή ευνοϊκού δανείου (CIA) δεν παραχωρήθηκαν κατά την υπό επισκόπηση διετία.

3. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Στην ενότητα αυτή η ανάλυση επικεντρώνεται στους τομείς της βιομηχανίας και των υπηρεσιών, δηλαδή στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα της οικονομίας. Ως εκ τούτου, εξαιρούνται οι τομείς της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της αλιείας.

3.1 Οριζόντιοι στόχοι

Οι ενισχύσεις που προορίζονταν για οριζόντιους στόχους μειώθηκαν σημαντικά κατά το 2010 σε σχέση με το 2009 (-43,2%). Όπως φαίνεται και από τον Πίνακα 10, αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις ενισχύσεις για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, αφού κατά το 2009 εκδόθηκε ο μεγαλύτερος όγκος των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων.

Πίνακας 10: Κρατικές ενισχύσεις οριζόντιων στόχων (€)

Οριζόντιοι στόχοι	2009	2010	% Μεταβολής
Πολιτισμός	41.141.714	58.976.926	43,4%
Περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας	4.497.155	43.872	-99,0%
Έρευνα και Ανάπτυξη	307.367	1.787.575	481,6%
Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	5.912.963	4.787.831	-19,0%
Κατάρτιση	7.738.178	10.713.046	38,4%
Περιφερειακή ανάπτυξη	771.313	8.305.213	976,8%
Απασχόληση	112.227	133.106	18,6%
Άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας	222.900.000	76.100.000	-65,9%
Σύνολο Οριζόντιων Στόχων	283.380.917	160.847.569	-43,2%

Ωστόσο, εάν δε ληφθεί υπόψη η έκδοση των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων, οι οριζόντιες ενισχύσεις αυξήθηκαν κατά 40% περίπου (από €60,5 εκ. το 2009 σε €84,7 εκ. το 2010).

Τη μεγαλύτερη αύξηση σε απόλυτους αριθμούς (κατά €18 εκ. περίπου) παρουσίασαν οι ενισχύσεις προς όφελος του Πολιτισμού, κάτι που οφείλεται, όπως προαναφέρθηκε, στις αυξήσεις των κυβερνητικών χορηγιών προς το ΡΙΚ και το ΘΟΚ.

Οι ενισχύσεις υπέρ της Απασχόλησης (π.χ. σχέδια παροχής κινήτρων σε επιχειρήσεις για πρόσληψη αναπήρων, ληπτών δημόσιου βοηθήματος κ.ά.) παρέμειναν στα ίδια χαμηλά επίπεδα. Παρά ταύτα θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρόμοια σχέδια, που βρίσκονται σε ισχύ, παραχωρούνται ως ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, οι οποίες δε συμπεριλαμβάνονται στα πιο πάνω στοιχεία.

Ως αποτέλεσμα των προσπαθειών για καταπολέμηση της αυξημένης ανεργίας που παρουσιάζεται στην κυπριακή οικονομία, σημαντική αύξηση σημειώθηκε και στις ενισχύσεις για την επαγγελματική κατάρτιση των εργαζομένων.

Πίνακας 11: Μερίδιο οριζόντιων στόχων ως προς το σύνολο των οριζόντιων ενισχύσεων

% ποσοστό οριζόντιων στόχων ως προς το σύνολο	2009	2010	% Μεταβολής
Πολιτισμός	14,52%	36,67%	152,6%
Περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας	1,59%	0,03%	-98,3%
Έρευνα και Ανάπτυξη	0,11%	1,11%	924,6%
Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	2,09%	2,98%	42,7%
Κατάρτιση	2,73%	6,66%	143,9%
Περιφερειακή ανάπτυξη	0,27%	5,16%	1.797,0%
Απασχόληση	0,04%	0,08%	109,0%
Άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας	78,66%	47,31%	-39,9%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,0%

Ο Πίνακας 11 πιο πάνω παρουσιάζει το ποσοστό του κάθε οριζόντιου στόχου ως προς το σύνολο των οριζόντιων ενισχύσεων. Όπως ήταν αναμενόμενο, παρότι μειώθηκε σημαντικά, το μεγαλύτερο μερίδιο τόσο για το 2009 όσο και για το 2010 καταλαμβάνουν οι ενισχύσεις για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (78,7% και 47,3%, αντίστοιχα), ως αποτέλεσμα της έκδοσης των ειδικών κυβερνητικών ομολόγων.

Για σκοπούς πιο αντικειμενικής σύγκρισης, ο Πίνακας 12 πιο κάτω παρουσιάζει την ίδια ποσοστιαία κατανομή, εξαιρουμένων των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας.

Πίνακας 12: Μερίδιο οριζόντιων στόχων ως προς το σύνολο των οριζόντιων ενισχύσεων (εξαιρουμένων των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας)

% ποσοστό οριζόντιων στόχων ως προς το σύνολο	2009	2010	% Μεταβολής
Πολιτισμός	68,02%	69,59%	2,3%
Περιβάλλον και εξοικονόμηση ενέργειας	7,44%	0,05%	-99,3%
Έρευνα και Ανάπτυξη	0,51%	2,11%	315,0%
Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	9,78%	5,65%	-42,2%
Κατάρτιση	12,79%	12,64%	-1,2%
Περιφερειακή ανάπτυξη	1,28%	9,80%	668,4%
Απασχόληση	0,19%	0,16%	-15,4%
Σύνολο	100,00%	100,00%	0,0%

Από τον πιο πάνω Πίνακα φαίνεται ότι, αφού εξαιρεθεί το τεράστιο μερίδιο που καταλαμβάνουν οι ενισχύσεις για τον Πολιτισμό, στη δεύτερη και τρίτη θέση ανάμεσα στους οριζόντιους στόχους κατατάσσονται οι ενισχύσεις για την επαγγελματική κατάρτιση (12,64%) και οι ενισχύσεις για την περιφερειακή ανάπτυξη (9,8%), για τους λόγους που προπαρατέθηκαν.

3.2. Συγκεκριμένοι τομείς

Από το 2004 η Επιτροπή διαφοροποίησε τη μέχρι τότε πρακτική της στην ανάλυση των ενισχύσεων που παραχωρούνται σε συγκεκριμένους τομείς. Ειδικότερα, στις ενισχύσεις αυτές συμπεριλαμβάνει και όλες τις ενισχύσεις που, ενώ χορηγούνται στη βάση οριζόντιων κανόνων, στην πραγματικότητα οι δικαιούχοι των σχεδίων περιορίζονται σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας. Για παράδειγμα, το σχέδιο χορηγιών για τεχνολογική αναβάθμιση των ΜΜΕ του μεταποιητικού τομέα που εφαρμόζει το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και

Τουρισμού εγκρίθηκε με βάση τον Κανονισμό 70/2001 της Επιτροπής για τις ενισχύσεις στις ΜΜΕ⁶⁰. Εντούτοις, το εν λόγω σχέδιο αποτελεί κατά βάση ενίσχυση για τον τομέα της μεταποίησης παρά το ότι ταξινομείται στις οριζόντιες ενισχύσεις.

Ενισχύσεις οι οποίες παραχωρούνται στα πλαίσια σχεδίων που δεν κάνουν καμία διάκριση ως προς τον κλάδο (π.χ. τα προγράμματα ενισχύσεων για ενθάρρυνση της επαγγελματικής κατάρτισης που εφαρμόζει η ΑνΑΔ, τα οποία έχουν καθολική εφαρμογή, οι ενισχύσεις εξοικονόμησης ενέργειας κ.ά.) δε συμπεριλαμβάνονται σε οποιεσδήποτε τομεακές ενισχύσεις. Συνεπώς, το πραγματικό ύψος των ενισχύσεων σ' έναν κλάδο είναι σαφώς μεγαλύτερο απ' αυτό που παρουσιάζεται στην πιο κάτω ανάλυση.

Η συγκεκριμένη προσέγγιση της Επιτροπής υιοθετείται στην ανάλυση των τομεακών ενισχύσεων που ακολουθεί.

3.2.1. Μεταποιητική βιομηχανία

Πίνακας 13: Κρατικές ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία (€)

	2009	2010	% Μεταβολής
Σύνολο ενισχύσεων σε τρέχουσες τιμές	2.643.558	6.768.624	156,0%
Προστιθέμενη αξία σε τρέχουσες τιμές	1.043.200.000	1.033.100.000	-1,0%
% Ενισχύσεων ως προς την προστιθέμενη αξία του τομέα	0,25%	0,66%	158,5%
Αριθμός εργαζομένων στο μεταποιητικό τομέα	36.400	35.500	-2,5%
Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο σε τρέχουσες τιμές	73	191	162,5%

Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 13 πιο πάνω, οι κρατικές ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία παρουσίασαν το 2010 μία σημαντική αύξηση της τάξης του 156% σε σύγκριση με το 2009. Η αλματώδης αυτή αύξηση οφείλεται στην καταβολή μεγάλου όγκου των ενισχύσεων που προέβλεπε το σχέδιο του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού για την τεχνολογική αναβάθμιση των ΜΜΕ του μεταποιητικού τομέα (€5,7 εκ. το 2010 σε σύγκριση με μόλις €0,6 εκ. το 2009).

⁶⁰ Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 10 της 13.01.2001, σ. 33.

Ως αποτέλεσμα της αύξησης αυτής οι ενισχύσεις προς τη μεταποιητική βιομηχανία ως ποσοστό επί της προστιθέμενης αξίας του κλάδου αυξήθηκαν από 0,25% το 2009 σε 0,66% το 2010, ενώ οι ενισχύσεις ανά εργαζόμενο στον κλάδο αυξήθηκαν από €73 σε €191.

Ωστόσο, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- (i) Αρκετά σχέδια του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού που έχουν χαρακτηριστεί ως ενισχύσεις de minimis απευθύνονται κυρίως στη μεταποιητική βιομηχανία, και
- (ii) Οι κυπριακές μεταποιητικές βιομηχανίες λαμβάνουν και άλλες κρατικές ενισχύσεις από σχέδια που δεν απευθύνονται αποκλειστικά στο συγκεκριμένο κλάδο, όπως π.χ. από τα σχέδια για κατάρτιση που εφαρμόζει η ΑνΑΔ, για έρευνα και ανάπτυξη που εφαρμόζει το ΙΠΕ κ.ά.

Όσον αφορά τη μορφή των παραχωρούμενων ενισχύσεων επισημαίνεται ότι αξιοποιήθηκε εξ ολοκλήρου η μορφή της κατηγορίας ΑΙ (ενισχύσεις μέσω του προϋπολογισμού) τόσο για το 2009 όσο και για το 2010.

3.2.2 Μεταφορές

Οι ενισχύσεις που είχαν ως αποδέκτη αποκλειστικά τον τομέα των μεταφορών παρουσίασαν μικρή αύξηση της τάξης του 3,3% κατά το 2010 σε σχέση με το 2009. Οι ενισχύσεις αυτές εκπηγάζουν αποκλειστικά από το ειδικό σύστημα φορολόγησης τόσο των πλοιοκτητριών εταιρειών όσο και των εταιρειών πλοιοδιαχείρισης, το οποίο είναι ευνοϊκό σε σύγκριση με το κανονικό φορολογικό σύστημα.

Πίνακας 14: Κρατικές ενισχύσεις στις μεταφορές (€)

	2009	2010	% Μεταβολής
Σύνολο ενισχύσεων	2.614.405	2.700.000	3,3%
Προστιθέμενη αξία	1.131.200.000	1.140.600.000	0,8%
% Ενισχύσεων ως προς την προστιθέμενη αξία του τομέα	0,23%	0,24%	2,4%
Αριθμός εργαζομένων στον κλάδο	23.400	23.400	0,0%
Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο σε τρέχουσες τιμές	112	115	3,3%

Σημειώνεται ότι οι ενισχύσεις προς τις εταιρείες πλοιοδιαχείρισης και τις πλοιοκτήτριες εταιρείες παραχωρούνται υπό τη μορφή Α2 (ενίσχυση μέσω του φορολογικού συστήματος).

Το ποσοστό των ενισχύσεων προς τον τομέα των μεταφορών επί της προστιθέμενης αξίας του κλάδου αυξήθηκε οριακά από 0,23% το 2009 σε 0,24% το 2010. Το ύψος των ενισχύσεων ανά εργαζόμενο στον κλάδο αυξήθηκε επίσης κατά 3,3%, καθότι η απασχόληση στον τομέα παρέμεινε σταθερή στους 23.400 εργαζόμενους.

3.2.3 Ενισχύσεις προς τον τουριστικό κλάδο

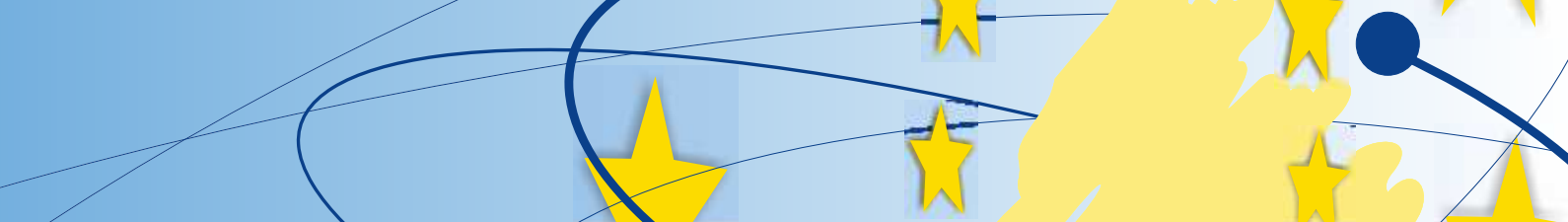
Οι ενισχύσεις προς τον τουριστικό κλάδο παρουσίασαν αύξηση κατά 62,9% το 2010 σε σύγκριση με το 2009. Ως ποσοστό επί της προστιθέμενης αξίας του τομέα, το ύψος των ενισχύσεων προς όφελος του κλάδου αυξήθηκε από 0,29% το 2009 σε 0,46% το 2010. Σημειώνεται ότι ως προστιθέμενη αξία του κλάδου λαμβάνεται η κατηγορία «Ξενοδοχεία και Εστιατόρια» καθότι δεν υπάρχει κανένας ειδικός κλάδος οικονομικής δραστηριότητας που να αφορά ή να αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τον τουρισμό⁶¹.

Πίνακας 15: Ενισχύσεις προς τον τουριστικό κλάδο (€)

	2009	2010	% Μεταβολής
Σύνολο ενισχύσεων	2.684.264	4.372.100	62,9%
Προστιθέμενη αξία	915.000.000	945.700.000	3,4%
% Ενισχύσεων ως προς την προστιθέμενη αξία του τομέα	0,29%	0,46%	57,6%
Αριθμός εργαζομένων στον κλάδο	34.800	34.800	0,0%
Ενισχύσεις ανά εργαζόμενο σε τρέχουσες τιμές	77	126	62,9%

Ένα μεγάλο μέρος των ενισχύσεων (€1,83 εκ. περίπου τόσο για το 2009 όσο και για το 2010) που απευθύνεται αποκλειστικά για τον τουρισμό προέρχεται από τις μακροπρόθεσμες εκμισθώσεις κρατικής ή δασικής γης προς συγκεκριμένες τουριστικές επιχειρήσεις είτε για την ανέγερση ξενοδοχείων είτε για άλλους παρεμφερείς σκοπούς. Σ' αυτές τις περιπτώσεις το στοιχείο της ενίσχυσης υπολογίζεται ως η διαφορά του αγοραίου ενοικίου από το καταβαλλόμενο ενοίκιο.

⁶¹ Η ίδια προσέγγιση ακολουθείται και από την Επιτροπή.

Η αύξηση των ενισχύσεων προς όφελος του Τουρισμού οφείλεται στην καταβολή ποσού €2,2 εκ. περίπου το 2010 από τον ΚΟΤ σε τουριστικές επιχειρήσεις, στα πλαίσια του σχεδίου που εφαρμόζει για τον αειφόρο εμπλουτισμό και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Το υπόλοιπο μέρος των ενισχύσεων προς τον εν λόγω κλάδο αφορά ουσιαστικά το σχέδιο του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως για ανάπτυξη εναλλακτικών δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον αγροτουρισμό.

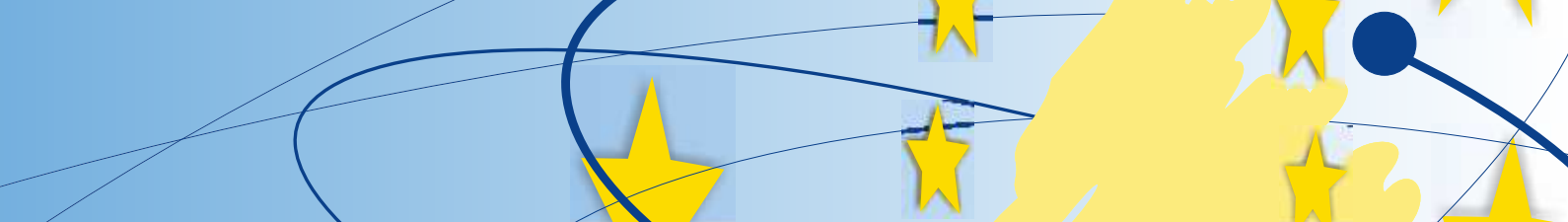
Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι δαπάνες της ετήσιας διαφημιστικής εκστρατείας του ΚΟΤ καθώς και άλλα μέτρα για αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο δεν περιλαμβάνονται στα προπαρατεθέντα ποσά καθότι τα μέτρα αυτά θεωρούνται γενικά και συνεπώς δεν εμπίπτουν στον ορισμό των κρατικών ενισχύσεων.

4. ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η πολιτική της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις στηρίζεται ουσιαστικά σε δύο βασικούς πυλώνες: (α) στη μείωση των κρατικών ενισχύσεων ως ποσοστού επί του ΑΕΠ και (β) στον αναπροσανατολισμό των κρατικών ενισχύσεων προς οριζόντιους στόχους της Κοινότητας. Οι δύο αυτοί στόχοι έχουν συμπεριληφθεί στη στρατηγική της Λισσαβόνας και αποτελούν πολιτική δέσμευση όλων των κρατών μελών. Για την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων αυτών η Επιτροπή διεξάγει ετήσια στατιστική επισκόπηση για όλα τα κράτη μέλη.

Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τις κρατικές ενισχύσεις στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ αφορούν το έτος 2009. Σημειώνεται ότι, κατά το 2009, όπως και κατά το 2008, πολλά κράτη μέλη της ΕΕ έκαναν χρήση των έκτακτων κανόνων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, με αποτέλεσμα κατά το εν λόγω έτος οι ενισχύσεις σε κοινοτικό επίπεδο να παρουσιάσουν κατακόρυφη αύξηση. Τα κυριότερα συμπεράσματα από την έκθεση του 2009 για την ΕΕ - 27 είναι τα εξής:

- (i) Οι συνολικές ενισχύσεις, με εξαίρεση τις ενισχύσεις προς τις σιδηροδρομικές μεταφορές, ανήλθαν το 2009 σε απόλυτους αριθμούς σε 427,2 δισεκατομμύρια ευρώ ή σε ποσοστό 3,6% επί του ΑΕΠ σε σύγκριση με 279,6 δισεκατομμύρια ευρώ το 2008 (2,2% του ΑΕΠ).
- (ii) Εξαιρουμένων των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, ο συνολικός όγκος των ενισχύσεων που παραχωρήθηκαν κατά το 2009 περιορίζεται σε 73,2 δισεκατομμύρια ευρώ ή σε ποσοστό 0,62% του ΑΕΠ. Σε σύγκριση με το 2008 παρουσιάζεται μία μικρή αυξητική τάση, καθότι οι ενισχύσεις κατά το εν λόγω έτος ήταν 67,4 δισεκατομμύρια ευρώ ή 0,54% του ΑΕΠ.
- (iii) Οι συνολικές ενισχύσεις, εξαιρουμένων των τομέων της γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας, του τομέα των μεταφορών καθώς και των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, ανήλθαν το 2009 σε απόλυτους αριθμούς σε 58,1 δισεκατομμύρια ευρώ ή σε ποσοστό 0,49% του ΑΕΠ (0,42% το 2008).
- (iv) Οι ενισχύσεις το 2009 (εξαιρουμένων των ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας, των μεταφορών και των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας) που κατανέμονταν σε οριζόντιους στόχους

συνιστούσαν το 84% (88% το 2008) των συνολικών ενισχύσεων. Σε 15 κράτη μέλη, μεταξύ αυτών και η Κύπρος, το ποσοστό των οριζόντιων ενισχύσεων ως προς το σύνολο των ενισχύσεων (εξαιρουμένων των ενισχύσεων στη γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, τις μεταφορές και των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας) υπερέβαινε το 90%. Το 2008 17 κράτη μέλη υπερέβαιναν το ποσοστό αυτό.

Στην Κύπρο, οι παρασχεθείσες ενισχύσεις ως ποσοστό επί του ΑΕΠ το έτος 2010 ανήλθαν σε 1,11% (2,33% το 2009) σε σύγκριση με 3,6 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ το έτος 2009. Κατά συνέπεια, το ύψος των κρατικών ενισχύσεων στην Κύπρο το 2010, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, βρίσκεται σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα από το μέσο κοινοτικό όρο για το έτος 2009. Ωστόσο, θα πρέπει να αναμένεται μια σημαντική μείωση των ενισχύσεων κατά το 2010 στην ΕΕ-27 καθότι πολλά από τα μέτρα που λήφθηκαν εντός του 2009 για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης πιθανόν να μην επαναληφθούν.

Κατά συνέπεια μια πιο αντικειμενική σύγκριση μπορεί να γίνει εάν εξαιρεθούν οι ενισχύσεις προς τους τομείς της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας, τις μεταφορές και οι ενισχύσεις για άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας. Αφού εξαιρεθούν οι εν λόγω ενισχύσεις, ο συνολικός όγκος των ενισχύσεων στην Κύπρο αποτελούσε το 0,51% του ΑΕΠ το 2010 σε σύγκριση με 0,49% που ήταν ο μέσος κοινοτικός όρος για το 2009. Δηλαδή, η Κύπρος βρίσκεται οριακά πιο πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ -27.

Αναφορικά με τον αναπροσανατολισμό των ενισχύσεων στους οριζόντιους στόχους της Κοινότητας, επισημαίνεται ότι, με απόλυτα συγκρίσιμα στοιχεία, δηλαδή με εξαίρεση των τομέων της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας, των μεταφορών και των ενισχύσεων για την άρση της σοβαρής διαταραχής της οικονομίας, το ποσοστό των οριζόντιων ενισχύσεων ως προς το σύνολο ανέρχεται σε 95,3% το 2010 σε σύγκριση με 84% που ήταν ο μέσος κοινοτικός όρος για το 2009.

Συμπερασματικά, η Κύπρος βρίσκεται εντός των στόχων της Κοινότητας για μείωση των ενισχύσεων ως ποσοστού επί του ΑΕΠ αλλά και για αναπροσανατολισμό τους στους οριζόντιους στόχους.

5. ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σκοπός του παραρτήματος αυτού είναι η περιγραφή της μεθοδολογίας και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνταξη της παρούσας έρευνας για τις κρατικές ενισχύσεις στην Κύπρο τη διετία 2009-2010, σε σχέση με τα εξής:

- I. Πεδίο της μελέτης/
Εξαιρούμενοι τομείς
- II. Κατηγορίες και μορφές ενισχύσεων
- III. Πηγές δεδομένων και αξιολόγηση του στοιχείου ενίσχυσης

I. Πεδίο της μελέτης/ Εξαιρούμενοι τομείς

Η Στατιστική Έρευνα εστιάζεται στις κρατικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που εμπίπτουν στην έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αυτή προσδιορίζεται στο Άρθρο 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ.

Για παράδειγμα, τα παρακάτω μέτρα ή τομείς δεν εξετάστηκαν:

➤ Ενισχύσεις αποδέκτες των οποίων δεν είναι επιχειρήσεις:

Τα πιο κάτω ενδεικτικά μέτρα, εφόσον δεν αφορούν ενισχύσεις προς επιχειρήσεις, δε συνιστούν κρατική ενίσχυση:

- Ενισχύσεις στα νοικοκυριά·
- Ενισχύσεις σε άτομα με ειδικές ανάγκες·
- Ενισχύσεις για έργα υποδομής·
- Ενισχύσεις σε δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα.

➤ Μέτρα γενικού χαρακτήρα και άλλα μέτρα

Στη Στατιστική Έρευνα δεν περιλαμβάνονται γενικά μέτρα εφόσον σ' αυτήν την περίπτωση δεν πληρούται μία από τις προϋποθέσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, δηλαδή η επιλεκτική οικονομική ενίσχυση συγκεκριμένων επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής. Παρόλο που τέτοια μέτρα είναι πιθανό να ταξινομούνται από το κράτος ως ενισχύσεις προς τις κυπριακές επιχειρήσεις, εντούτοις δεν εμπίπτουν στην έννοια της κρατικής ενίσχυσης. Ενδεικτικά αναφέρονται τα πιο κάτω μέτρα:

- ο συντελεστής εταιρικού φόρου που επιβάλλεται στις κυπριακές επιχειρήσεις, ο οποίος είναι χαμηλότερος απ' αυτόν που ισχύει σ' άλλα κράτη μέλη,
- η γενική μείωση της φορολογίας των καταβληθέντων μερισμάτων προς τους μετόχους,
- η ετήσια γενική διαφημιστική εκστρατεία του ΚΟΤ με σκοπό την προσέλκυση τουριστών.

- Ενισχύσεις που δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ της Δημοκρατίας και των κρατών μελών της ΕΕ

Τα μέτρα που ευνοούν συγκεκριμένες επιχειρήσεις, τα οποία, όμως, δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ της Κύπρου και των άλλων κρατών μελών της ΕΕ, δε συνιστούν κρατική ενίσχυση. Τα μέτρα αυτά θεωρούνται ότι έχουν καθαρά τοπικό χαρακτήρα, όπως είναι, για παράδειγμα, οι ενισχύσεις προς τα μεμονωμένα μηχανουργεία, κομμωτήρια κ.ά. Επίσης, εξαιρούνται οι ενισχύσεις de minimis, οι οποίες, λόγω του πολύ μικρού τους ύψους, θεωρείται ότι δεν επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών ή/και δε στρεβλώνουν ούτε απειλούν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό και συνεπώς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Άρθρου 107, παράγραφος 1, της ΣΛΕΕ.

II. Κατηγορίες και μορφές των ενισχύσεων

Όλες οι ενισχύσεις αντιπροσωπεύουν δαπάνη ή απώλεια εσόδων για τις δημόσιες αρχές και όφελος για τους αποδέκτες. Ωστόσο, το «στοιχείο ενίσχυσης», δηλαδή το τελικό οικονομικό όφελος που εμπεριέχεται στο μεταβιβαζόμενο ονομαστικό ποσό, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο χορήγησης της ενίσχυσης. Για παράδειγμα, η ενίσχυση που χορηγείται με τη μορφή χαμηλότοκου δανείου συνίσταται στο όφελος που προέρχεται από το μειωμένο επιτόκιο και επομένως το στοιχείο της ενίσχυσης είναι πολύ χαμηλότερο από το ύψος του δανείου. Έτσι, μία ενίσχυση θα πρέπει να ταξινομείται σε συνάρτηση με τον τρόπο χορήγησής της. Προς τούτο, έχουν προσδιοριστεί τέσσερις κατηγορίες. Κάθε κατηγορία χαρακτηρίζεται με ένα γράμμα: Α, Β, C ή D, ακολουθούμενο από τους αριθμούς 1 ή 2, που σημαίνουν, αντίστοιχα, δημοσιονομική ενίσχυση (δηλ. ενίσχυση χορηγούμενη μέσω του προϋπολογισμού) και φορολογική ελάφρυνση (δηλ. ενίσχυση χορηγούμενη μέσω του φορολογικού συστήματος). Στο τέλος προστίθεται και το γράμμα Α, όταν είναι γνωστό το στοιχείο ενίσχυσης: λόγου χάριν, C1Α αναφέρεται στο στοιχείο ενίσχυσης (Α) ενός δανείου με μειωμένο επιτόκιο (C1).

I. Κατηγορία Α (Α1+Α2)

Η πρώτη κατηγορία (Α) αφορά ενισχύσεις που μεταβιβάζονται εξ ολοκλήρου στον αποδέκτη. Με άλλα λόγια, το στοιχείο ενίσχυσης ισούται προς την κεφαλαιακή αξία της ενίσχυσης. Η πρώτη κατηγορία υποδιαιρείται σε δύο ομάδες, ανάλογα με το εάν η ενίσχυση χορηγείται μέσω του προϋπολογισμού (Α1) ή μέσω του φορολογικού συστήματος ή του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων (Α2).

Ενδεικτικές ενισχύσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία A1:

- Επιχορηγήσεις
- Επιδότησεις επιτοκίου που λαμβάνονται απευθείας από τον αποδέκτη
- Ισοδύναμα επιχορήγησης, π.χ. πώληση ή εκμίσθωση γηπέδων ή ακινήτων του Δημοσίου σε τιμές χαμηλότερες των τιμών της αγοράς.

Ενδεικτικές ενισχύσεις που εμπίπτουν στην κατηγορία A2:

- Φορολογικές πιστώσεις
- Φορολογικές εκπτώσεις, απαλλαγές και μειώσεις φορολογικών συντελεστών
- Μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης
- Δασμοφορολογικές απαλλαγές, ελαφρύνσεις.

2. Κατηγορία B1

Η κατηγορία αυτή αναφέρεται στις ενισχύσεις υπό τη μορφή συμμετοχής στο κεφάλαιο επιχειρήσεων. Είναι απαραίτητο να διευκρινίζεται αν η μεταβίβαση οικονομικών πόρων από το Δημόσιο υπό μορφή συμμετοχής στο κεφάλαιο (π.χ. αγορά νέων μετοχών, καταβολή ιδρυτικού κεφαλαίου, αγορά εταιρικών ομολόγων ή μετατροπή τους σε μετοχές κ.ά.) αποτελεί ενίσχυση προς τον αποδέκτη ή απλώς πράξη του Δημοσίου το οποίο εμπλέκεται σε εμπορική δραστηριότητα και ενεργεί ως ιδιώτης επενδυτής υπό κανονικές συνθήκες αγοράς.

3. Κατηγορία C (C1+C2)

Η τρίτη κατηγορία (C) καλύπτει τη μορφή χαμηλότοκου δανείου που χορηγείται από δημόσιες αρχές σε επιχειρήσεις (C1) ή φορολογικής διευκόλυνσης (C2) στις οποίες το στοιχείο ενίσχυσης συνίσταται στους τόκους που εξοικονομούνται από τον αποδέκτη κατά την περίοδο για την οποία το χορηγούμενο κεφάλαιο τίθεται στη διάθεσή του.

4. Κατηγορία D1

Η τελευταία κατηγορία (D1) καλύπτει τις ενισχύσεις που χορηγούνται υπό τη μορφή κρατικών εγγυήσεων. Το ύψος της ενίσχυσης (D1A) είναι κατά κανόνα πολύ χαμηλότερο από τα ονομαστικά ποσά, δεδομένου ότι αντιστοιχεί στο όφελος που λαμβάνει ο αποδέκτης σε τιμές χαμηλότερες από τις τιμές της αγοράς (π.χ. η εξασφάλιση δανείου με χαμηλότερο επιτόκιο από το επιτόκιο της αγοράς ως αποτέλεσμα μίας κυβερνητικής εγγύησης).

III. Πηγές των δεδομένων και αξιολόγηση του στοιχείου ενίσχυσης

Γενικά, το ύψος των χορηγούμενων ενισχύσεων εκφράζεται σε όρους τρέχουσας δαπάνης (ή πραγματικής απώλειας εσόδων στο πλαίσιο των φορολογικών δαπανών). Όπου απαιτήθηκε, οι ενισχύσεις μετατράπηκαν σε ισοδύναμα επιχορήγησης.

Τα στοιχεία για τη Στατιστική Έρευνα έχουν συλλεγεί με βάση τις ετήσιες αναλυτικές εκθέσεις που μου υποβλήθηκαν από τις διάφορες Αρμόδιες Αρχές.

Τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στην Έρευνα λήφθηκαν από τη Στατιστική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών:

- Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε τρέχουσες τιμές
- Η προστιθέμενη αξία του κάθε τομέα
- Το συνολικό εργατικό δυναμικό
- Το σύνολο των εργαζομένων σε κάθε τομέα
- Οι συνολικές κυβερνητικές δαπάνες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Προγράμματα κρατικών ενισχύσεων / ατομικές ενισχύσεις που βρίσκονταν σε ισχύ εντός του 2010, κατά Αρμόδια Αρχή⁶²

Α/Α	Τίτλος προγράμματος ενίσχυσης / ατομικής ενίσχυσης	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
1	Κρατική χορηγία προς το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	7.416.104	14.232.588
2	Χορηγία στο Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων	Υπουργείο Εσωτερικών	1.557.672	1.998.175
3	Οικονομική ενίσχυση του φορέα "Pafos Aphrodite Festival Cyprus" για διοργάνωση του φεστιβάλ "Αφροδίτη" Πάφου	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	299.000	299.000
4	Χορηγία στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου	Υπουργείο Εσωτερικών	27.809.610	38.938.338
5	Αποπληρωμή παλαιών δανείων του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Ρ.Ι.Κ.)	Υπουργείο Εσωτερικών	4.105.000	4.105.000
6	Σχέδιο ενισχύσεων για την τεχνολογική αναβάθμιση των κοινοπραξιών Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων με έμφαση στην ανάπτυξη της εμπορίας και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων	Υπουργείο Οικονομικών	-	-

⁶² Οι Αρμόδιες Αρχές εδέχονταν ή/και είχαν το δικαίωμα έγκρισης αιτήσεων εντός της περιόδου 01.01.2010-31.12.2010.

Α/Α	Τίτλος προγράμματος ενίσχυσης / ατομικής ενίσχυσης	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
7	Σχέδιο χορηγιών για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	617.071	5.668.624
8	Σχέδιο παροχής κυβερνητικών χορηγιών για ενίσχυση της εργαστηριακής υποδομής στην Κύπρο	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	154.242	178.107
9	Σχέδιο παροχής χορηγιών προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις για προώθηση του αγροτουρισμού στην ύπαιθρο	Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	852.985	318.552
10	Σχέδιο στελέχωσης επιχειρήσεων με αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	232.483	1.290.235
11	Σχέδιο κινήτρων για επενδύσεις αιεφόρου εμπλουτισμού και αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού	-	2.222.269
12	Πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης - Διοργάνωσης ΑνΑΔ	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	18.078	-
13	Πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης στο εξωτερικό	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	114.519	46.652
14	Μονοεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης στο εξωτερικό	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	878.288	874.640

Α/Α	Τίτλος προγράμματος ενίσχυσης / ατομικής ενίσχυσης	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
15	Μονοεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης στην Κύπρο	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	3.859.865	3.805.413
16	Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Αρχικής Κατάρτισης - Συνήθη	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	31.207	38.502
17	Σχέδιο μετακίνησης πολύ μικρών επιχειρήσεων σε καθορισμένες και κατάλληλες περιοχές	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	137.935	197.484
18	Σχέδιο χορηγιών για εξοικονόμηση ενέργειας και ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και φορείς του δημόσιου τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	88.458	-
19	Πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης - Συνήθη	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	1.789.845	1.631.148
20	Πολυεπιχειρησιακά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης ζωτικής σημασίας	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	734.600	944.265
21	Δέσμη προγραμμάτων για έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία	Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας	3.959.180	6.106.604

Α/Α	Τίτλος προγράμματος ενίσχυσης / ατομικής ενίσχυσης	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
22	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία	Τμήμα Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	65.163	133.106
23	Έκτακτο σχέδιο στήριξης της απασχόλησης με εξατομικευμένη κατάρτιση ανέργων στις επιχειρήσεις	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	-	1.966.168
24	Ανάπτυξη της κυπριακής οικοτεχνίας/ χειροτεχνίας	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	1.305.000	1.100.000
25	Φορολογικές απαλλαγές για τη χρήση βιοκαυσίμων για τις μεταφορές	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	4.375.172	40.935
26	Σχέδιο χορηγιών για ενθάρρυνση της ηλεκτροπαραγωγής από μεγάλα αιολικά, ηλιοθερμικά, φωτοβολταϊκά συστήματα και την αξιοποίηση της βιομάζας	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	-	-
27	Έκδοση Ειδικών Κυβερνητικών Ομολόγων	Υπουργείο Οικονομικών	222.900.000	76.100.000
28	Νέο Σχέδιο Αγροτικής Πολιτικής της ΑΗΚ βασισμένο στο Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 - 2013 και στον περί Ανάπτυξης Ηλεκτρισμού Νόμο (Τροποποιητικός Νόμος Αρ. 143(I) του 1999)	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	7.029	-

Α/Α	Τίτλος προγράμματος ενίσχυσης / ατομικής ενίσχυσης	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
29	Πολυεπιχειρησιακά προγράμματα αρχικής κατάρτισης - Ταχύρρυθμα	Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	79.296	116.033
30	Καθεστώς Φόρου Χωρητικότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας- Cyprus Tonnage Tax Scheme	Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας	2.620.405	2.700.000
31	Κανονισμός χρηματοδοτικών προγραμμάτων για την ενίσχυση κινηματογραφικών ταινιών	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	217.000	302.000

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Προγράμματα κρατικών ενισχύσεων/ατομικές ενισχύσεις στους τομείς της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής που βρίσκονταν σε ισχύ εντός του 2010, κατά Αρμόδια Αρχή⁶³

Α/Α	Τίτλος προγράμματος	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
1	Σχέδιο για την κατεδάφιση με σκοπό τη μετεγκατάσταση οχληρών κτηνοτροφικών υποστατικών	Τμήμα Γεωργίας	154.245	322.096
2	Σχέδιο συλλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας ζωικών αποβλήτων από την εταιρεία Sigan Management	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	2.677.622	2.849.780
3	Σχέδιο για αντιμετώπιση του ιού της τριστέζας των εσπεριδοειδών	Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών	-	-
4	Σχέδιο για καταβολή κρατικής ενίσχυσης προς το Σύνδεσμο Εκτροφέων Βοοειδών Holstein - Friesian	Τμήμα Γεωργίας	5.126	5.126
5	Ενίσχυση για την πληρωμή ασφαλιστρων	Οργανισμός Γεωργικής Ασφάλισης	3.312.736	3.409.065
6	Σχέδιο παροχής οικονομικής ενίσχυσης στους Συνδέσμους Προστασίας Φυτών	Τμήμα Γεωργίας	139.028	162.235

⁶³ Οι Αρμόδιες Αρχές εδέχονταν ή/και είχαν το δικαίωμα έγκρισης αιτήσεων εντός της περιόδου 01.01.2010-31.12.2010

Α/Α	Τίτλος προγράμματος	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
7	Σχέδιο Αναδασμού	Τμήμα Αναδασμού	1.210.783	1.304.579
8	Νέο Σχέδιο Αγροτικής Πολιτικής της ΑΗΚ βασισμένο στο Στρατηγικό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης 2007 - 2013 και στον περί Ανάπτυξης Ηλεκτρισμού Νόμο (Τροποποιητικός Νόμος Αρ. 143(Ι) του 1999)	Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου	593.394	594.201
9	Καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων για ενέργειες προώθησης και διαφήμισης των γεωργικών προϊόντων	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	60.000	60.000
10	Εθνικό σχέδιο πατατοκαλλιέργειας	Τμήμα Γεωργίας	186.522	304.908
11	Εθνικό πλαίσιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για την αντιστάθμιση ζημιών στον τομέα της γεωργίας	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	-	1.483.991
12	Σχέδιο για την κατεδάφιση οχληρών κτηνοτροφικών υποστατικών για υγειονομικούς και περιβαλλοντικούς λόγους	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	-	890.268
13	Σχέδιο κρατικών ενισχύσεων για επαναδραστηριοποίηση πληγέντων αγροτών και για αποκατάσταση του περιβάλλοντος σε περιοχές που κηρύσσονται ως πληγείσες από πυρκαγιές	Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	-	54.672

Α/Α	Τίτλος προγράμματος	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
14	Πρόγραμμα Επιτήρησης Μεταδοτικής Σπογγώδους Εγκεφαλοπάθειας Βοοειδών	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	80.370	57.930
15	Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη αυγοπαραγωγής	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	158.996	28.985
16	Πρόγραμμα επιτήρησης της γρίπης των πτηνών σε πτηνά της οργανωμένης πτηνοτροφίας και άγρια πτηνά	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	2.650	18.170
17	Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη κρεοπαραγωγής	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	180	130
18	Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη αναπαραγωγής	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	19.115	1.640
19	Προγράμματα εκρίζωσης και επιτήρησης Βρουκέλωσης Βοοειδών και Αιγοπροβάτων	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	112.843	145.301
20	Σχέδιο χορηγιών για εξοικονόμηση ενέργειας και ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και φορείς του δημόσιου τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα	Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	-	-
21	Σχέδιο Ελέγχου Τρομώδους Νόσου Αιγοπροβάτων	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	753.806	2.244.839

Α/Α	Τίτλος προγράμματος	Αρμόδια Αρχή	Ποσό ενίσχυσης που χορηγήθηκε σε €	
			2009	2010
22	Σχέδιο Εθελοντικού Προγράμματος Ελέγχου της Λοιμώδους Αγαλαξίας	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	-	1.807
23	Σχέδιο Εθελοντικού Προγράμματος Ελέγχου της Προϊούσας Πνευμονίας του προβάτου και της Αρθρίτιδας Εγκεφαλίτιδας των Αιγών	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	-	1.120
24	Αποζημίωση των κ. Πανίκου Παναγίδη και κ. Σωτήρη Σιμητρά, κατοίκων Ζυγίου, για την αποξήλωση/ μετακίνηση των εγκαταστάσεων των θερμοκηπίων τους, που βρίσκονται σε Τ/Κ γη που έχει απαλλοτριωθεί, στα πλαίσια της μετακίνησης της Κοινότητας Μαρί στο Ζύγι.	Υπουργείο Εσωτερικών	-	25.214
25	Παραχώρηση Κυβερνητικής Εγγύησης προς το Συμβούλιο του Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου για τη σύναψη δανείου ύψους 1,6 εκ. ευρώ	Υπουργείο Οικονομικών	-	320.000*
26	Προγράμματα Ελέγχου της Σαλμονέλας στα σμήνη γαλοπούλων κρεοπαραγωγής	Τμήμα Κτηνιατρικών Υπηρεσιών	-	150

* Το ποσό της ενίσχυσης ανέρχεται στο 20% του ύψους του δανείου που εγγυήθηκε το κράτος.

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
OFFICE OF THE COMMISSIONER FOR STATE AID CONTROL

Υπουργείο Οικονομικών, 1439 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ. +357 22601219 • Φαξ: +357 22 602753
E-mail: commissioner@publicaid.gov.cy
www.publicaid.gov.cy

Τυπώθηκε σε ανακυκλώσιμο χαρτί